

ब्रुमेचे किरये ब्रुमे

मनोहर परीकार

यतिन पारेख

व्हिक्टर आल्बुकेर्क

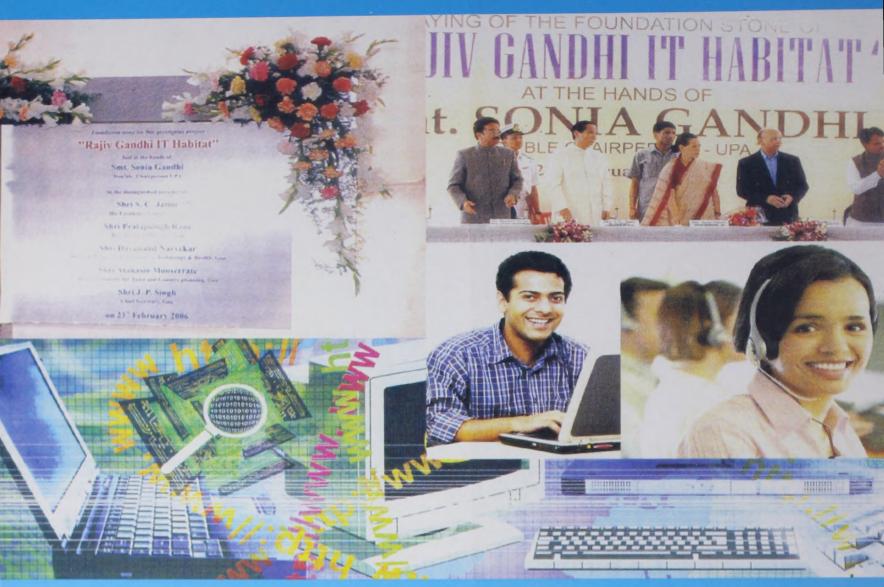

दिनार कामत तारकार

गोंय सरकार

म्हायती तंत्रगिन्यान उद्येग सुरू करपाक आनी ताव प्रोत्साहन दिवचेखातीर वचनबद्ध आसा.

- पीपीपी मोडामार्फत राज्यभर कार्यजाळें
- दोना पावलाची राजीव गांधी आय टी हॅबीटॅट आय टी, आयटीज, बीपीओ आनी केपीओ उद्येगांक दिवपाक तयार आसात.
- सुकूर गांवांतली आयटी पार्क आकार घेता.
- मांद्रें आयटी रिट्रीटचें काम सुरू आसा.
- म्हायती तंत्रगिन्यानांतली एकेरी कार्यालयीन दरंवटो निवासी प्रशिक्षण सुविधा तयार जाता..

पुरस्कर्ते:

म्हायती आनी प्रसिध्दी खातें

गोंय सरकार

वर्स : ६ अंक ०२

*

फेब्रुवारी २००७

*

मोल १० रुपया

मुखेल संपादक

दिलीप बोरकार

मुद्रक आनी प्रकाशक

दिलीप बोरकार

छापणावळ

सहााद्री प्रिंटर्स, खोर्ली-तिसवाडी

मार्केटींग व्यवस्थापन

कामिनी किणी

अक्षर जुळवणी आनी माडावळ

श्वेता नाईक

भुरग्यांआंगण संपादन

नयना आडारकार

वर्गणीचे दर

वर्सुकी २०० रु. / तीन वर्सा ५५० रु.

खंयच्याय म्हयन्या सावन वर्गणीदार जांव येता. वर्गणीचो चेक 'बिम्ब' ह्या नांवान धाडचो

संपादकीय पत्रवेव्हाराचो पत्तो

जी.एस.बी.-३, हाऊसिंग बोर्ड कॉलनी, पोस्ट आल्त-पर्वरी,

आल्त बेती - ४०३ ५२१

दूरध्वनी : (०८३२) २४९१५९४

E-mail: bimbkonkani@yahoo.com.in

ह्या अंकात उम्तायल्ले विचार त्या त्या बरोक्प्याचे आसात. संपादक मंहळ ताचेकडेन सहमत आसतच अशे ना.

बेम्ब मासिक

कोंकणी मासिक

६ तुजें अवतार कार्य सोपलां...

- रवीन्द्र केळेकार

संपादकीय / ३

प्रतिबिम्ब /४

गोंदू

- न. ध. बोरकार /१०

कथा

- रामनाथ गजानन गावडे/१४

चिवडो

- फिलोमिना सां. फ्रांसिस्को / १९

भुरग्यांचें आंगण - भिकाजी घाणेकार, आयुशी शेटये, संजवी सोमनाथ नायक,दोतोर मॅजर

प्रकाश शेटये /२०

परिसर

- निरजा वैद्य/ २६

पडवेर

- सत्यप्रसाद धायमोडकार/३१

दिका

- विन्सी कार्दोझ /३३

मनसंवेदना

- प्रितेश मंगेश परसाई, पुजा दिनानाथ बोरकार, सुधीर कोडकणी, शिल्पा

शांताराम केपकार, मिनीन आल्मेदा, दिपा खोलकार, रामकृष्ण जुवारकार/ ३५

खेळामळ

- मंगेश बोरकार / ३८

सुवादीक

- /80

भलायकी

- वंदना धुमे / ४२

उतरकुवाडें

- 183

दायज

- फा. मोरेन द सौजा/४४

काळचक्र

- /43

हरयाळी

-महेश दिवेकार/५४

म्हजी गांधीगिरी - दिलीप बोरकार/५५

GOA STATE FIRE FORCE

FIRE TRAINING CENTRE

Professional training Courses for Government & Non-Government Public Fire Services Approved Marine Training Courses for Seafarers (D.G. Shipping) Regional Training Centre for Fire Sevices Officers - Sub Officer's Course (N.F.S.C.)

AND

Tailored training course by professionals Meeting the needs of Industries & Commerce

Contact

Director Fire and Emergency Services Government of Goa, Panaji - 403 001

Tel.: (0832) 2225500, 2227616, Fax: (0832) 2226100

E-mail: firetech@sancharnet.in

''पाणी साठवा

''उदक साबाळात

जिवन वाचवा" जिवीत वाचयात"

THE GOA STATE COO HOUSING FINANCE AND FEDERATION LTI PANAJI GOA.

* Loan upto Rs. 10.00 lakhs or 80% of the tota including land cost.

* Loan determined on 48 months income or 4 annual income.

* Interest rate @ 9.5% p.a. monthly/quarterly redusing balance withe 0.5% rebate for punc repayment.

* Individual loans upto Rs. 10.00 lakhs @ 9.5 monthly/ quarterly redusing balance withe0.5 bate for punctual repayment.

* Insurance coverage upto 65 years age at low ance premium upto Rs. 6.00lakhs under Gro surance Scheme.

* Higher income tax benefits.

* Loan for purchase of Plots/Shops/Office/Godo Garage @ 11% p.a. Repayment period 10 ye

* Loan @ 8% p.a. with % years repayment per

* No Processing Fees for Housing Loan.

* Premature payment facility available without mature charges except on transfer to other in tions.

Come and avail of easy loan facility from the eration and be proud owner of a residential prop

For Details contact

THE GOA STATE COOP. HOUSING F NANCE AND FEDERATION LTD. PANA GOA.

3 RD FLOOR. GOMES BUILDING. OPP. HOTEL DELMON. PANAJI GOA

Phone no. 2222232, 2229865 Email - goahouse@sancharnet.in * Conditions apply

संपादकीय

में मुटके उप्रांतच्या गोंयच्या राजकीय मळार २००७ वर्स इतिहासीक थारतलें वो थारू येता म्हणपाची चिन्हां दिसूंक लागल्यांत. गोंयच्या लोकांमदीं लोकशायेंत मेळिल्ल्या अधिकारांची जाणविकाय जावन राजकीय जागृताय निर्माण जावंक लागल्या म्हणपाची सुलूस जाणवता आनी तीय गोंयांत १९० ग्रामपंचायतींच्यो आनी ४० विधानसभा मतदार संघांच्यो वेंचणुको सामक्यो तोंडार पाविल्ल्यो

गोंयांत राजकारणाचो धंदो जाला हातूंत दुबाव ना. हो धंदो फाटलीं कितलीं तरी वर्सां थारावीक लोकांच्या हातांत उल्ला आनी त्या धंद्यांत जे कोण नवे भितर सरूंक सोदतात तेय एकदां भितर सरतकच तातुंतल्यान आंग काडून घेवपाचो मागीर विचार लेगीत करिनांत. कितल्या लाखांची गुंतवणूक करूंक जाय आनी ताचेर कितले जोडूं येता हाचोच हिशेब करप महळ्यारूच राजकारण अशें ह्या लोकांनी समिकरण करून उड्यलां.

गोंयचे चारूय मतदार संघ हे इतले ल्हान की सकाळीं पोती घेवन भायर सरलो जाल्यार आपल्या मतदार संघांतल्या दरेक घरांत सांज मेरेन पयशे वाटून उमेदवार रातचो व्हिस्किचो पेग मारपाक मेकळो. मतदार संघांची भोंवडी करतना थंय कसली परिस्थिती आसा, थंयची कसली उदरगत करूंक जाय, त्या मतदार संघांतल्या लोकांचे प्रस्न कितें आसात, विधानसभेंत खंयचे प्रस्न मांडपाक जाय हाचेर लक्ष दिवपाची वो हुस्को करपाची तांकां गरज ना. खंयच्या घरांत कितलीं मतां आसात आनी साम, दाम, दंड, भेद हातुंतलो खंयचो उपाय वापरून तीं आपले वाटेन ओडून घेवंक जाय इतलेंच तांच्या बोडांत भरिल्लें आसता. एकदां मतां घेवन निवडून आयलो म्हणटकच उमेदवार आपणें घाल्लें भांडवल वसूल करूंक मेकळो.

गोंय मुक्ती उप्रांत ४५ वर्सा हो धंदो चलत आयला. सुर्वेक ह्या धंद्याचेर जोडूंक मेळटा हाची अक्कल ह्या धंदेकारांक नाशिल्ली वो लोकलज्जे खातीर उक्तेपणी कितेंय करपाचें धाडस तांच्यांत नाशिल्लें. पूण आतां सगळे तरेचीं गणितां कळपा वांगडाच लज म्हणटात ती ताणीं खुटयाळ्याक व्हरून लायल्या. आपणें दुडू मोडल्यात आनी ते दाम दुप्पेटीन

आमी राजकीय फुडारपण सोपयलां...!

वसूल करप हो आमचो हक्क म्हणपाचें ते उक्तेपणी

लोकशाय म्हळ्यार कितें आनी आपल्याक हे लोकशायेन दिल्ल्या मताच्या अधिकाराचें मोल कितलें, ताची शक्त कितली हाची कल्पना नाशिल्ले मतदार, जावं आमचोच तो वो दिलां न्ही ताणें देऊळ बांदून, दबरल्या न्ही ताणें हातार नोट तेन्ना मारूया ताका मत, आमचोच तो म्हणत मतां मारीत आयल्यात. केन्ना धर्माच्या नांवार तर केन्ना जातिच्या नांवार. दुसरो कोण्य आयल्यार तेंच करतलो. हो तर आमचोच! अशें हें आमचें राजकारण. तो मांस खाता खावंदी. आमकां हाडा कुडको उडयता ही आमची सामाजीक जाणविकाय आनी राजकीय तत्विगन्यान.

वादून खावपाची वृत्ती राजकारण्यांमदीं जितली बळावल्या तितलीच मतदारां मदींय रूजल्या.

आमदार-मंत्री आपले परीन खायत रावल्यात. सत्ताधारी पक्ष विरोधी पक्षाकूय खावपाक संद दिता. आमदार-मंत्री, पंच-सरपंचाक खावपाक आदार करता. फक्त वेंचणुके वेळार एक मेकाक सांबाळून घेवप ही तांचे मदीं जाल्ली कबलात. जो कोण तुमी हें सारकें करिनांत हें सांगपाक मुखार सरता ताचे सगळ्या वाटांनी दांगे मोडपाचें काम एक जावन हे राजकारणी करतात आनी पाडपडूं, भानगड नाका म्हणत सगळे तोंड धापून ओगी बसतात. फाटलीं ४५ वर्सां हें चलत आयलां.

पूण २००७ वर्साच्या आरंबाक गोंयचे लोकशायेन कूस परितली. कुंडयच्या ग्रामस्थानी जागृत जावन लोकशायेची शक्त किर्ते आसता म्हणपाचें गोंयांक दाखोवन दिलें. तुमकां सत्ता दिवपाची तांक आमचे मदीं आसा तशी तुमी तुमची लागणूक विसल्ले जाल्यार सत्तेवेल्यान सकयल देंवोवपाचीय तांक आमचे भितर आस म्हणपाचें सिध्द करून दाखयलें. पंच-सरपंचाचे राजनामे घेतले.

जागृतायेचो होच उजो बोरये पावलो. तोच हेर पंचायतीनी पावलो. आतां आपलें कांय एक चलपाचें ना म्हणपाचें गोंयच्या १९०य पंचायतींक कळ्ळां. ही जागृताय फक्त पंचायती पुरतीच मर्यादीत उरूंक ना. विधानसभेंतूय पावल्या. मुळाव्या आराखड्याक लागून सगळ्यांत मदांद अश्या मंत्र्याक राजिनामो दिवंचो पडलो. लोकशक्तिची तांक कितली आसा आनी ते शक्ती मुखार स्नायु बळ, दुडवां बळ खंयच तग धरूंक पावना म्हणपाचें जग लोकांक पळोवंक मेळ्ळें. ह्याच साक्षात्काराक लागून गोंयचे जनते मदीं एक नवी शक्त किल्लून आयल्या. तांचो भंय गेला. आमी एकवटीत जायत जाल्यार आरत्याचें परतें करूंक शकतात हाची जाणविकाय तांकां जाल्या.

खंयच्याय मतदार संघांतलो उमेदवार थंयचो प्रतिनिधी म्हूण एकदांच वचूंक जाय. ताका जो कार्यकाळ मेळिल्लो आसा तो आपलें कर्तुत्व सिध्द करूंक माथ्यावेल्यान पुरो. दुसरे वेंचणुकेक नवें नेतृत्व मुखार सरून ताका आपलें कर्तृत्व दाखोवन दिवपाची संद मेळप गरजेची. पूण फाटल्या ४५ वर्सांत कितलेंच नेतृत्व मुखार सरूंक आमी दिलेंच ना. ४०-४०, ३०-३० वर्सां एक एकलो मतदार संघाक घास मारून बसला. ह्या काळांत त्या मतदार संघांतले कितले तरी तरनाटे आपलें कर्तुत्व दाखयनासतना सोंपून गेल्यात वो त्या फुडाऱ्यांच्या पायांकडेन रावून आपलें सत्व विसरून गेल्यात.

सोंपत वचपी हें नेतृत्व वयर काडपाची आतां गरज आसा. बाबानो तुमी सत्ता भोगली. नवें कांयच करून दाखयलें ना. आतां तुमी कांयच केलेंना हें दाखोवन दिवपाचो काळ आयला. आमी करून दाखयतात. तुमी तुमचो मान राखून सकयल देंवात आनी आमकां संद दियात. तरी तुमी आयकलें ना जाल्यार मतांच्या शस्त्रान तुमकां दाळाक लावन तुमची सुवात आमी घेतले अशें सांगपाचो काळ आयला. ताची ही जनजागृताय म्हळ्यार सुलूस.

तेच पासत गोंयचे ज्येश्ठ विचारवंत, रूशीतुल्य व्यक्ती रवींन्द्र केळेकार हाणी १९९७ वर्सा बरयल्लो लेख आमी शिर्शकथा म्हूण ह्या अंकात घेतला.

ही वेंचणूक जावन फुडली वेंचणूक येतली तेन्ना गोंय आपले मुक्तिचो भांगरा उत्सव मनयतली. हो उत्सव भांगराच्या गोंयान मनोवचो देखून ही सुरू जाल्ली नांदी. हे वेंचणुकेंत थोडी तरी घाण पयस करूया म्हणटकच गोंयच्या मुक्तीच्या भांगरा उत्सवांत आमकां चकचकीत २४ कॅरट दर्जाचें भांगराळें गोंय मेळटलें. गोंय आनी गोंयकारपण राखपाक आमी आतांच मुखार सिरोधा!

केब्रुवारी २००७

प्रतिबिम्ब

संपादक बिम्ब,

→ हांव, रामनाथ गजानन गावडे ह्या नांवान बरयतना म्हज्या हेमाड वाठारांतल्या हेंगाडी भाशेन बरयतां. पुणून प्रमाणीक भाशे पासून पयस वच नासतना व्याकरणीक बांदावळ सांबाळून बरयतां. थोडे शब्दांकडेन खूब फावट आडखळटां. पुणून सांगपाचो मुद्दो असो-

→ म्हज्या कथांतलीं कांय उतरां तुमी बदलतात, देखीक तेका → ताका, हेणें →हाणें, नासलें →नाशिल्लें...

→ तेन्ना एक विनंती - कथा छापपा सारकी आसल्यार पुराय कथाभर ते शब्द बदलुचे वा बदलुचे न्हय. किंवा फकत प्रमाणीक भासूच तुमी छापतात जाल्यारय हांव तशें बरोवंक शकतां. म्हज्यो 'युवा कथा', बाल साहित्य वा स नाटकां तशींच बरयल्यांत. (रा. ग. गावडे ह्या नांवान)

→ पुणून म्हजो पयलो कथा संग्रह (१९९२-९३) म्हजें हेंगाडी भाशेंत छापला.

→ राग धरचो न्हय, मनांतलो घुस्पागंदळ पयस जांवचो म्हणून हो म्हजो यत्न.

→ हांव तुमचे कडेन थोडेंशें उलोवन हे विशीं मत जाणून घेवंक सोदतां. मान्यताय आसची.

> तुमचोच, रा. ग. गावडे

भौ. रामनाथ गजानन गावडे,

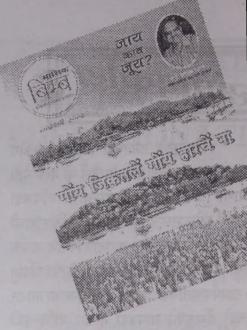
तुमचें सरपंच हे कथे वांगडा बरयल्लें पत्र वाचलें. तें संपादक बिम्ब अशें उद्देशून आशिल्ल्यान तो प्रतिबिम्बाचो विशय अशें धरून आमी तें हांगा उजवाडाक हाडलां. तुमच्या मनांत घुस्पागोंदळ आसा आनी तो पयस जांवचो अशें तुमकां दिसता तसोच आमकांय दिसता. तसोच तो आनिकूय जायत्या जाणांचो आसूं येता आनी हेंच निमित्त करून तांचोय पयस जांवचो देखून ही जाप.

जेन्ना कथा वो लिलत लेख बरयतात तेन्ना जायते बरोवपी प्रमाण भाशे वांगडाच गोंयच्या विंगड विंगड बोलयेंतल्यान वो म्हणुया तांचे शैलिंतल्यान बरयतात. जशे पेडणेचे बरेच बरोवपी पेडणेचे शैलीन बरयतात. ती हेंगाडी भास न्हय तर कोंकणी भाशेची एक शैली.

जेन्ना कथा बरयतात तेन्ना ती कथा खंयच्या समाज जिवनाचेर निंबून आसा वा समाज जिवनांतल्या खंयचे घडणुकिचेर कथा आदारून आसा ताचेर कथाकार आपले कथेची शैली थारायता. जेन्ना प्रमाण भाशेंतल्यान कथा विस्तार जाता तेन्ना तो विस्तार प्रमाण भाशेंतूच आसता आनी कथेच्या पात्रांचे संवाद जर आसत जाल्यार ते त्या पात्रांच्या सभावगुणां प्रमाण आनी भाशा वापराप्रमाण येतात. जाका लागून पात्रांचें व्यक्तिचित्रण ज्युस्ताक ज्युस्त जावंक पावता. अशी कथा जेन्ना आमचे कडेंन येता तेन्ना संवादांचें रूप संपादकीय सोपस्कारांत बदलनांत. फक्त कथा विस्तार जर प्रमाण भाशेंत आसत जाल्यार तातूत शब्दाचें चुकिचें रूप आयल्यार संपादक तें योग्य रूपांत बदलता. किद्याक तें शिक्षणाचें माध्यम आसता.

आज मेरेन तुमच्यो कथा आमचेकडेन आयल्यात त्यो हेमाड वाठारांतल्या हेंगाडी भाशेंत आयल्या आसूं येता पूण प्रमाण भास आनी हेंगाडी भास हांचे भीतर आमकां कांय फरक जाणवलो ना सोडून कांय उतरां जांची कथा विस्ताराचे प्रमाण भाशेंत खंयच हेंगाडी म्हणून गरज दिसूंना. (तुमचो पयलो कथा संग्रह हेंगाडी भाशेंत आसा तो वाचूंक ना.) देखून आमी त्या उतरांचें योग्य रूप दिलां.

बिम्ब मासिकाक कथा साहित्याची गरज पडटा आनी आमी बरे कथेक सुवात दिताच. त्याच बरोबर ती व्याकरणी बांदावळी सयत वाचकां मुखार वचची असोय आमचो यत्न आसता. ह्या अंकांत तुमची सरपंच ही कथा आमी घेतल्या. ही हेंगाडी भाशेंत आसा काय खबर ना. पूण आमकां ती प्रमाण भाशेंतली दिसली. तातूंत आयिल्लीं तेका, तेजीं, हितून, येयल्यार

अशीं कांय हेंगाडी उतरां सोडल्यार सगळी भ्रमाण भास आसा. ह्या हेंगाडी उतरांक शुध्द विल्यार कथेंत कसलोच बदल जायना आनी व वाचतना एक सुलबताय येता. त्या पासत अ असलीं अशुध्द उतरां, जर ती कथा पुराय पण्हेंगाडी भाशेंत नासल्यार बदलतात. तुमीं विनव केल्या देखून तुमचे सरपंच हे कथेंतलीं वयर दिल उतरां तश्याक तशीं दवरल्यांत.

भाशा शास्त्राच्या नेमा प्रमाण मन्
सदांच शक्तिचो अपव्यय टाळटा आनी सोप्या
आदार घेता. देखीक इंग्लेजींत बरयतना र बरयतात आनी उच्चार करतना या असो करता तेका, तेजी हीं सर्वनामां तो ह्या मुळाचीं आसा आमचे नागरी वर्ण माळेंत आ स्वर ए स्वरा पय येता. देखून तेका, तेजी ह्या बदला ताका, ता असो उतरांत बदल जाता. प्रमाण भाशेचो वा जातना हींच रूपां वापरतात पूण संवाद व्यक्तिचित्रण जांवचें देखून हीं समाज जिवन वापरांत येवपी रूपां जश्याक तशीं दवरतात. जा लागून व्यक्ती खंयच्या वाटारांली तें कळटा.

भाशा शास्त्र आनी व्याकरण हो र व्हडलो विशय. फकत आमर्चे धोरण आमी हां धोडेभितर मांडलां. प्रमाण भाशेंत साहित्य ये तशेंच तें पुराय हेंगाडी बोलयेंत आयलें जाल्य आमी जश्याक तशें छापतात. सुनापरांतांत जवा बर्वे वो कासादोर बरयतात तें वाचचें. फर कळटलो.

- संपादव

Sea Pebble 1

A VENTURE OF CAFÉ BHONSLE-GOA

Mausam, Khana,

Nadi Ka Kinara,

Chanchal Hawa...

Monday Wednesday Friday Saturday Seal III

BAR & RESTAURANT

Sea Pebble, Near Dona Paula Jetty, Dona-Paula, Tel.: 9850478960, 9890353684.

'बाबा रे, तुने अवतारकार्य सोपलां, आतां संवसार सोडपाची तथारी केटली बरी'

रवींद्र केळेकार

कां य जाण सत्येच्या कदेलार बसतात. मागीर, कुल्यांक फॅविकॉल लायिल्ले भाशेन कदेलाक घट्ट दसून रावतात.

कदेल कशेंच सोडिनात.

रामायण घे<mark>वन ब</mark>शिल्लों. वाचीत वाचीत उत्तरकांडांत पावलों. आनी म्हाका तातूंत रामूय असोच सत्येच्<mark>या क</mark>देलाक घट्ट दसून राविल्लो दिश्टी पडलो.

रामान सितेक सोडिल्ली. <mark>वाल्मी</mark>कीन तिका आपणाल्या आश्रमांत आसरो दिल्लो. ती गुरवार आशिल्ली. आश्रमांतूच बाळंत जावन तिणें लव आनी कूश हांकां जल्म दिल्लो.

सीतेच्या दुख्खान वाल्मीकीचें काळीज कळवळून आयिल्लें. ताणें तिगेल्या जिविताचेर एक करूण काव्य बरयलें आनी ताका रामायण हें नांव दिलें. आमी समजतात तशें रामायण हें रामाच्या पराक्रमांची कथा सांगपी काव्य न्हय. खरेपणानशीं तें सीतेची करूण काणी सांगपी एक महाकाव्य. तें रचून जातकूच ताणें तें लव आनी कूश दोगांकूय शिकयलें आनी दोगांकूय घेवन तो अयोध्येक रामाच्या दरबारांत गेलो. दोगांनीय तें रामाक गावन दाखयलें. हे दोगूय आपणालेच पूत म्हणपाची रामाक खातरी पटली. राजसभेंत बशिल्ल्या बाकिच्या सगळ्यांकूय तशेंच दिसलें. कोणाचेच तकलेंत कसलोच दुबाव उरूंक नाशिल्लो. तरी आसतना, सीतेची परिक्षा घेवपाची रामाची इत्सा ना जाली ना. आपूण शुद्ध उरल्यां म्हणपाची तिणें लोकांची खातरी करून दिवची अशें तो म्हणपाक लागलो.

मुदलांतूच दुबळी, तातूंत दुख्खान अदीक दुबळी जाल्ली सीता रामा मुखार अयली. जमनीक नदर लाव उबी रावली. आनी तिणें जमनीक म्हळें, 'रघुनाथाक सोडून हांवें दुसऱ्या कोणाक सपनांत लेगीत हाडिल्लो आसत जाल्यार, वसुंधरे म्हाका तूं आपल्या पोटांत घे.' तिणें इतलेंच म्हळें. इतल्यांत, वसुंधरेन तोंड उकतें केलें आनी सीतेक पोटांत घेतली.

रामान थोडो वेळ मान सकल घालून थोडीं दुकां गळयलीं. म्हणटासर तो तिडकीन फटक करून उसळ्ळो. आनी ताणें म्हळें, 'वसुंधरे, म्हजी सीता म्हाका परती दी. नाजाल्यार हो पळे, हांव दर्ये-न्हंयो-पर्वतांसयत तुकाच ना करून उडयतां.'

तिडकीन ताणें धोणू उखल्लें आनी तीर काडपाक ताणें हात फाटीर आशिल्ल्या भात्याकडेन व्हेलो. सभेंत व्हडले व्हडले रथी बशिल्ले. तांचेर हें पळोवन आकांत आयलो. हो धर्तरी ना करतलो म्हणटा जाल्यार खऱ्यांनीच ना करतलो, अशें तांकां दिसलें आनी ते मदीं पडले. तांणी रामाक हात जोडून म्हळें, 'नाका, अशें करूं नाका...

बिम्ब मासिक

जालें तें जालें. आतां सीतेक विसरिल्लो बरें.

रामाक हें पटलें. ताची तिडक न्हिवली. आनी तो आदले वरींच राज्य करूंक लागलो. वाजपेय, अग्निष्टोम, अतिराग बी तरांतरांचे याग ताणें केले आनी (रामायणूच म्हणटा) 'कांय हजार वर्सां' ताणें आयोध्येंत राज्य केलें.

मजगतीं ताची आवय कौसल्या भायर पडली. फाटोफाट सुमित्रा आनी कैकयी ह्योय गेल्यो. तरूय-

राम गादी सोडपाचें नांव घेना! घट दसून रावला! हो असोच राजमादयेक दसून रावलो जाल्यार संवसाराच्या अंता मेरेन दसून रावतलो; तागेली प्रजा सुखांत जियेतली आनी निस्तेज, कर्तुत्वहीण जावन पडटली, अशें ब्रह्मदेवाक दिसलें. ब्रह्मदेवाक अयोध्येच्या लोकांच्या फुडाराचो हुसको जावपाक लागलो. कितें करचें, ताका समजना जालें. अखेरेक निरुपायान ताणें 'काळा'क उलो मारलो आनी ताका 'अयोध्येक वच आनी रामाक तुजें अवतार-कार्य सोंपलां.... तुका व्हरपाक आपूण आयलां अशें सांग' म्हण सांगलें.

काळ गेलो. आनी रामाक ताणें हें सांगलें. तेन्नाच राम गादी सोडपाक तयार जालो. काळान येवन ताका शिटकावंक नाशिल्लो जाल्यार आनीक कितलीं हजार वर्सां तो अयोध्येचे गादयेक दसून रावतलो आशिल्लो, सांगूंक येना.

आपणालें अवतारकार्य सोंपलां म्हणपाचें मर्यादा पुरूषोत्तमांक लेगीत कळना. मागीर, आमकां तें कशें कळटलें? आमी नासत जाल्यार खंयचीय संस्था सारकी चलपाची ना, खंयचेंय काम मुखार वचपाचें ना - तें कित्याक, जगूच सारकें चलपाचें ना, ह्या संस्कारांत वाडिल्ले लोक आमी सत्येबगर काम करपाचे नात. आमकां कामां करूंकूय येनात.

नवे लोक येवपाक जाय : केशव प्रभू

केराव प्रभू काँग्रेस पक्षाचो एका वेळावेळो निश्ठावंत कार्यकर्तो. पणजे मतदार संघात दोन खेप काँग्रेसचो उमेदवार म्हण ताणे वेचणूक लढयल्या. पूण आपल्याच उमेदवारा आड कारास्थान करून ताका उडावपाचे काँग्रेस नितीक कंटाळून केरावान काँग्रेस सोडली. आता केराव भाजपाचे कार्यकारणीचेर आसा. आयज प्रत्येक पक्ष राजकारण म्हळ्यार बापायचो फात समजतात अशे केराव म्हण्टा. पक्षाच्या हाय कमांडान दोन टर्म जाल्या उप्रांत उमेदवारी दिवंक फावना. पक्षाच्या

वावराक लावक जाय. हे लोक स्वतः चें पळतात. सगळे पयशे करूंक उठल्यात. तांकां आतां कुशीक दवरून नवें फ्रेश ब्लंड मुखार येवंक जाय. नवे लीडर तयार करूंक जाय. खूप कॅपेबल तरनाटे आसात. गेट लिबरेटेड : राज भांडारे राज गोंयचो एक तरूण आर्कीटेक्ट. कलात्मक, अध्यात्मीक विचारांचो. मुक्त जायात गेट लिबरेटेड हो संदेश तो आपत्या निर्वाणा टी-शर्टांतल्यान जगभर पावयता, मनशान मुक्त आसंक जाय.

विचारांतल्यान, बंधनांतल्यान आनी राजकीय दहपणांतल्यान्य. ताका आयजच्या विचार नाशिल्ल्या लोकांनी राजकारण आपल्या मुठींत दवरला तें निखालूच मान्य ना. मतदारांनी आतां मुक्त जावन आदर्श समाज निमार्त्यांच्या हातांत राजकारण दिवपाक जाय ह्या मताचो राज. आज जो भ्रश्टाचार चल्ला, गोंयचो विध्वंस चल्ला ताच्या आड गोंयचो तरनाटो बंड करूं शकता. गेट लिबरेटेड हो संदेश तेच सत्य सृश्टींत हाडूंक शकतात अशें राज भांडारे मानता. ताका आयज गोंयच्या युवकां कडल्यान्च अपेक्षा आसा. तेच वांगडा गोंयची जनता जागृत जाता ताचेय समाधान आसा. गेट लिबरेटेड हाची ही नांदी अशें तो म्हण्टा.

आनी एक फावट सत्येच्या कदेलार बसले म्हणटकूच कदेल कशेंच सोडिनात. 'काळा'चो प्रतिनिधी जावन कोणूय मुखार सरतलो आनी तो बळयां आमकां निखळायतलो तेन्नाच आमी कदेल सोडटले.

वा म्हणुया, कदेल आमकां सोडटलें. खरेपणानशीं, आमकां बुध्द आसत जाल्यार आमी चिंतूंक जाय-

राम आयलो आनी गेलो. संवसार चलपाचो थांबला व्हय? संवसाराचें खंयच कितें अडून उरलां व्हय? रामा उपरांत कृष्ण आयलो. आनी गेलो. बुद्ध आयलो. तोवूय गेलो. संवसार आपणाले गतीन चलत आसा. मुखार वचत आसा. केन्ना पडटा, केन्ना चडटा. पुणून ताची गती थांबूंक ना. कोणाय पसून संवसाराचें कितेंय अडून उरूंक ना. आमकां हें खबर ना, अशें न्हय. बेस बरें खबर आसा. तरी आसतना आमी सत्येच्या कदेलाक घट्ट दसून रावतात. कोणेंय येवन बळयां आमकां निखळायले बगर आमी सपसप कदेल सोडिनात.

कित्याक, सांगूं? वायट दिसतलें. कदेल गेलें जाल्यार कोण आमचेर नदर घालपाचो ना हाची आमकां पुराय खातरी आसता म्हूण. कोण आमकां विचारचो पाचारचो ना म्हणपाचें आमकां खबर आसता म्हूण. भितरल्यान आमी रिते. म्हूण आमी दुसऱ्यांचेर आमकां थापतात. केन्ना लटपटी खटपटी करून, केन्ना हाचे ताचे पांय धरून, तर केन्ना आमचें उपद्रव-मूल्य (न्यूइसंस वेल्यू) वाडोवन, आमी सत्येच्यो गादयो आडावन बसतात.

लोक आमकां 'सोंसून घेतात' म्हणपाचें लेगीत आमच्या लक्षांत येना. काकूळट दिसूंक जाय आमकां आमचीच.

बम्ब मासिक

आपणालें अवतारकार्य सोंपलां म्हणपाचें मर्यादा पुरूषोत्तमांक लेगीत कळना. मागीर, आमकां तें कशें कळटलें? आमी नासत जाल्यार खंयचीय संस्था सारकी चलपाची ना, खंयचेंय काम मुखार बचपाचें ना - तें कित्याक, जगूच सारकें चलपाचें ना, ह्या संस्कारांत वाडिल्ले

लोक आमी सत्येबगर काम करपाचे नात. आमकां कामां करूंकूय येनात. आनी एक फावट सत्येच्या कदेलार बसले म्हणटकू च कदेल कशेंच सोडिनात. 'काळा'चो प्रतिनिधी जावन कोण्य मुखार सरतलो आनी तो बळयां आमकां निखळायतलो तेवाच आमी कदेल सोडटले.

वा म्हणुया, कदेल आमकां सोडटलें. खरेपणानशीं, आमकां बुध्द आसत जाल्यार आमी चित्तंक जाय-

अमकीच एक पिराय जाली म्हणटकूच व्हडल्यां व्हडल्यां कं रिटायर' करपाची एक चाल सगळेकड़ेन चिलल्ली पळोवंक मेळटा. मनीस कितलोय निष्टावंत आनी हुशार आसूं, अणभवान कितलोय गिरेस्त आसूं, 'खूब केली सेवा तुंवें आमची... आता निवृत्त जावन घरा वच... उरिल्लें आयुश्य सुशेगाद बरो जिये... हें घे तुकां पेन्शन... म्हयन्या म्हयन्याक तुका तें मेळत रावतलें' अशें सांगून आयचो संवसार ताका कामा वयलो काडून घरा धाडून दिता. सुप्रिम कोर्टाच्या शाण्यां तल्या शाण्यां न्यायाधिशाक लेगीत आमी, हे भाशेन, पेन्शन दिवन कामा वयलो पयस करतात. कित्या खातीर? तीं तीं खातीं आमी तीं तीं कामा

करपा खातीर चलयत आयल्यात म्हूण. तीं तीं कामां तेच तेच लोक वर्सां संकिनी करत रावले जाल्यार तीं फुडें वचूंक पावनात, थंयच गोठेवन पडटात म्हूण. नव्या लोकांक तीं कामां करपाची संद मेळूंक जाय, तांकां ह्या कामांत आपणाक तयार करून घेवंक येवंक जाय म्हूण. सदां सदां तींच तींच कामां करीत आयिल्लो मनीस जतनायेन पावलां उखलता, धाडसान कसलोच निर्णय घेवंक पावना, हाका लागून काम मुखारूच वचूंक पावना म्हूण. नव्या लोकांच्यो चुको सोसूंन घेवं येतात, पुणून काम मुखार वचूंक जाय म्हूण.

पुर्विल्ले आश्रम-वेवस्तेक आयच्या संवसारांत दिल्लें हें एक नवें रूप. आश्रम-वेवस्तेंत मनीस ते ते पिरायेर तीं तीं कामां करतालो. आयुश्यभर एकूच करी नाशिल्लो. आयच्या संवसारान आश्रम वेवस्थे फाटल्यान आशिल्लो विचार घेवन ताका आयच्या काळाक सोबऽ सारकें एक नवें रूप दिलां. आनी अमकीच एक पिराय जाली म्हणटकूच सरसेनापतीक लेगीत निवृत्त करपाची चाल चलयल्या.

प्रशासनांतली ही चाल आतां उद्देगीक संवसारानूय आपणायल्या.

आपणावंक ना ती फकत आमी -रासवळ मळार काम करतल्यांनी. चार चौगांचें बरें-भलें करपाक सुरू जाल्ल्यो संस्था चलयतल्यांनी. राजकर्णात पडिल्ल्यांनीं.

ह्या मळार कोणूच कोणाक निवृत्त करिना, आनी आपूण जावन कोण्ण निवृत्त जायना.

परिणाम - आमचें रासवळ जिवीत मुखारूच वचना. तें आशिल्लें थंयच उरलां. न्हंय आसा थंयच उरिल्ली - समुद्राचे दिकेन व्हांवनासतना राविल्ली - जाल्यार कितें जातलें आशिल्लें? ती आपणाल्या वाटारांत फकत चिखोल वाडयत रावतली आशिल्ली. ह्या चिखलांत मागीर जळारां जातलीं आशिल्लीं आनी हीं जळारां भोंवतणच्या वाटारांत तरांतरांच्यो पिडा पातळायत रावतलीं आशिल्लीं.

ही तरूणाई च विधानसभा जांवर्च

ॲंड. अविनाश भोस

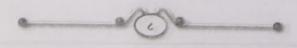
37विनाश एका काळवेली विद्या

फुडारी, त्या उपरांत काँग्रेस पक्षाची निश्ठा कार्यकर्ती, आतां जनता दलाची कार्यकर दूसरे खेप पणजे नगरपालिकेची नगर सेव म्हण अविनाश निवडून आयला, तो म्हण मतदारांक हे खेप बरी संद चलून आयल्य ताणी ती होगडावची न्हय, सारन घेवन सग घाण झाड्न काडची. सद्याचे पक्ष युवा शक्ति संद दिना. सगळे पक्ष दुय्यम भुमिका बाळग आसा. ते पक्षाच्या जाहिरनाम्याक कसले म्हत्व दिनात. तांचे व्यक्तिनिष्ठ राजकार चल्लां, पक्षान विकासाची गंगा गांवा में व्हरूंक जाय अशे महात्मा गांधीक अभिष्रे आशिल्ले तें एकाय पक्षांमदी आशिल दिसना, पक्षाचो जाहीरनामो पक्षाचे वांग मानृंक तयार नात. मगो पक्ष काँग्रेस सरकारा घटक पक्ष. पुण ढवळीकर एक उलयता आ पक्षाध्यक्ष राऊत एक उलवता, काँग्रेसा बाब्श बोले सरकार चाले अशे चल्ल पक्षाध्यक्ष रवी नायक हांचे कोणूच आयकन राजीव गांधीन मतदानाची पिराय अठ वर्साचेर हाडून युवकांक राजकारणांत म्हत

दिलां, ताणी मुखार सरून राजकारणाची धंदो करपी सगल्यांक खोऽले करूंक जाय, बायलांनीय मुखार सरूंक जाय, आयज हे

जमीन खातात, माती खातात, भूंय खातात परत वेचून आयल्यार फुडले पिळगेक खातले त्या आदी तांका भायर मारप गरजेचें.

रासवळ जिवीत न्हंये सारकें. तें व्हांवत रावंक जाय. व्हांवत रावलें ना जाल्यार चिखोल करतलें. ह्या चिखलांत, मागीर जळारां जावन तीं भोंवतणच्या जिवितांत तरांतरांच्यो पिडा पातळावंक लागतलीं.

आयज आमच्या रासवळ जिवितांत ज्यो तरांतरांच्यो पिडा पातळ्ळेल्यो दिश्टी पडटात त्यो कोणूच कदेलार बशिल्लो कदेल सोडिना हे खातीर. कदेलार बशिल्ले कामां करपा बदला फकत अधिकारांचो भोग घेत बसतात हे खातीर.

अमकीच एक पिराय जाली म्हणटकूच व्हडल्या व्हडल्यां क 'रिटायर' करपाची एक चाल सगळेकडेन चिलल्ली पळोवंक मेळटा. मनीस कितलोय निष्टावंत आनी हुशार आसूं, अणभवान कितलोय गिरेस्त आसूं, 'खूब केली सेवा तुंवें आमची... आता निवृत्त जावन घरा वच... उरिल्लें आयुश्य सुशेगाद बरो जिये... हें घे तुकां पेन्शन...

साठ वर्सा जायनाफुडें कोणूच खंयच्याच अधिकाराच्या कदेलार बसून रावचो ना, असो एक संकेत-एक कन्वेन्शन - आमी एकमतान समाजांत चालंत करूंक जाय. साठ वर्सा वयलो कोण सरसेनापतीपदार उरना, सर्वोच्च न्यायालयांत न्यायाधीशपदार उरना जाल्यार राष्ट्रपतीपदारूय उरूंक जायना. प्रधानमंत्रीपदार तर निखालूस उरूंक जायना, असो एक नेम आमी करूंक जाय.

सत्येचें कदेल तीस वर्सां आदले पिरायेरूय कोणाक मेळूंक फावना, तशें साठ वर्सां उपरांतचे पिरायेरूय मेळूंक जायना, अशें थारावंक जाय.

हें कदेल 'गधा-पचिशी'च्या लोकांचें न्हय, तशें 'बुध्दी-नाठी'च्याय लोकांचें न्हय.

साठ वर्सां वयले पिरायेचो कोणूय लग्न जातलो अशें थारावन सव्यार वचून बसलो जाल्यार ताका तें सोबतलें व्हय? आनी असल्या लग्नाक आमी अक्षतां उडोवपाक वतले व्हय?

मागीर प्रस्न उपरासता-साठां वयर गेल्ल्या त्यागी, तपस्वी, अणभवान गिरेस्त लोकांनी कितें करचें? घरा बसून देव देव करीत रावपाचें?

न्हय. तांचे खातीर कामां आसात.

खूब म्हत्वाचीं कामां आसात. हीं कामां तांचीच वाट पळेतात. तीं खंयचीं? सत्येर आशिल्ल्यांचे कान पिळपाचीं. कोडू सत्यां उलोवन वा बरोवन सगळ्यांक 'जाग्यार' हाडपाचीं. रासवळ मळ निर्मळ करपा खातीर चळवळी चलोवपाचीं आनी सरसमान लोकांचें प्रबोधन करपाचीं.

असल्या कांय जाणां क विधानसभेंत वा लोकसभेंत वेंचून धाडून दिवं येता. दिवचेच. पुणून मंत्रीमंडळांत वचपा खातीर न्हय, 'बॅक बॅंचर' म्हूण सरकाराक बुद्द दिवपा खातीर.

'अधिकार' मात तांकां कसलोच दिवंक फावना. तांणीय घेवंक जायना.

ना जाल्यार, 'बाबा रे, तुजें अवतारकार्य सोंपलां, आतां संवसार सोडपाची तयारी केल्ली बरी' हैं सांगपा खातीर ब्रह्मदेवाक भौन भौन काळान आमचेसरीं धाडपाचो वावर करीत रावचें पडटलें.

ताचेर हो प्रसंग येवंक दिवचो न्हय.

- रवीन्द्र केळेकार नगर, पिरवळ

नवलिका

पंगड फायनलीक पाविल्ल्यान गोंदू आनी पावलू आतां चडच खुशालकायेन भरिल्ले. पावलू उक्त्या मनाचो आशिल्ल्यान तो आपली खुशालकाय लिपोवंक नकळ आशिल्लो. गोंदूचें तशें नाशिल्लें. ताच्या मनाक कितलीय खुशालकाय भोगली तरी उचंबळ जायनाशिल्लो. पदरांत पडिल्ली खोशी खिणाची. ती केन्ना उडत हाचो नेम ना. तेन्ना ती तिगोवन दवरपाक आनी वाडोवपाक सदांच दोळ्यांत तेल घालून रावचें पडटा, हाची जाणिवकाय गोंदक आशिल्ली.

अगणलो पंगड आपल्याच इस्कोलावांगडा झुजतलो, तो हरलो जाल्यार तितलेंगें वायट धरपाची गरज ना. व्हडल्या व्हडल्या पंगडांक फाटीं घालून गोंदूलो पंगड फायनलीक पावला. आतां फायनलीक इस्कोल जिकलें, कप आनी इनाम इस्कोलाच्या पदरांत पडलें तरी गांवांत हिरो थारतलो तो गोंदूच. कारण गोंदून जशें थोडेकाळांत आपल्या पंगडाक जैत मेळोवन दिलें तशें कोणाकच आयजमेरेन जमलें नां. भुरग्यांचे पांय पाळण्यात दिसतात खंय! गोंदू फुडें कितें पसून करूंक शकता है ताच्या जैतावेल्यान लोकांक कळून चुकिल्लें.

पावलृ खोशी जाल्लो, गोंदू जालो ना. ताका फायनलीक जिंकून इनाम मेळोवंकच जाय आसलें. ह्या जैतान ताका लोकांचीं तोंडां बंद करूंक जाय आसलीं. खंयच्याच फुटबॉल पंगडांत गोंदूक घेवचो न्हय अशें म्हणपाची कापासदाद हे फुडें कोणाक जावची न्हय, अशें ताका जाय आशिल्लें. ताका लागून सेमिफायनलीक जैतवंत जावनय तो पावलृ इतलो खोशी जांव नासलों. नाका दिसतालें, संगलेच बाबतींत बळीश्ट आशिल्ल्या पंगडाक हारोबन आपलों गंगड फायनलीक पावला. आतां मात्र ह्यगय करूंक फावना. मात्रों नेट ध्रून जणेका खेळगडचांक कोमार

काडपाचें काम बरेतरेन जाल्यार, जैत आपलेंच आसा, अशें गोंद्क दिसतालें. ताका लागून तो आतां जैताचे तेमशेर पावपाचे माण्णेक लागलो.

समाजाक कितेंय तरी बरें करून दाखयतलो जाल्यार, कर्तुबी मनशाचेर चड ना थोडें चेपण हें येताच. सुसेगाद रावन आळसायेन दीस काडपांत ताका सूख लाबना. ईश्वर ताका एके सुवातेर बसूंकच दिना. आपल्याक जाय तसलों कामां करपाक, लोकांक वरी देख दिवपाक ईश्वर बऱ्या मनशाकच वेंचून काडटा. गोंदूय तांतलोच एक भुरगो आसलो. ताची ईश्वराकडें इश्टागत आसली. ताका लागून तो काळखाक भिवन उजवाडाक फाट करपाक तयार नासलो.

फायनल लागी पावता पावता म्हणत्यार गोंद्क आतां चडच तळमळं लागूंक लागते. ताका केन्ना काय पावलक भेट्रन आपलें मन मेकळें करीन शें दिसलें. आपणें उबो केल्लो फुटबॉल पंगड आपल्याच इस्कोला आड झुंजप हे गोंद्क पटनासलें. गायांतत्त्या चडश्या शिकपी भुग्यांचो आनी तांच्या पालकांचो तेको पाद्रील्या

इस्कोलाक आसतलो. आपल्या पंग इस्कोलाच्या पंगडाचेर घोल घालो जा गांवच्या लोकांक बरें दिसचेंना. आप पंगडाचेर घोल पडलो जाल्यार मात इस्को भूरगे टाळयो पेट्टले तेन्ना आपल्याक खाला घालची पडटली. पावलूकर मानवचेंना. दोगय ते इस्कोलाचे शिकपी भु आपलें इस्कोल दुसऱ्या पंगडाकडच्यान हा तें पळोवन तांकां कशें बरें दिसत आनी खेव खेळटां आपल्या पंगडाक हार खावची पड जाल्यार गोंदूक मरूंक पुरो जातलें. तोप सर, पी. टी. सर आनी तांचे वांगडी गोंव उट्टा-बसतना केरायतले. ते भायर इस्कोल टिमीत गोंदूचो आसपाव केन्नाच जावचो हाची खात्री गोंदूक आसली. तेन्ना जि कोणय.... निमाणे मेरेन जैताखातीर झुजपा मोख गोंदू सोडूंक तयार नासलो. जिक जाल्यार कांय लोक तरी शाबासकी दित हारल्यार दोनयवटयां मार सोसचोच पडटल तेन्ना झुंजपांतच खरें शाणेपण आसा. झुंज झुंजतां मरण आयल्यार सर्ग मेळटा. भियो तोंड लिपोवन भोंवता ताच्या वाट्याक नरव आसता, अशें गोंदूक हरीमास्तरान सांग दवरिल्लें.

पावलू मात इतलो खोलायेन विच करी नासलो. आपल्या इश्टान खूब वि करून दाखयलां आतां ताच्या मुकार हर फुडें काडून उबो रावपाची कापासद खंयच्याच दादाक जावची ना. तेन्ना हारलाय जाल्यार सर्तीतलें ताचें कर्तृब कोण विसरचोना. गोंदूलो पंगड आतां हारल्य पावलूक आतां व्हडलेंशें कांयच दिसचें न पूण तागेल्या इस्कोलाची टीम हारली जाल्य मात ताका वायट दिसतलें. ताच्य वागणुकेवल्यान हेंच दिसून यंतालें. फायन गेम चलतना, टाळयो मारून कोणाक तेंव दिवचों हो प्रस्न पावलू मुखार आसलोच. त ताचे तागडचें दाले इस्कोलाच्या पंगडाविष्य सुकतलें हातृंत दुवाव नासलो. कितेंय जालें तरी पावलूक आपल्या श्टाची काळजी दिसतालीच. गोंदू हाळजीविरयत आसचो अशें पावलूक देसतालें. ताका लागून दोन धिराचीं उतरां देवपाक पावलू आमोरेवेळार गोंदूक मेळपाक ोलो.

गोंदूल्या घरा कुशीक माडाचुट्टांचो एक दाळ आसलो. दीसभर हांगा थंय भोंवतकीच गोंदू थकतालो. थकलो म्हण्टकीच तो आमोरेच्या वोगतार चुडटांमाचयेर हात-मांय ताणून आड पडटालो. आजय तो असोच आड पडून, मळबाकडें दोळे लावन आपल्या

कुटबॉल पंगडाविशीं गंभिरतायेन चिंततालो. अशे तरेन गोंदू हे आदीं चिंतपात गुंतून केन्नाच वचूं नासलो. ताका एकांत खूब आवडटा. पूण एकांतांतलो चडांत चड वोगोत तो सैमनियाळ करपाक घालयता. सैमाचो बारीक साणीन नियाळ करतासतना बारिकांतली

बारीक वस्त ताचे नदरेंतल्यान सुटना. आपल्या घराभोंवतणी कसले रूख आसात. त्या रूखांचेर खंयचे पक्षी भायल्यान येवन बसतात. तांचे पाखांटे, चोंची, बसपा उडपाची आनी आवाज काडपाची रीत, ह्यो सगल्यो गजाली गोंदूच्या काळजाक वोड लायतात.

चुडटां माचयेर पडिल्लो आसतनाच ताका रातीचो अदमास समजना. काळखी रात ताका चडच आवडटा. धतरेर उप्पाट काळोख आसतकीर गोंदूचे दोळे मळबाक लागून आसतात. असल्या वोगतार आख्खें मळब चमक्यो आनी तिकल्यो लावन बसलां असो ताका भास जाता. मळबांत चंदामामाचो पत्तो नासता तेन्ना गोंदू नखेत्रां वांगडा मनांतल्या मनांत खेळटा. धतरे वयल्या गोंदूचे दोन दोळे मळबाच्या लाखांनी दोळ्यांत मिसळटात. गोंदूलें मन इतलें चंचल आसता की तें एके सुवातेर आनी एका विचारांत म्हण थीर कशेंच रावना. मळबांतलीं नखेत्रां ताका केन्ना मिणमिणत्यो पंट्यो दिसतात, केन्ना मळबरूपी कालीमातेन आपल्या काळ्या कपलार चिकटयल्ल्यो भांगराळ्यो तिकल्यो दिसतात तर केन्ना-केन्ना तींच नखेत्रां ताका एकाद्या देखण्या अस्तुरेच्या नाकांतल्या पिलीची वज्राळीं थिकां दिसता. केन्ना केन्नाय गोंदूक मळबांतलीं सगळीं नखेत्रां शेंवतीं-मोगरीं मेजतात तशीं मेजून काडचींशीं दिसतात.

तीं मेजपाचो तो यतन करता. पूण

लिकलिकत्या तेजाळ नखेत्रां फाटल्यान आनीकय कितलींशींच नखेत्रां गोंदूक दडून पळेतात आनी तीं म्हण्टात, 'गोंदूबाब, आमकांय मेज रे बाबा!' तेन्ना गोंदू बुचकळ्यांत पडटा आनी सगळी सुखदिणी नियाळणी अद्यरि सोडून तो भानार येता. ताची काकी ताका जेवणाक साद घाली मेरेन ताचो एकांत चालू आसता.

आयज मात गोंदूक सगल्यांचो विसर पडला. तें मळब, तो चंद्रीम, तीं नखेत्रां ताचे तकलेंतल्यान खंय तरी पयस उडून गेल्यांत. तांचे सुवातेर ताका दिसता तो कांपाला वयलो फुटबॉल ग्राऊंड. ग्रावंडार सर्तींतली फायनल गेम सुरू जावपाचो वोगोत जाला. गोंदूली आनी पाद्रील्या इस्कोलाची टीम, एकेमेकीक हरोवन जैतिवंत जावपाचे तयारेन उबी आसा. रेफ्री पिल्लूक केन्ना मारतलो आनी बॉलार खोंट केन्ना पडटली हाची वाट ग्रावंडाकडें दोळे करून आशिल्ली गर्दी पळेत आसा. गेम पळोवपा खातीर व्हडले व्हडले मनीस मुजरत आयिल्ले आसात. इस्कोलाचो प्रिन्सिपाल व्हड मनशांमदें बसून आपल्या टिमिच्यो बडायो मारता. ताच्या चेऱ्यावयल्यान अशें दिसून येता की जैत ताचेच टिमीचें जातलें.

इस्कोलाचे टिमीक नेट दिवपाक इस्कोलाच्या भुरग्यांसयत आख्खो गांव उत्सुक्तायेन बसला.

कोणाचो आदार नाशिल्ली गोंदूली टीम मात सामकी निर्शेल्या. गांवांतल्या ल्हान-व्हडांचे पुराय आशिर्वाद इस्कोलाचे टिमीक आसात हें पळोवन गोंदू खंतीत बुडला.

गोंदूक दुख्खदिणी गजाल म्हणत्यार ताच्या इस्कोलांतल्या तोपयो सरान ताका खिजोवपाखातीर एक खासा तवनासांचो पंगड हाडून गर्देत बसयल्लो आसा. खेळतासतना गोंदूल्या पंगडाक कशे तरेन हिणोवचो, पंगडांत निर्शेवणी कशी हाडची, हाची ट्रेनींग तोपयो सरान त्या तवनासांक

दिल्ली. गोंदूच्या आड कारास्ताना करपी आंतोनेत टिचरीनय कांय भुरग्यांक फितोवन गर्देंत हांगा-थंय बसयल्ले आसात. सगळो लोक इस्कोलाच्या फावोरार आसा. आपल्या वांगडा कोणच ना, हे भावनेन गोंदू आतां चडच खचून गेल्लो. आपूण आतां सामकोच उबंत पडला. निमणेवोगतार आपल्याक तेंको दिवपी कोणच ना, अशें ताका आतां दिसूंक लागता. तरी तो पावलूक विसरना.

पावलूच्या आदारान गोंदूलो पंगड फायनलीक पावलो. गोंदूलो पंगड आनी खंयच्याय पंगडा आड फायनलीक पाविल्लो जाल्यार, पावलू आपली सगली शकत एकठावन गोंदूल्या जैताखातीर वावुरतलो आसलो. पूण आपल्या इस्कोलाक खंयचेय भायले टिमीन हरयल्लें पावलूक कशें आवडत? पावलूकच कित्याक? गोंदूकय तें आवडचें नाशिल्लें!

गोंदू आतां व्हडल्या पेचांत सापडिल्लो. वाटारांत व्हडल्यो-व्हडल्यो टिमी आसतना, आपल्याच इस्कोला आड खेळपाचो वोगोत आपल्याचेर येतलो, हें गोंदून सपनांत लेगीत चितृंक नासलें. पूण आतां ताका उपाय नासलो. एकदां खोल उदकांत उडी घेतिल्ली गोंदून. हात-पांय मारून तडीक पावल्याबगर ताका दुसरो पर्याय नासलोच. एक तर जिंकचो ना तर हारचो!

चिततां चिततां आमोरेची घांट केन्ना वाजली गोंदूक कळ्ळेंच ना. सददां आमोरे वोकतार गोंदूक शेण-गोंबोर आनी धुंवराच्या वासाची संवंय जाल्ली. हो वास गोंदूक सूख दितालो. ह्या वासान आपल्याक केन्ना न्हींद लागताली हाचो पत्तो गोंदूक लागनासलो. जातवंत शेतकारांचें अशेंच आसता. भारतीय संस्कृतायेंत शेण-मातयेक चड म्हत्व आसा.

गोंदू आपले तंद्रेंत आसतना अकस्मात एक विपरीत घडलें. गोंदूल्या आवडट्या शेणावासाचो खिणाक भंग जालो. शेणावास खंयचे खंय नाच्च जालो. आनी गोंदूच्या नाकांत भस्स करून चेरावास घुसला. गोंदूक हें अनपेक्षीत आसलें. तो फटफटीत

उठून बसलो. फार्टी वळून पळयत जाल्यार पावलू! असले वेळार पावलूक पळोवन गोंदू

दचकलो.

'पावल तूं हे वोगतार आमगेर? असा अकस्मात येवपाक कितें जालें?'' खिणभर दोळे बिटबिटायत गोंद जापेची वाट पळेत रावलो. गोंद गोंदळ्ळो तें पळोवन पावल ताका पळेत रावलो. कितें उलोवचे तें कोणाकच समजना जालें उपरांत गोंदन पिटट करून माचयेवेल्यान खाला उडी माल्ला. दोगय इश्ट आता शितीदार आयले. गोंदचा चेरो उजळ्ळो. ताणें पावलूच्या खांदार हात घालो. ताका तो वासरेर व्हरूंक लागलो.

''हुंय वोयताय रे, इंगाच बोसया रे चुडटांचेर. माहांय बोरें ऽऽ दिसता, भायर बोसोंक.'' पावलून खुशालभरीत जावन म्हणलें.

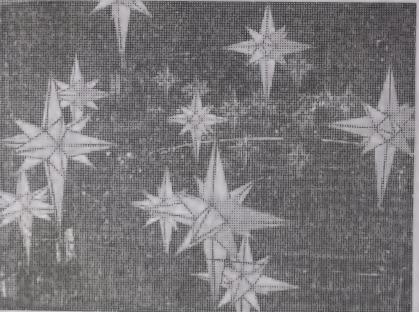
पावलू माचयेर पातळ्ळो. गोंदू ताचे तकले कुशीक बसलो.

> ''गोंदू, हाल्यां फायनल मुरे!'' ''हय!''

''तूं चोड टेन्शन झेवं नाहां रे!''

''हांव खंय घेतां रे टेन्शन. तें आपशींच

जाता.''

''आमची टीम फायनलीक पावली. ती जिकूंकच जाय. ना जाल्यार तोंड दाखोवंक लज मरे महाका.''

''लोज कोहली रे! हुंयचीय एक टीम जिंकतोली. दोनय टिमी आमच्योच मुरे!'' पावलू गोंदृक समजावपाच्या सुरांत उलयलो.

''ना पावलू, इस्कोलाची टीम ती इस्कोलाची आनी आमची ती आमची, एकदां सर्तीक उबे रावले म्हण्टकीच आमचे तुमचे उरनात रे पावलू, जणेका पंगडान आपल्या जैताखातीर लडपाचें आमता, आमी आतां फकत इस्कोलाचे टिमीक हारोवन जैत मेळोवपाचेंच चित्ंक जाय.'' गोंदू किंवाट्यान उलयला.

''होय रे गोंदू, तूं सांगता तें सारखें. पूण माहा मुरे भाडया आभचें इस्कोल जैतिवंत जालेलें जायें. माहांच न्हो, आख्या इस्को गांवांकूय तेंच जायें. गांवांतलो कर आतां गांवांतलें इस्कोल तोरी जिंग आख्खो गांव सायबीण मांयक रोज

''तुकाय तशेंच दिसता आमचो पंगड हरल्यार तुका बरें र्गोंदून तोंड रडकुरें केलें.

'माहां इस्कोलाची टीम बोरें दिसतोलें.'' पावलून गंभीरतारे ''होय गोंदू. माहांच

आख्ख्या गांवांक बोरें दिसतोलें. जाय आपल्या गांवांचें नांव वोयर र

> पावलू एका जाण्ट् भशेन उलयलो.

''हांवय द्वा ग पावलू! म्हाकाय जा गांवचें नांव वोयर आमचो पंगडय द्वाच हांव-त्य हेच गां गांवांतले सगले पंग फार्टी पडले. आमच्यांतलो खंयच जिंकलो जात्यार मान मेळटलो.'' गोंदून

समजावपाचो येत्न केलो.

''तो हें न्होय गोंदू, आमचे आख्ख्या गोंयांत फामाद आहा. तुर कोण ओवकोता?''

''तुजी म्होणों नाका रें म्होण!''

''ना गोंदू, आतां इस्कोल तीच आमची. तुजेर ओन्याय जाता दे तुज्या हाटल्यान उबो रावलों. इस्कोल नाहली जाल्यार हांव तुहां सपोर्ट आहलों. तुजी टीम ती आमचे गांव मानतोलों आहलों. पृण तुहां आतां मेवता. ही सर्त काबार जाली म्होंण्टो तुहां इस्कोलाचे टिमींत झेवंक तोया इतलेंच न्होंय तोर तुहां तो टिमीचे कोरूंक सोदता."

''आतां हायें कित्यें करपाचें?''

''तुयें कोहलेंच टेन्शन घेवपाचें ना. फोकोत लोकांक दाखोवपा पासोत सेवपाचें. तुजे टिमीर गोल पोडले जाल्यार पिकार जावपाचें ना.''

गोंदूक पावलू हें उलोवप साप्प मानवलें ना. पावलू हे वक्तार कित्याक आयला, हें गोंदूक आतां कळून आयलें. ताका कोणेय तरी शिकोवन धाडला म्हणपाचें गोंदूक जाणवलें.

''गोंदू हांव सांगतां म्हूण म्हुजेर रागार जांव नाहां. तूं आयज टिमीच्या प्लेयोरांक मेवलाय रे?''

''ना. कित्याक? कितें जालें?'' ''तू तेंहां मेव आनी त्येंची तोंडां पोय!''

''कित्यें जालां त्येंच्या तोंडाक?''

'त्येंच्या तोंडार तुकां मातूय हुशारकाय दिसची ना. आतां तुयें कितल्योय उडयो माल्ल्यार तूं जिंकपाची आस धोरूं नाहां. तोपयो सोर आनी टिचर आंतोनेतान सोगल्या प्लेयरांक धोमकायल्यात. ते भायर जोण एकल्या प्लेयरांक एकेक हाजार रूपये दिवन तेंहां सांगलां. इस्कोलाचे टिमीक कोणाय भासेन हारोंव नाहांय म्हूण! आनी गोंदू, हें पोळे फादोरान तुहां कित्यें दिलां.''

गोंदून पावलूल्या हातांतलें पुडकें आपल्या हातांत घेतलें. तें चतरायेन सोडयलें. पळे जाल्यार पन्नासांच्या शेंबर नोटांचें बंडल. पुराय पांच हजार रूपया.

''इतले पयशे? आनी ते कित्याक?'' गोंदूक शेळो घाम सुटलो. इतक्या पयशांचें बंडल गोंदूच्या हातांत केन्नाच पडूंक नासलें.

''हें नोटांचें बंडल म्हजेकडेन कित्याक रे पावलू!''

''सोगल्या प्लेयरांक एकेक हाजार. तूं मुखेल म्हण तुहां पांच.''

गोंदू ल्हान आसलो, तरी कितें

समजूंक जाय तें समजलो. मंत्री आनी सरकारी मनीस दुडू घेवन काम करतात, अशें गोंदूक गांवच्या लोकांकडल्यान आयकल्लें. ब्रायब म्हणचे कितें हेंय गोंदू समजतालो. फादरान हे दुडू

धाडल्यात तीय 'ब्रायब'च. ब्रायब घेवप हें पातक, अशें बरे लोकांच्या तोंडांतल्यान गोंदूच्या कानार पडिल्लें.

फादरान धाडिल्ले पांच हजारांचें पुडकें गोंदू रागान भायर मारूंक सोदतालो. पूण ताणे संयम राखलो. तें पुडकें ताणे पावलूच्या हातार थेयलें आनी तें फादराक परत दिवंक सांगलें.

आनी कोणय पांच हजार गुपचूप घेवन मजा करतलो आसलो. आपले काकीक कापडां घेतलो आसलो. भयणांक आंगलीं घेतलो आसलो. आपल्याक जाय तसलीं पेंटा आनी शर्टां घेतलो आसलो. फादराचो राग ओडून घेवचो नासलो. पूण गोंदून तशें कांयच केलेंना. ताणे दुडवांक कोयर मानलो आनी आपलें मनीसपण जागयलें.

पावलू पयशे घेवन थेट फादराकडेन गेलो. फादराचें आयकना असलो गोंदू हो पयलोच भुरगो आसलो. फादर जें कितें करता, तें इस्कोलाच्या बऱ्याक. तातूंत कसलेंच पातक ना, अशें पावलूक दिसतालें.

पयशे परत करून गोंदून फादराचो

अपमान केलो अशें पावलूच्या मनान पक्कें केलें. गोंदू आपलो इश्ट, आपल्याक लागूनच तो इतल्यार पावलो. आपूण सांगतां म्हूण तरी गोंदून पयशे घेवंक जाय आसले. पावलू मनांतल्या मनांत गोंदूचेर जळफळ्ळो. ताका गोंदूचें खूब वायट दिसलें.

पावलू रागान गेलो तो पळोवन गों दूकय खूब वायट दिसलें. पावलून आपल्याक फाट केली जाल्यार आपूण एकटो पडटलों हाची पुराय जाणविकाय ताका आसली. पूण पावलूक बरें दिसूक जाय म्हूण तो कायच्या काय करूक शकनासलो.

पावलू रागान गेलो म्हूण गोंदू निर्शेलोना. रातीचीं आतां आठ वरां जाल्लीं. चूड पेटोवन तो पांच मिनटांच्या अंतराचेर रावपी शेजाऱ्यागेर गेलो. बॅटरे दिवो घेवन तो वाग फाटीक लागिल्ल्यावरी धांवत पावलूच्या मामाल्या घरा गेलो. घडलेली सगली गजाल ताणें धिटायेन सांगली.

अणभवी मामाक आपत्या भाच्याचें साप्प मानवलें ना. फादर प्रिन्सिपालाचो तर ताका चडच राग आयलो. मामा खरेलो खेळामोगी आसलो. सतान चलपी. न्यायान आनी शिश्तीन वागपी. ताणें गोंदूक धीर दिलो-

''बाबा गोंदू, तूं कांय भियों नाहां. इस्कोलाची टीम कोही जिंकता ती पोवया. चोल सोर भायर!''

मामान हातांत दांडो आनी आपलो बॅटरे दिवो घेतलो. सगळे खेळगडे खंय-खंय रावतात ती खबर गोंदूक आशिल्ली. जणेकल्या खेळगडचाच्या घरांत शिरून, सगळ्यांक मामान भायर काडले. सगळ्यांक घेवन ते व्हड रातीर पावलूगेर गेले.

(फुडें चलता)

तं. ध. तोरकार मास्कारेन्हस वाडो, व्हडलें - गोंय फोन: २२१८१४७

बिम्ब मासिक

63

फेब्रुवारी २००७

सरपंच' ह्या नांवनूच सगळे लोक तेका वखतात. तेजें नांव 'रूपलो' हेंय थोड्यांक खबर आसर्चेना. सरपंच म्हण्टकच गांवच्या सरपंचाची लेगीत घडये याद जांवचिना, पुणून ह्या रूपल्याची अवश्य जातली. तो बाबडो सरपंच खंयचो. सादो पंचूय म्हण केन्ना वेचून येवना. तरीय लोक तेका 'सरपंच' म्हण्टात. पयलीं पयलीं तेका 'सरपंच' म्हण्टकच उमेद जाताली. मागीर मात राग येवपाक लागलो. हालिसराक मात 'सरपंच' हैं जणू तेजें नांबूच जालां. 'सरपंच' म्हूण उलो मारल्यार बरो 'ओ 5' म्हण्टा. हरशीं बाबडो सोबावान सामको सादो-भोळो. कोणेय तेका किर्देय सांगल्यार रोखडेंच पट्टा. कोणाक केन्ना 'ना' म्हणचोना. जाता तें काम कणो मोडून करतलो. कोणायच्याय उल्याक केन्नाय धांवन वचपी. आपले आवयचेर तर तेजी उपाट माया. तिका जाता तितली खोशी दवरपाक तो सदांच वावुरता, पुणून बाबडो ख्ब फावटी लोकांच्या सांगण्यान तिजे वांगडा झगडींय करता. झगड्न एक एक दीस उपाशीय रावता. पुणून तिक केला एक गाळ सवचोना वा कसलें एक वाया उत्तर म्हणचीना. फकत घरांत एकतरे झगडे जावक जाय. आडेकडेच्या लाकाव तच्या अस्तित्वाचो

बोवाळ आयकूंक येवंक जाय, ह्या हेतान जणुकाय तीं झगडटात, कांय घरांत टिव्ही, रेडिओ बी कांय ना म्हण सोताचें मनोरंजन करून घेवपाखातीर तीं झगडटात काय कितें म्हणपाचें कांयच कळना.

हय. तेका सरपंच किद्याक म्हण्टात हें पयलीं सांगचें पडलें ना!

तेन्ना पंचायतिची वेचणूक जाहीर जाल्ली. वचत थंय मेळत तो 'हांव तूं, हांव तूं' करताले. त्याच वेळार कोणेनतरी आमच्या रूपल्याक फुलयलो; तेज्यासारको शिकलेलो भुरगो सरपंच म्हण निवडून येवपाक जाय. हे जाण्टेले निवडून येता आनी पंचायतीन वचून फकत खुच्यों तापोवन येतात. तेंका धड वाचपाकूय येयना आनी धड बरोवपाकूय येयना. थोडे तर फकत आंगटे-बहादूर. आपलो बरो जांबळोच आंगटो कागदार काडप इतलेंच तेंका खबर आसता. ते केन्ना सभेंत दोन उतरां उलयनात. पुणून तोंडान शापोतां सांगपाक मात बरीं कळटात, म्हणूनच निवडून येतात. आपल्या घरची उदरगत करप तेका शक्य जालेंना, ते गांवची उदरगत किदें मडें करतले?

पुणून रूपलो तसो ना. तो बरो शिकला. णवी फेल जांव, पुणून बरो वाचूंक-बरोवंक जाणा. सरपंच-पंच जाल्यार कसलोय अर्ज वाचूंक तरी शकतलो. कोणायची कसलीय कागाळ आसल्यार वा कोणायचे किर्देय काम आसल्यार आपूण सोता मुकार सरून तें करतलो. हितून मात्तूय दुबाव ना. तेन्ना हे फावट किर्देय करून रूपल्यान वेंचणुकेक रावपाकृच जाय. जो किर्दे च्या-पाणयाचो खर्च येतलो तो कोणे कोणे करपाचो तें थारायलें.

पुणून रूपलो कसोच तयार जायनासलो. तो म्हण्टालो, आपल्याक पंचायतितलें कांयच खबर ना. सायबांचो भंय दिसता, केन्ना खंयच्या ऑफिसांत बच्चन नकळो, भाशण करपाक कळना. पंचायतीन म्हणल्यारूच कडकडो येता. मागीर लोकांची आनी पंचायतींतलीं कामां तरी कशीं करतलों?

तेन्ना कोणे-कोणेन तेका धीर दिलो. पयलीं फकत वेचुनच येवपाक जाय मागीर सगळें कशें आपशींच कळटा तें देखी दिवन पर सांगलें. कामा करपाक सेक्रेटरी आसत तेणे फकत खुर्चेर बसोन सायन मारप ताणेन कसलें काम करिना जाल्यार ज पंच म्हणून लेगीत निवडून येयल्या म्हयन्याक पंदराशीं रूपया तरी मेळटलें अशें जायतें तेका पटोवन सांगलें. तरीय तयार जायना जालो.

पुणून निमाणें तेजेर लटकें चे हाडून आनी उतरांनी घुस्पोवन तेका 'ह म्हणपाकूच लायलें.

जालें. कोण कोण सांगता अानी हेर उमेदवार करना तशें तशें तो आ करपाक लागलो. आपले कडले पर सोपयले ते सोपयलेच. आवयचेय गाठ पयशे मोडले. तो घरा- घरांनी भोवोन आप प्रचार करतालो. आपूण वेचून येयल्यार विकर्वे करतलों तेची तो वळेरीच वाच दाखयतालो. तेन्ना कोणेनतरी तेका म्हणत 'मागीरचें मागीर, आमच्या ह्या रस्त्या फोंडकुलां पडल्यां तीं पयलीं पुरय. माग आमी तुकां मतां घालता. ना जाल्यार फाल तूं आमचीं कामां करतलोच काय ना तें क कळटलें?'

तेन्ना तेजो नाईलाज जालो. तो त सोता मानायपणाचें कसलेंय काम करपी तेणेन वांगडा दोग मानाय घेतले आनी सोत खंयच्यान तरी कवर हाडून रस्त्याचें काम केले

तशे लोक तेका अदिकृत फुलोवपाक लागले. आनी उतर दिवन तेका मत घालतले म्हणपाक लागले. तेजीय खात्र जाल्ली. आपूण आतां वेचून येतलोंच. तर्रा तो व्हड-मोटी आश्वासनां दिवपाक लागले माद्या रस्त्यावयल्यान पुलाचेर पावलो बारकेल्या खेड्या गांवांत शारांतल्या सगल्य साधन-सुविधा हाडपाचें उतर दिवन आपल्याकच सरपंच म्हण वेचून काडात महणून लोकांक पायां पडपाक लागलां. तेना तेका पळयत जाल्यार जातिचा राजकारणीं

कसो दिसतालो. धवी बंडी आनी गांधी टोपी घालून बरो लोकांक हात जोडून सांगतालो, आपल्याक सरपंच करून गांवची उदरगत करपाक संद दियात. पुणून सरपंच जातलो जाल्यार पयलीं पंच म्हण वेचून येवपाक जाय. हेंय तेन्ना तेज्या मतींत येयनासलें.

दीस अशेच गेले. वेंचणुकेक फकत दोन दीस उरलेले. इतले दीस तो कोणा-कोणाक घेवन भोंवतालो. पयशे मोंडटालो. पुणून हेर उमेदवार तशे कोणूच भोवनासले. त्या शिवाय तो उबो रावला त्या वार्डांत खासा गांवचो सरपंच रावला. तोय किद्याक भोवना काय? घडये आपुणूच वेचून येतलो म्हणपाची बाकिच्यांक खात्री जाल्या म्हण ते कोणूच भोवना आनी पयशेय मोडिना, अशें येवजून तो आपणाचेरूच खूश आसलो. पुणून निमाण्या दोन दिसांक चित्रूच बदल्लें.

तेका आपणावांगडा भोवपाक एकलोय मेळना जालो. इतले दीस भुसाक आनी सोऱ्या-घोटाक तेज्या वांगडा भोवपी, तेका फितलावपी सरपंचाच्या पंगडांत दिसपाक लागले. आदी तेका मुकार काडपाक धीर दिवपी आनी फुडें अशें करचें, तशें करचें म्हणून फुलोवपी एकलोय दिसना जालो. आपणाक फटोवन खंय गेले काय हे? सगळ्यांनीच आपणाक पिसो केलो काय? अशें तो येवजिता - येवजितांच वेचणूक जाली.

निमाणें जावपाचें तेंच जालें. हो आपटोन पडलो. समतें नांक फोडून घेतलें. त्या वार्डांत सरपंचूच परतो वेचून येयलो. आनी हेका कितलीं मतां पडलीं जाल्यार फकत तीन!

तो निकाल आयकून तेका बरोच धक्को बसलो. तेजे तकलेचेर एक खेरिदूच परिणाम जालो. लोकांनी आपणाक असो किद्याक फटयलो काय? आपल्याक मतां किद्याक घातलीं ना काय? अशें चिंतून चिंतून तेणेन दुकां गळयत आपली तकली पिड्ड्यार करून घेतली. आनी वगीच हेजेर-तेजेर तापलो, आपले आवयवांगडा झगडलो आनी कांय दिसानी आपल्या मार्गार येयलो. पुणून एक गजाल मात तेजे तकलेंतल्यान कशीच वचना जाली. आपणाक तीन मतां पडलीं खरीं! एक आपलें, दुसरें धर आवयचें आनी तिसरें कोणाचें काय? त्या तिसऱ्या मतावांगडा तेणेन जायतीं नांवां जोडून पळयलीं. पुणून एकलोय जुपना जालो.

एक व्हड म्हाभारत घडचें आनी मागीर सगळें निवळचें, कांय खीण विजयरथार बसचें आनी अवचीत फोंडकुलांत पडचें आनी तोंडांत पडटलें फळ कोणेनतरी वयल्यावर जिखचें अशें किदें तरी जाल्लेवरी तेका दिसलें. संवसारांतलें एक जिवें सपन तेणेन अणभवल्लें. मनशाच्या सभावांतले कांय पैलू आनी आबुजपणानी घाळ रावल्यार कशे तरेन फातराचें शीत जेवचें पडटा, हो एक धडो तो शिकलो. हे घडणुके उपरांत जरी तो लाचार कसो जाल्लो तरी तेका गांवच्या आडंग्या लोकानी एक खाशेली पदवी दिल्ली: सरपंच.

वेचणुकेक उबो रावलों आनी सगळ्याच वाटेनी आपूण फसलों अशें तेका दिसपाक लागलें. गांवांत कोणायगेर शेतां-भाटांत वा आनी कसल्याय वावराक वचपाक तेजें मन तयार जायना जालें. तेका सोताचीच लज दिसपाक लागली. गांवांत रावच्यापरस खंय तरी पयस वच्चें अशें दिसपाक लागलें. पुणून खंय म्हण वयतलों. तश्यो वळखी तरी खंय आसा? सोयरीं - दायरींय तसलींच. कोणायगेर रावतलो म्हणल्यारूय सगळ्यांगेर दळडीर पुजलां. आनी आतां बेकार रावन तरी कशें चलतलें. जें किदें गाठीक आसलें तेंय सोपयलें. घरांत बेश्टोच लोळून लोळून आसता म्हणून आवयूय बेजार जावपाक लागली. करतलों किदें, खंय म्हण वयतलों? अशेच स म्हयने सोपले.

पलतडचो तेजो इश्ट, रंगा दोन वर्सां फार्टी कुवेट गेल्लो, तो येयला. ही खबर कोणेनतरी तेका दिली. तेन्ना तो किदेंतरी येवजून बद्द तेगेर गेलो. वचनाफुडें तेका बरीं बशी भर तरेकवार खाणां दिलीं. हेवटेंतल्यो-तेवटेंतल्यो गजाली करतां करतां रूपल्यान आपली बेकारपणाची

गजाल मुकार काडली.

तेन्ना रंगा तेका म्हणपाक लागलो, ''पळय रूपल्या, तूं कुयटा वचपाक सोदता खरो. पुणून आयज-काल थंय वचपाक ज्यो अडचणी येता त्यो निस्तारप तुज्यान जांवचें ना. शिवाय आतां थंय पयिलंच्यासारकी जोडूय ना. गल्फांतसून सुटकेसी भरून हाडपाचे दीस गेले. थंय वचून जीव भंयार दवरच्यापरस, हांगांच कसलेंय बरेशें काम करून वा कसलोय बारिकसो बरो धंदो करून जें किदें मेळटलें तितुनच सूख आसतलें.''

''पुणून ह्या गांवांत कसलो धंदो करतलों, आनी कसली शिरवीस मेळटली?'' ''मनशाकडेन फकत तकलीच

जाय. आनी काम करपाची इत्सा."

''हांव कसलेंय काम करपाक तयार आसां, पुणून कामां मेळटा खंय?''

''किदें सांगता रे तूं? म्हाकां येयल्यार फकत चार दीस जाल्यात. पुणून गांवांत किदें घडलां आनी खंय किदें चलता तें सगळें खबर आसा. निबेलांतले ते मिना-खणिचें काम आतां नेटान चालू जावपाचें आसा. ते कंपनीक आतां जायते कामगार जाय खंय. सरपंच तर तुजे वाटेरूच रावता. तेन्ना तेजो विशलो लावन बरेशें काम मेळटा जाल्यार पळय. हांव जाणां, तुजें तो उतर केन्नाच भायर वडोवचेना.''

''ना. पुणून हें... म्हणजे..''

'आरे थोडे दीस तुकां दिसवड्याचेर काम करचें पडटलें. मागीर जातलो फिक्स. कंपनिचो पगारय बरो आसता. मायनिच्या कामागारांनी पळयल्या मरे आतां कसलीं घरां बांदल्यां तीं.''

''त्या खातीर म्हणना हांव. पुणून...''

''तुकां हांव सांगतां न्हू. थोडे दीस मात्शे वताचे त्रास जातले. मागीर जातली इल्ली इल्ली संवय.''

''काम करपाचें म्हणना हांव.

सरपंचाक ही गजाल..."

''आरे सरपंचाक सगळें खबर आसा. हांव सकाळीं कंपनीच्या मॅनेजराक मेळपाक गेल्लों तेन्ना तो थंयच आसलो. हांवेन जेन्ना मॅनेजराक, हांव नवो ट्रक कामाक लावंक सोदतां अशें सांगलें, तेन्ना तो 'जांवचे ना' म्हणपाक लागलो. पुणून सरपंचान 'आमचोच तो' अशें सांगनाफुडें तो तयार जालो.''

''म्हणजे, तूं ट्रक घेता तर!''

''हय तर आनी परत भायर वचपाचों ना. शिवाय हांव आसतना म्हाकां आनी वेगळ्या ड्रायव्हराची गरज ना. सगळी जोड भितर. तो सुट्टकच दुसरो घेवपाचो.''

तें आयकून रूपलो चितपाक पडलो, मागीर तिसरो, चवथो, पांचवो... रंगा मागीर व्हडलो पात्रांव जातलो. च्ये! हांवय कुयटा गेल्यार बरो...

''किर्दे चिनारे! असोच सरपंचाकडेन चल आनी तेजी चीट घेवन सोमतो मॅनेजराक मेळ. तुजें काम जालेंच म्हणून समज. चल चल वेळ होगडावं नाकां.''

"आं उहय. हय. तशैंच करतां." अशें म्हणत तो सोमतो उठलो आनी सरळ चलत रावलो.

वाटेरूच ताका कांता गावलो. तो सरपंचाचो मनीस. वेचणुकेवेळार तो तेजोच प्रचार करतालो. तेकाच घेवन सरपंचागेर गेल्यार बरो अशें चितून रूपल्यान तेका आडायलो.

''कांता राव रे. तुजेकडेन एक काम आसलें.''

'किदें तें बेगीन सांग. टायम ना म्हाकां. खणीर वचपाक जाय. अर्जट एका मनशाक मेळपाचें आसलें.''

''हें रे. सरपंचाक मात्शें मेळपाक जाय आसलें.''

''किद्याक?''

''निबेलांतले खणीर कामाक लोक जाय खंय. मात्शें म्हाजें नांव सरपंचाकडेन दी मरे.''

''कांय उपेग जांवचो ना. हांव काल त्याच कामाखातीर तेजे कडेन गेल्लों, जाल्यार म्हणपाक लागलों, 'तूं कॉम्प्यूटर शिकलेलों जाल्यार सांगपाक जातालें. हरशिले जायते लोक आसा खंय तेंचेकडेन.' पुणून फोरमॅन सांगतालों, मास्तर, हेल्पर बी जाय म्हणून.''

''मागीर, तूं किदें करतलो?'' ''सोमतो वचोन मॅनेजराक मेळटां.''

''तुजें बरें आसा रे, आमकां कोण वळखता? सरपंचूच किदें म्हण्टा तें पळयतां.''

'सरपंच तुकां लागीं तरी करतलो मरे. मत्ता वगतार तुकां भोवो नाका म्हणून सांगलेलें मरे. तरी तूं भोवलो. आनी वयल्यान 'तेका किदें कळटा. तो किदें शिकला?' अशें तू सांगतालो मरे. मागीर तो राग तेका आसचोना!''

तें आयकून तो वगीच पडलो. नेटान चलतल्या कांताक कांय वेळ पळयलो आनी आपले वाटेक लागलो. चिंतनानी तकली भेरेल्ली-

''च्ये! वगीच त्या मतांचे भानगडींत पडलों. लोकांनी म्हाका फटयलो तो फटयलो, सुखाचो जीव मात बेश्टो त्रासांत घालून घेतलो. सरपंचान हरशीं सांगलेलें, वगीच गडबड करूं नाका म्हणून. तेन्ना हांचेन तेजें आयकलें ना. आनी कातां तो म्हाजें आयकतलो? हरशीं तेज्या त्या मोठेल्या दोळ्यांक पळांवनूच म्हाका भंय दिसता. तेज्या सामकार एक उतर उलोवपाक म्हाका धीर जायना. पुणून ते दिसा म्हाकां खंयची शक्त येयल्ली काय? निदान हावेन तेका तीं उतरां तरी म्हणपाची न्हू. तेन्ना हांवेन केद्या झेतान तेका मांगलेंलें, 'भावो, आंगट्या-भादुरांचे दीस आतां सोपले. आतां शिकलेल्यांचें राज्य येयलां. गांवची आनी देशाची उदरगत जातली जाल्यार नव्या विचारांच्या तरनाट्यांनी निवडोन येवपाक जाय. त्या खातीर तुमकां सांगतां, जाता जाल्यार तुमी फार्टी सरून म्हाका तेंको दियात आनी नव्या फुडाऱ्यांकडेन सत्ता सोपयात.' कद्या अभिमानान

आनी कशी छाती फुलोवन हांव व उलयल्लों. आतां खंय गेलो काय तो म झेत. तेन्ना हांव साक्षात सरपंच जाल्लों. उ आतां? झिरो. पुणून तेणेन किदें म्हणले मात खरें जालें. म्हाजी कितली किंमत अ ती कयटली म्हणून. कळ्ळी. हं! फकत मतां!''

चित्ता चित्ता तो सरपंचात घराकडेन पावलो. दारांत पावतकच वर तेजे पांय घुस्पटपाक लागले. तेका पळो सरपंचाल्या चेडचान हटकिलो, ''ओ सरपंच, आमकां पार्टी बी ना मरे! लोक तुवेन चिकनां दिलीं खंय. आमकां एक स

तें आयकून तेका राग येयल्ल पुणून किदें करतलो?

''आरे, हांगा यो रे. चार दीस क आसलें. कवाथ्यांची मुळां काडपान आसली. आसा बेकार?''

''ना. मात्शें....''

'समजलों, समजलों. कितलो जाल्यार आतां तूं सरपंच. असल दिसवड्याचीं कामां आतां तुवेंन करप? आत तुवेन फकत ऑफिसांनी बसून सायन मारपाच्यो.''

तीं तेजीं उतरां आयकून तेका सट् जालें. हरशीं तेज्या तोंडार तेका सांगपा सारवं जायतीं शापोतां येयल्लीं. पुणून राग गिळू वगीच रावलो, तरी तेणेन म्हणलें, ''भाज आसा?''

> ''ना. पंचायतीन गेला. किद्याक?' ''हरर्शींच. एक काम आसलें.''

''कसलें? सरपंचाक बं बडोवपाचो ना मरे?''

''बाबू, तुवूंय म्हाजी फकाण करता!''

''आर फकाणां कसलीं? शिकलेले मनीस तूं. तृं किर्देय करूंक शकता.''

''बरें तर फाल्यां येतां.'' अश

म्हणत तो वचपाक लागलो. तेन्ना तो तेका ''राव राव'' म्हण्टालो. पुणून तो रावलोना. पिकासांव जाल्लेवरी तकली जड करून चलत रावलो.

उपरांत तेणेन अश्योच दोन-चार दीस सरपंचागेर पावटी मारल्यो. पुणून तो तेका गावलो ना. सरपंचाच्या उतरार कोण कोण खाणीर कामाक लागत आसले. पुणून तेका सरपंच मेळच नासलो. काय तो घरांत आसून तेका बळयां मेळपाक सोदिना, हेय कळनासलें.

एक दीस किदें तरी थरोवन एक अर्ज बरयलो आनी बद्द खणीर गेलो. गेटीर विचारलें. गॅरेजीन विचारलें. ऑफिसान गेलो. कोण कोण सांगता तेका तेका मेळ्ळो. पुणून एकलोय तेका ''कामाक यो'' म्हणपी मेळुना. सगळेच जाण ''फाल्यां यो. विचारून सांगतां. खबर ना.'' अशें किदें तरी सांगताले. चार दीस अशो पावटी पडटकीच तो बेजारलो. तेणेन कामाची आशाच सोडली. वळखिचे जायते जाण कामाक लागताले. तेन्ना तेणेन कोणा-कोणाक विचारलें तेंच्यानी सांगलें, ''अर्जाचेर सरपंचाची सायन आनी पंचायतिचो शिक्को मारून हाड आनी सोमतो मॅनेजराक मेळ. तो तुकां कामाक घेयना जाल्यार पळय.''

हें आयकून तेका परत आस्तशी जाली. सरपंच किदें म्हण्टा तें म्हणूं, अशें येवजून तेणेन सरपंचाक मेळपाचें थारायलें. परत एक बऱ्या कागदार कोणाकडल्यान तरी अर्ज बरोवन घेवन तो पंचायतीन वचपाक भायर सरलो.

पुणून वयता आसतना तेजीं पावलां जड जाल्लीं. आपूण एक हरलेलो उमेदवार. पडीत पंच. आपल्याच लोकांनी जेका तीन पयशांची लेगीत किंमत दिवना असो लाचार केल्लो नवो राजकारणी. पंचायतीन जे लोक आसतले ते आपल्याक हासले बगर रावचेना. आपलीं फकाणां करतले. आपल्याक किंदें किंदें म्हणत हासतले. ग्रामसेवक, सेक्रेटरी, तलाठी हे जरी तितले वळखना तरी 'पराभूत' तोंड घेवन भितर सरचें पडटलें. एकेतरेच्या खेरिदूच रूपाची वळख करून दिवची पडटली. जी वळख, लज घाणाक दवरिल्ल्या मनशाची आसतली. तरी थंय वचपाक जाय. सरपंच किदेंय म्हणूं, तेका मेळपाक जाय. सदांच आवयच्यो गाळी आयकुच्या परस आनी पोटाक चिमटो काडच्या परस सरपंचाची एकेच पावटी उतरां आयकल्लीं बरीं. निमाणें आतां तेका दिसतालों, जिविताचो

तेणेन बावगोन पळयलें. सरपंच ना. तेज्या रूमांतल्यो खुर्च्योय भायर काडल्या. सेक्रेटरी, तलाठी बी सगळे आसा. मागीर सरपंच खंय गेलो काय? तो दुबावलो.

इतल्यान खंयच्यान तरी सरपंच येयलो. रूपल्याक पळोवन थंयच रावलो आनी आपल्यो अर्द-पिक्यो मिश्यो फुलयत तेका हांसत म्हणपाक लागलो, ''आरे, सरपंच मरे. यो यो बस. आरे, तेका एक खुर्ची दियात रे बसपाक!''

'सरपंच म्हण्टकीर तेका सादी खुर्ची कोता येता? तेणेन आतां हे खुर्चेर बसचें पडलें ना.'' थंयच कुशीक दवरिल्ले उशाचे खुर्चेक बोट दाखयत सरपंचा वांगडा येयल्लो पंच उलयलो. ''आं ऽ हय. हय. बस बस. गांवच्या सरपंचाक मान मोठो. तेणेन मोठेच खुर्चेर बसपाक जाय.'' दुसरो एकटो उलयलो.

तेन्ना तो काकळुटेक येयल्ल्यावरी म्हणपाक लागलो, ''ना. ना. हांव बसपाक येवना. म्हणजे बसना. म्हाकां... म्हाकां एक सायन जाय आसली.''

''आरे, तुकां आनी म्हाजी सायन लागता! तूं सरपंच मरे. यो यो बस.'' अशें म्हणत सरपंचान तेका बळयां ते खुर्चेर बसयलो. तसो तो आखडत सो बसलो. कडेक काडलेली, तरीय ती सरपंचाची खुर्ची आसली. पोरनी जांव, बसतनाच झेत येवपा सारकी. पुणून हो कसल्या झेतान म्हण बसतलो. बसून वयल्यान लजेक पडलेलो.

''आरे रघू, सरपंचाक च्या-पाणी हाड मरे.'' कोणेतरी पिवनाक फर्मायलो.

''बरें. कसोय जांव. तूं आतां सरपंचाचे खुर्चेर बसला. म्हणजे आमचो सरपंच. आतां करता मरे आमचीं कामां? म्हाका सायबा एक शिरवीस जाय. कसलीय जाता. पिवनाची आसूं ना जाल्यार सान्न मारपाची.'' सरपंच नेटान उलयलो. तसो आपशींच एकएकल्यांक नेट येवपाक लागलो,

''म्हाकां सायबा, घराखातीर रीण जाय.''

''सरपंच आमचो रस्तो मात्सो बेगीन जावंदी आं.''

''आमकां फकत नळ आनी लायट मेळ्ळ्यार पुरो.''

''पयलीं हॉस्पिटल, ग्रावंड आनी निबेलांतलो पूल जावपाक जाय.''

''आरे, रावा-रावात रे. सगळे वांगडाच किदें सांगता. तेका याद उरो नाका तें. आरे. सेक्रेटरी, तो बूक घेवन मात्सो हांगा यो. आनी हो सरपंच किदें सांगता तें मात्शें बरोवन घे.'' अशें सरपंचान म्हणनाफुडें, सेक्रेटरी बेगोबेग येयलो. जणुकाय पंचायतिचे बसके क सुरवात जाल्या कशी दिसताली. थंय आसलेले लोक गर्दी करून नव्या सरपंचाची मजा पळयताले. पुणून तो मात वोगीच आसलो.

सेक्रेटरी एक रजिस्टर घेवन तेज्या परत परत म्हण्टा म्हणून...'' फुड्यांत रावलो आनी म्हणपाक लागलो, ''सांगात, किर्दे किर्दे बरोवपाचें?''

तेन्ना तो आबूज जाल्लेवरी जावन हेवटेन तेवटेन पळोवपाक लागलो. तें पळोवन सरपंच परत धेंकलो, ''आरे, उलय मरे. किदें किदें कामां करपाची तुजी इत्सा आसा ती सांग मरे. हो पळय, सेक्रेटरी बरोवन चेवपाक येयला. किदें तें सांग आनी मेकळो जा. शिवाय बाकिचेय पंच आसा. तूं सांगता तो थाराव एका मतान पास करूया.''

''ना. ना. तुमी म्हार्जी फकाणां करता.''

''तूं सांग तरी किदें किदें करपाचें आसा तुकां?''

''खऱ्यानीच सांगपाचें?''

''मागीर आमी हांगा बसल्यां किद्याक तर?''

''अं ऽ आमच्या घराकडेन तो व्हाळ आसा पळय, तेका बारिकसो पूल बांदपाक जाय. सायकल वयता तमलो. पावसान आमी तेका आडी घालता. पुणून आवयच्यान आडयेवयल्यान चलपाक जायना. आनी जेन्ना व्हाळाक उदक वाड्या. तेन्ना तिका पलतडी गांवांत वचपाक मेळना. आनी गांवांत आसल्यार घराकडेन येवपाक मेळना.'' रूपल्यान सपनात उलयल्ल्यावरी सांगलें.

''बरें तुजो थाराव पास. आनी किर्दे?''

''अं.. हेर जाण्डेल्यांक पयशे मेळटा तरी आवयक -''

''बरें करूया, फुडें?''

''आती.. आती कांय ना.''

''ना? आसतर्ले. पळय पळय याद कर.'' ''ना. कांय ना. इतलेंच.''

''पळय सारकी याद कर. मागीर पिकासांव करून घेयशी.''

''सांगपाचें म्हणल्यार... न्हू-आवय परत परत म्हण्टा म्हणून...''

''किदें तें सांग तूं. धपक्यान पास करूया!''

''आवय म्हण्टा, मरच्यापयलीं तरी तिका नातवाचें तोंड पळोवपाक जाय...''

तेजीं उतरां सोपच्या पयलींच प्रत्येकाच्या तोंडांतल्यान तरेतरेचीं उतरां भायर सरलीं. उतरां बांगडाच हांसो पिकलों. कितलेशेच शेवटतल्या प्रस्नांनी वोवाळ केलों. रूपल्याक आपूण कोणाक किदें सांगतां आनी कोण आपणाक किदें विचारता तेच कळना जालें.

त्या बोवाळार कोणतरी सामान भितर घेवन येवपाक लागले. नळ्या खुच्च्यी! सरपंचा खातीर तर खास चक्रांची, तकलेमेरेन उशें आसलेली. गजाची कशी. तांबही गुंज. ती सोमती व्हरून सरपंचाच्या कॅबिनांत दवरली. करपाचीं? थोडीं कामां आतां पु इलेसावांक दवर. हरशींय जाल्यार फुंडलो सरपंच तूंच. मागीर आनी कोणाक पायां पडपाची गरज ना." तें आयकून तो वगीच पडल ''आनी हें पळय, फाले मात्सो घराकडेन यो. कवाथ्यांचीं काडपाचीं आसा. तुज्याबगर आनी कं जमचेना तें... येता मरे!"

तसो सरपंच नेटान भि

तेणेन पयलीं मात्शी खुर्ची घुंवडोवन

आनी मागीर झेतान बसलो. हात

दवरून तकली तेकोवन वडकन बर

बाकिचेय येवन बसले. रोखडीच

जाली. रूपलो मात एकटोच भायर

सरपंचान खुर्ची झोपाळ्यावरी झेलर

तो लहवू म्हणपाक लागलो, ''भार

सांगल्या मरे तुवें. सगळीं तुजींच

भितर सरलो.

विचारलें.

काम आसलें...''

गर्दी उणिशी जातकच तो

''आरे, आनी किदें उरलां

तेन्ना हातिंतले कागद फुड

''आरे, आतां जायती

रूपल्यान फकत तकली हाल आनी भायर सरलो. चलतां चलतां हार्रि कागद केन्ना पिंजलें तेंथ तेका कळ्ळें

- रामनाथ गजानन गावर मोलें, व्हाया-कुळें-गोंय ४०३ ४१८ फोन - २६१२३१०/२६१२२३८

बिम्ब मासिक

चिवडो

भाताचे

राशीर

कुंकड

मर-तें

डोंबाऱ्याच्या खेळाची ती मजाच वेगळी. डोंबाऱ्याचो खेळ पळोवंक म्हाका आयजूय तितलोच आवडटा. जितलो की हांव ल्हान आसतना आवडटालो. ताचो हांव आयजूय तितलोच आस्वाद घेतां, जितलो कीं हांव धांकटुलीं आसतना घेतालीं. डोंबाऱ्यांनी आपले धोल बडोवन आनी आलुमीनाचे थाळयेर बडी मारून काडलेलो एक वेगळोच सूर म्हज्या कानांचेर पडटांच हांव तुरतुरीत दोन माळयांच्यो शिडयो देंवोन रस्त्याचे फुटपायरेर दुसऱ्यां भुरग्यां सांगातान रावून ह्या खेळाची मजा घेतालीं.

रस्त्यार तात्पुरते दांडे पुरून दांड्यांच्या दोन तोकांक दोरी बांदून, ते दोरयेवेल्यान ह्या डोंबाऱ्यांचें स-सात वर्सांचें ल्हान भुरगें हातांत गोल रींग घेवन, आपलो तोल सांबाळीत एका तोंकाक सावन दुसऱ्या तोंकाक चलून वतना आमी स्वास थांबोवन आसतालीं आनी ताणें दांड्याच्या दुसऱ्या तोंकाक आपलो हात तेंकयताच आमी खोशेन ताळयो पेटयतालीं तो म्हाका आयजूय उगडास येता. हो डोंबाऱ्यांचो खेळ म्हाका आयज लेगीत आकर्शीत करता.

आनी त्याच आकर्शणान ते आलुमीनाचे थाळयेचो आवाज आयकून हांव ते दीस भायर गालेरींत धांवलीं. सुटयेचो दीस आसलो. हांव घरा आसलीं. म्हणलें नशीब बरें आसा, जायत्या काळान डोंबाऱ्याचो खेळ पळोवंक मेळटा आनी भुरगेपणावयल्यो यादी मनांत हाडीत हांव डोंबाऱ्याचो खेळ सुरू जावपाची वाट पळेतालीं. कंपाउंडांत भुरगीं

जमो जालींय बी; आनी डोंबारी आपलो खेळ सुरू करूंक वतालो; इतल्यान....

बिल्डीं गां तली कोण तरी बायल व्हडल्यान आरडली, 'हे हटो उधरसे; हटो, हटो' आनी फुडें आनीकूय धेंगसो घालीत, 'जाओ, जाओ,' म्हणीत तुटून पडली ताचेर आनी उपरांत आपलेशींच उलोवंक लागली. 'वाटेल तेव्हां येतात मेले. दुपारच्या वेळेवर येतात. एक दिवस सुट्रीचा असतो, तो सुध्दा खराब करून टाकतात. जरा आराम करायला देत नाहीत मेले.' जाय तें ती उलयत सुटली. आपले जिबेची खरज काडलेले परीं झांकत रावली.

मोव मेळटा थंय कोण्य खणटा, आनी आपलें नशीबूच फुकटें म्हूण मांदून घेवन आपलें सामण बांदून तो खेळ दाखवपी डोंबारी आपल्या मनशां बाराबर थंयचो उठलो. खेळ सुरू करच्या आदींच ताचो खेळ संपलोलो. आपली साटली-पोटली घेवन तो कोडसोरलो आनीक खंय तरी वचपाक.

थंय ताचें कितें जालें तें म्हाका खबर ना. पूण म्हज्या दोळ्यां सामकार जें कितें घडलें तें मात काळीज दुखवपी आसलें. तो खेळ-दाखवप्यान हे बायलेक जाय तेन्ना येवपाक ताका सपन पडटेलें आसलें ? की ती आतां जागी आसा; आतांच आपणें वेचें; कित्याक आनीक थोड्या वेळान ती न्हिदतली म्हूण? दिसा-उजवाडचीं चार वरां ते बायलेच्या हिसपान दनपार आसलो. जाल्यार सांज केन्ना म्हणपाची? भटाक जाय तेन्ना आमास, ना जाल्यार पुनव? भुकेक तर वोखोत आसलें जाल्यार ती खेळ-दाखवपी मनशांकय सकाळ, दनपार आनी सांज केन्नाय जांव आसली, ताका ताचें पडून वचपाचें नासलें.

खेळ दाखवप हें ताचें उदरपसणचें एकूच साधन जावन आसलें, आनी तो हें साधन आपलें पोट भरपाक वापुरतालो. पूण पोट भरून सुस्त झेम काडटेले ते बायलेक ताच्या भुकेच्या वळवळ्यांची जाणीव नासली.

कित्याक आसची? भाताचे राशीर कुंकोड मस्तें म्हण्टात न्हय?

पूण, मुर्खाच्या तोंडाक लागता तो अदीक मुर्ख थरता. म्हूण चिंतून हांव ओगीच रावलीं. आनीक कितें करतेलीं आसलीं? हांवूय बी, आनी तो डोंबारीय बी! असल्योय बी बायलो आसतात म्हळें हांवें मनांत, आनी डोंबाऱ्याचो खेळ पळोवपाची आयलेली संदी ना-नपयत जालेली पळोवन हांव निराशी जावन घरांत भितर गेलीं.

-फिलोमिना सांफ्रांसिस्को मुंबय

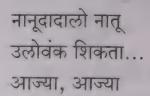

भुरग्यांचें आंगण

नानूदादालो नातू

नानूदादालो नातू मेळत तें तोंडांत घालूंक सोदता खिळखिळो घालो माकड घालो काडटा परत घालता दिसभर ताचेर लक्ष दवरचें पडटा

नानूदादालो नातू चलूंक शिकता चलतां चलतां मदींच पट्टा पट्टां पट्टां मदींच उठ्ठा उट्टगच परत चलत वता

नातवाचे आवयक तें आवडना शें दिसता ती चल्याक सांगता 'दादा, दादा' म्हण

नातवाची आजी वेगळेंच शिकयता 'पप्पा, पप्पा' म्हण

नानूदादालो चलो सोदता वेगळेंच पापी दी, पापी दी

नानू दादालो शेजारी रोझालो चेडो रूझारी मदींच येवन म्हण्टा 'डॅडीक डॅड म्हण'

नानूदाद कपलार हात मारता बापायक मेल्ल्या म्हणूंक म्हज्या नातवाक शिकयता?

नानूदादालो नातू उमथो पट्टा बसूंक सोदता बसतां बसतां परत न्हिंदता परत बसता परत उमथो पट्टा नानूदाद ताका तोखेता

नानूदाद नातवाक तोखेत दीस सारता आषल्या भुरगेपणाची याद करीत करीत नातवाची अपूर्बाय करीत देवान फुडाराचो दिवो पेटयलो म्हणून देवाक पायां पडटा

- भिकाजी घाणेकार लिदिया गार्डन सांत इनेज - पणजी फोन: २४३१३६५

भुरग्यांचें आंगण

देवाचो अभिशेक

एक सोबीत सुंदर देवूळ आसलें. सुमार १०० वर्सां आदलें. फातरां पासून तयार केल्लें. हें देवूळ एक पर्यटक स्थळ, म्हूण दर म्हयन्याक कोण ना कोण तरी देवाक अभिशेक करतालोच. हाचोच फायदो चिमणेक मेळटालो.

चिमणी एक माजर. तें हुंदीर सोडून चिमण्यांक खातालें. हेच खातीर ताका भटानी चिमणी नांव दविरल्लें. चिमणी चड व्हड नासलें. ल्हान आशिल्ल्यान तें सोबीत दिसतालें. येता-वता त्या पर्यटकांचें मन तें जिखून घेतालें. कांय लोक तर ताचो फोटोय घेताले. चिमणी देवाचें माजर म्हूण लोक ताका एक दुदाची पिशवी दिताले. त्याच खातीर चिमणी गुबगुबीत जाल्लें. एक दीस चिमणेक एक चिमणी देवाचे मुर्तेचेर बशिल्ली दिसली. ताका ताची रूच

आयली. ताणें फुडें-फाटीं विचार करी नासतना चिमणेचेर एक दावखूल मारलें. ते बरोबर

ाचमणच रगत व्हावूक लागल. तें रगत देवाच्या आंगावयल्यान गळत रावलें. चिमणी भियेली. आतां जर तें रगत भटमामान पळयलें जाल्यार आपूण नाच! अशें ताका दिसपाक लागलें. ताणें बेगी-बेगीन ते मेल्ले चिमणेक एक कोनशाक दवरलें आनी तें सगळें रगत चाटून उडयलें. पूण आतां देवाचे मुर्तेक रगताचो वास येवंक लागलों. चिमणेन एक दुदाची पोती फोडली आनी

देवाच्या आंगावयल्यान सगळें दूद रकयलें. दिस्त हें कांय पर्यटकानी पळयलें. 'कितलें हुशार माजर.' म्हूण तांच्यानी एक फोटोय काडलो. भटमामाक ही गजाल रोखडीच कळ्ळी. ताणें खूश जावन चिमणेक एक पोती दूद दिलें.

अशे तरेन चिमणी त्या देवळांतलें फामाद माजर जालें.

- आयुषी शेट्ये यत्ता : सातवी शारदा ईंग्लीश हायस्कूल माशेल - गोंय फोन - २२८७६४५

नुवले भाव

खूप पयिलची गजाल. एका गांवांत एक शेतकार रावतालो. ताचें नांव आसलें मधू. ताचे बायलेचें नांव गोमती आसलें. तांका दोन जुवळे चले आशिल्ले. रामृ आनी शामू तांचीं नांवां. शेतांत दिसभर काम करून तीं आपलो संवसार चलयतालीं.

एक दीस मधू आपल्या भुरग्यांक घेवन जात्रेक गेल्लो. तेन्ना ते सुमार पांच-स वर्सांचे आसतले. जात्रेक लोकांची

बरीच गर्दी आशिल्ली. मधून तांकां पयलीं च शिटकायलें. म्हजो हात घट्ट धरात ना जाल्यार शेणटले. प ण जावपाचें तेंच जालें. रामू आनी शामूचो हात सुटलो. ते गर्देत शेणले. मधू सामको भिलो. घरा बायलेक कितें सांगतलों ह्या विचारान ताका रडूंक आयलें. रामू आनी शामू ल्हान. ते खूप भिले. 'आई आई' म्हणून ते रडूंक लागले. मधून तांकां सगल्याक सोदले. पूण ते खंयच मेळ्ळे ना. मधू

दुखी मनान घरा परतलो.

दोगूय भाव व्हडल्या व्हडल्यान रडटाले. थंयच्यान कांय डाकू वताले. ताणीं रामूक रडटा तें पळयलें. व्हडलो जालो म्हणटकच आमकां आनी एक डाकू मेळटलो अशें चिंतून ताणीं ताका व्हेलो. शामूक मेळ्ळो एक साधू. साधून ताका विचारलें 'तूं एकलोच आयला?' शामून कितें घडलें तें ताका सांगलें. साधूक ताची काकूट आयली. ताणें शामृक ताच्या घरा व्हेलों.

रामू गुंडांची बागणूक पळोवन ते कितं करतात तें करूंक शिकलो. जाल्यार शामू एक बरो भुरगो जालो. तो सदांच खरें उलयतालो, दुसऱ्यांक मदत करतालो. हाचो परिणाम असो जालो की रामू व्हडलो जातकच एक वायट गृंड जालो. शामू मात एक बरो मनीस जालो. रामू लोकांक मारतालो. लोकांचे सामान चोरतालो म्हूण ताका झेलीन लेगीत वच्चे पडिल्ले. शामू लोकांखातीर कामां करतालो. कसलीय अडचण जांव ते शामूकडंन येताले. शामू तांच्यां अडचणी बऱ्या तरेन सोड्यतालो. लोकांक न्या य मेळचां म्हूण तो खूप प्रयत्न करतालो.

आतां मधू आनी गोमती जाण्टीं जाल्ल एक दीस तीं दोगांय जात्रेक गेल्लीं. थ तांकां रामू आनी शामू मेळ्ळे. ते साम बदलिल्ले. तरीय पूण गोमतीन तांव सारखे वळखले. म्हणटात न्ही आव भुरग्यांक णव म्हयने पोटांत दवरता. त आपल्या भुरग्यांक कशीच विसरन तशेंच जालें. तीं दोगांय आपल्य भुरग्यांक पळोवन खूश जालीं. तांक अशे जाल्ले पळोवन तीं अजाप जालीं दोगूय भावांक आवय-बापूय कितं चिंततात तें कळ्ळें. ताणी आपल्य वांगडा कितें घडिल्लें तें सगलें सांगल आनी आवयक धरून दोगूय भाव खूप रडले. मधून म्हणलें 'आमी सदांच बर्र संगत धरूंक जाय.' मागीर तीं खोशयेन घरा गेलीं आनी बरे तरेन रावंक लागलीं.

> - संजवी सोमनाथ नायक शारदा इंग्लीश हायस्कूल माशेल - गोंय

"आई.. मटको म्हळ्यार कितें गे?" शाळेंतल्यान येवचे येवन मंगेशान आवयक विचारलें.

''मटको म्हळ्यार जुगार. पयशे डबल-डबल करपाचो सोपो उपाय.'' आवयन मंगेश पर्थून पर्थून विचारता म्हूण सांगून उडयलें. आठवेच्या भुरग्याक आनी कितें सांगतली.

''जुगार खेळप बरें काय वायट.'' मंगेश.

''जुगार खेळप म्हळ्यार वायटूच. जुगारान मेळयल्लो पयसो म्हळ्यार वायट मार्गान मेळयल्लो पयसो. जुगाराचें व्यसन आशिल्लो केन्ना भिकेक लागत सांगू नज.'' आवयन समजायलें.

''तशें जाल्यार बाबा मटक्याचो धंदो कित्याक करता?'' मंगेशाचो फुडलो प्रस्न.

आतां मात आवयच्यान रावूं नज जालें. तिणें पुताक शाळेंत कितें कोणी म्हटलां बी काय म्हण चवकशी काडली.

मंगेशान कितें सांगलें तें आयकून आवय सामकी चक्रावन गेली.

'आयज म्हज्या वर्गान शिकपी कृष्णाच्या बापायन गोळ घेवन जीव दिलो. आमी सगळे ताच्या घरा गेल्ले. कृष्णाची आवय हड्डें बडयत पर्थून पर्थून हेंच म्हण्टाली की हाच्या मटक्याच्या व्यसनान आमचो घात केलो. आमकां फोंडान घाले. कृष्णाचो बापूय खंय मटको खेळतालो आनी लोकांचें खूब्ब रीण देणे आसलो. मंगेशान शाळेन घडिल्ली गजाल खोलायेन आवयक सांगली.

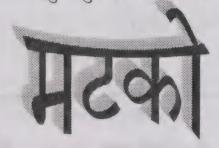
''बाबा येतकच ताकाच सगळें विचार.'' अशें सांगून आवयन आपली सुटका करून घेतली आनी ती मंगेशाक वाडपाक म्हण घरांत भितर गेली.

पूण मंगेशाची आयज जेवपाचेर इत्साच नाशिल्ली. तो बापूय येवपाची वाट पळयत तसोच पडवेर बसून रावलो.

कांय वेळान बापूय घरा आयलो. बापूय येना फुडें मंगेशान ल्हवूच बापायक विचारलें.

''बाबा मटको खेळप वायट काय बरें ''

''तुका भुरग्याक कित्याक असल्यो

खबरी. भुरगीं मटको खेळनात. मटको खेळप वायट.''

'तशें जाल्यार तूं लोकांक मटको कित्याक खेळयता? आमचे शाळेंत भुरग्यांक जेन्ना सर विचारता तुजो बापूय कितें करता? तेन्ना कोण आपलो बापूय सरकारी नोकर, गवंडो, क्लार्क, दुकानदार, शेतकार म्हूण सांगतात. पूण हांव जेन्ना सांगतां म्हजो बापूय मटका एजंट तेन्ना सगळे भुरगे हांसतात. म्हजीं फकांडां करतात. आयज तर म्हजो इश्ट कृष्णाचो बापूय खंय मटक्याच्या व्यसनाक लागून गोळ घेवन मेलो.'' मंगेशान बापायक सगळी खबर सांगली.

''मटको आमचो धंदो.'' बापायन सांगलें.

'पूण हो असलो धंदो सोडून तुज्यान दुसरें कसलेंच बरें काम करूंक येना? हांच मटको खेळिल्लो तुका मानवतलें?'' मंगेशान बापायक विचारलें.

पुताच्या ह्या प्रस्नाक कितें जाप दिवची हेंच बापायक कळना जालें.

मंगेशाच्या बापायचो गांवांत तिठ्यार एक ल्हानसो गाडो चलतालो. नांवाक म्हूण गाड्यार विडी,सिगार बी विकतालो. पूण गाड्यार चडसो मटक्याची बीट घेवपाचो धंदोच चलतालो. मंगेशाचो बापूय गांवांतलो मुखेल मटको एजंट. गांवांतल्या ल्हान व्हड सगळ्यांकूच मटक्याचें पिशें. हाका लागून ताचो धंदो बरो चलतालो. हातान

चार पयशे घोळटाले. पूण ह्या व्यसनाक लागून जायते लोक रिणांत बुडिल्ले. मंगेशाचो बापूयच मागीर ताका दाम दुपटीन कळंतर घेवन रीण दितालो. परत मटको लागतच रीण फारीक करून घेतालो.

मंगेशाल्या बापायचो हो गाडो गांवांत हायस्कूला लागसार आशिल्ल्यान थंयचे शिकपी भुरगे लेगीत मटक्याच्या खेळा फाटल्यान लागिल्ले. मंगेशाल्या बापायची हीच येणावळ.

पूत आपल्या उत्तरांची वाट पळयता हैं बापायच्या लक्षांत आयलें. पूण तो ओगीच रावलो.

''बाबा, आमी असले धंदे करया नाका रे... लोकांचे आमकां श्राप बादतले. आयज कृष्णाची आवय तर मटक्याच्या नांवान गाळी मारताली, बाबा सोड रे तूं हो धंदो.'' मंगेश काक्ळटेक

येवन बापायची विनवणी करतालो.

आमचे कडेन जाय तसो दुडू.आनीक कसले म्हण काम करतलों.'' बापायन म्हळें.

''बाबा, आमी गाडचार च्या, भाजी, पाव-भाजी कितेंय विकुया. शाळा घेतलो. 'शाणो तो म्हजो पूत.'' अ सोडून तुका मजत करपाकूय हांव तयार म्हणून बोल्सांतल्यान मटाक्याच्य आसां. मटक्याच्या धंद्यान मेळयल्ल्या स्लिपिचो बूक काडून मंगेशा कडे दुडवांतल्यान म्हाका शिकपाचें ना. आमी दिलो. 'धाल, व्हरून हो चुलींत. सत मार्गान दुइ जोडुया. ते खातीर कितलेय ताणें मंगेशाक सांगलें. कश्ट सोसपाची म्हजी तयारी आसा."

पुताचीं तीं उतरां आयकून बापायचें काळीज हाल्लें. चौदा वर्सांच्या ताच्या प्ताकडल्यान हें सगळें आयकून ताका आपलीच लज दिसूंक लागली. आपूण करता तो धंदो सत न्हय हें पयलेच फावट ताका होलमलें. पुता खातीर मटक्याचो धंदो सोडपाचो ताणें मनांतल्यान निश्चेव केलो. '''ना शाण्या चुकलेंच म्हजें. आता

हाचे फुडें असले धंदे हांव करचोना. ''म्हज्या पदराक ना शिक्षण ना खूब शीक. कश्ट सोसचे पडल्यार जा पूण हाचे फुडें मटको खेळचोना आ लोकांकूय खेळोवचो ना."

बापायन मंगेशाक घट्ट वेंगे

-दोतोर (मेजर) प्रकाश शेटयं देवळाय खांडोळ फोन - २२८७६४६

With Best Compliments From:

SAPANA REAL ESTATE

Real Estate Developers, Builders of Ownership, Flats, Plots, Bungalows etc.

Head Office: "NANL HOUSE" Varde Valaulicar Road, Post Box No. 123, MARGAO-GOA Ph: 737917, 737918, 715553, Fax No. 737919. E-mail: nanuho@nanuindia.com Branch Office - "NAIK VILLA" Dr. Dada Vaidya Road, Opn Kundaikar Nagar, PANAJI - GOA. Ph. 225180, 435048. Fax No. 435307

'बाल श्री' ची तोखणाय

तानया ॲनी पिंटो

१३ वर्सांचे तानया दोनापावलच्या अवर लेडी ऑफ रोजरी हायस्कुलांत शिकता. तानया लेखिका जावन आसा. ताणें वॉकींग ऑन द सनशायन ही सुमार ५६ पानांची आनी द क्रावन ही ६० पानांची अश्यो दोन कादंबऱ्यो बरयल्यात. सद्या तें स्ट्रगल ऑफ द गर्ल ही तिसरी कादंबरी बरोवपांत गुल्ल आसा. तानया कोंकणी, हिन्दी आनी इंग्लीश कविताय बरयता. तानयाक सर्जनशील लेखना खातीर बालश्री पुरस्कार मेळ्ळा. विरखा नायक आनी तानया पिंटो ह्या गोंयच्या दोन माणकुल्यांक बालश्री पुरस्कार फाव जाला. आमच्या भुरग्यांच्या आंगणांत आमी तांची तोखणाय करून परबीं भेटोवया.

राष्ट्रीय बालभवन दर वर्सा देशांतल्या बुदवंत, हुशार भुरग्यांक राष्ट्रीय बालश्री पुरस्कार दिता. गोंयच्या बालभवनाच्या बरखा नायक आनी तानया पिंटो ह्या भुरग्यांक ओंदू वर्साचे पुरस्कार फाव जाल्यात. आनी ही गजाल आमच्या माणकुल्यां खातीर भोवच अभिमानाची.

सादरीकरण कला आनी सृजनात्मक साहित्य लेखन तशेंच वैज्ञानीक विभागांत पुराय देशांतल्या २२ माणकुल्यांची निवड जाल्या आनी बरखा आनी तानया हीं तांतलीं दोन गोंयकार माणकुलीं.

हो पुरस्कार रोखडोच दिल्लीच्या राष्ट्रपती भवनांत जावपी एका खाशेल्या सुवाळ्यांत राष्ट्रपती डॉ. ए. पी. जे अब्दुल कलाम हांच्या हस्तुकी भेटयतले. खरेंच खोसयेची आनी भोवमानाची आसा काय ना ही खबर!

सीदिरीकरण कलेंत बरखाक हो बालश्री पुरस्कार फाव जाला. बरखान आयज मेरेन कितलेशाच नाटकांनी आपली कला सादर केल्या. आकाशवाणी,

कला सादर कल्या. आकाशवाणा, दूरदर्शनार लेगीत कला सादर करून लोकांची काळजां जिखल्यांत. कथा सांगप, नाच करप, भोवढंगी भेस हातूंत वांटो घेवन ताणें जायतीं इनामांय

जोडल्यांत.

बरखान मराठी, हिन्दी,इंग्लिश, पुर्तुगेज, सिंधी आनी आपली आवयभास कोंकणींतल्यान आपली वळख करून दिली. ताणें बालकामगारांचो संदेश दिवपी च्या वालो जावन एकपात्री उलोवप केलें. वतना बरखा घुमट घेवन गेललें. ताणें धंय घुमट वाजयलें. तेच वेळार विशय दिवन सादर करपाच्या सादरिकरणांत बरखाक कुड्डो हो विशय मेळळो आनी तें सादरीकरण रंगलें. सगळ्यांक आवडलें.

परिसर

'वापा, खंय रे तूं? हालीं दिश्टीच पडूंक ना मरे!''

''नानू, पापया, वेळ आसा खंय म्हाका?''

''लग्न थारलें काय कितें अपर्णालें? लग्नाचे तयारेंत बी?''

''हॅं! तयारी ना आनी कांय ना! लग्न थारपाक जाय पयलीं न्हय!''

''असल्या भुरग्याचें लग्न थारपाक इतलो कळाव सो? वर्सभर जालें हांव आयकतां, बाप्पा अपर्णाखातर जोतें झरयता.''

''धुवेलो बापूय आसप म्हळ्यार कितें तें तुका – फकत पूत आशिल्ल्याक साप्प कळचें ना नान्या!''

''युनिवर्सिटीची डॉक्टरेट आनी एन आय ओंत व्हडल्या पदार नोकरी मरे ताका! अशें तशें चली तर तें? सुपां भरून स्थळां येवपाक जाय मरे!''

''सुपां भरून येतात आनी पाटले भरून वतात.''

''परत वतात? तीं आनी कित्याक?''

''मंगळ आसा न्ही रे ताका...''

''मंगळ! अपर्णाक! शॅ! दुरिबणीतल्यान तेंच मंगळाक पळयता मरे; मंगळदेव प्रसन्न ताका! ताका आनी कसलो मंगळ?''

''कसलो तो म्हाका खुबर आसा? ताच्या जल्माउपरान्त भटान ताची जल्मवेळ घेवन आंकडे मांडले आनी ताका 'मंगळ आसा' म्हणलें तेन्नाच म्हजेभों वतणी नखेत्रां घुंवपाक लागलीं. म्हजे आवयनमुदीक आयकृत आंग काडलें.''

''हय, पूण आयक रे, आयच्या काळांत मंगळ म्हळ्यार...''

'बादता रे पापया, बादता. म्हाका बादिकार थारलो ना? हें पळय, ही इकरावी जोडी जोत्यांची. अपर्णाल्या घोवाक कितलो बादतलो, चींत!''

''तूं विस्वास दवरता ह्या गजालींचेर?''

"हांवें ना दवरूं एक फावट विस्वास. पूण लोक दवरतात न्हय रे! आतां हेंच पळय, ऐश्वर्याक मंगळ आसा म्हणून खंय अमिताभान पूजा केली, सिद्धिविनायकाक फामिलीसयत चलत गेलो..."

''करूं बाबडो. जाची ताची श्रद्धा.''

पिंपळकट्ट्यावेल्यो गजाली

ताचें पळोवन पत्रिका मागपी आनी मंगळ सांसपून पळोवपी मनशांच संख्या परती वाडल्या. अमिताभ कॅडबरी खाता जाल्यार लोक खातात तो पेप्सी पियेता जाल्यार लोक पियेतात. तो मंगळ मानता जाल्य लोकूय मानतले.'' "देखून तूं आता मंगळ मानिनाशिल्ल्य

''अमिताभाली श्रद्धा ती पापया. अशा—तशा मनशाली न्हर

''देखून तूं आता मंगळ मानिनाशिल्ल्य लोकांक सोदता तर.''

''तितलें पासियेंस उरूंक ना म्हाका. तों घेवन खंयचेखंय वचप, तुमीं मंगळ मानतात का ना, म्हणून विचारप...''

''खंय वता तर तूं?''

''पिंपळापेडां सोदपाक.''

''आब्बा! तीं रे आनी कित्याक?''

'आरे, मंगळ आशिल्ले चलयेकडेन लग्न जावप न्हवऱ्याक बादिकार थारता. पूण तीच व्हंकल जाय म्हटल्यार जाय – जाल्यार? कितेंयतर करचें पडले न्हय?''

''मागीर?''

''भटान सांगलें, ऐश्वर्यालें लग्न

पिंपळापेडाकडेन पयलीं करात, मागीर अभिशेकावांगडा. तशें जाल्यार बादचेना!"

''शॅं! कितें आयडिया!''

''तें आयकतकीर गोंयच्या साबार मंगळ आशिल्ल्या चलयांचीं लम्नां पिंपळापेडाकडेन जावपाक लागल्यांत. दर दिसा एका पिंपळालागीं उण्यांत उण्यां पांच चलयांचीं लम्नां जातात खंय.''

''मागीर अपर्णालेंय करून उडय मरे.''

'तेच खातीर हांव झरयतां जोतें. पूण एक पिंपळ मेकळो मेळत जाल्यार! वचत थंय निर्शेवणी. सगले पिंपळ फुडल्या तीन म्हयन्यां खातीर बुक्ड आसात खंय.''

''आब्बा! इतल्या चलयांक मंगळ आसात तर?''

''अदीक चलयांक मंगळ आसात म्हूण न्हय रे पापया, गोंयांत पिपळापेडां उरल्यांच खंय? सगले बाबूश आनी विश्वजितान मारून उडयले मरे!''

- नीरजा वैद्य-यादव वास्को गाँय

घुमचे कटर घूम

गोंयच्या ४० विधानसभा मतदार संघाच्यो वेंचणुको तीन म्हयन्याचेर पावल्या.

एका काळार राजकारण म्हळ्यार समाजसेवा अशें समिकरण जाल्लें. हे समाजसेवेंत जो कोण आपल्याक घालून घेता ताका आपल्या घरदाराची होळी करची पडटाली.

आज राजकारण म्हळ्यार धंदो जाला. तातूंत देवून आतां संवसाराची होळी जायना तर पोळी पिकता. देखून आज इत्सूक उमेदवार पक्षाची उमेदवारी मेळोवपाक लाखानी रूपया खर्च करतात. मागीर वेंचून येवपाखातीर मतां विकतीं घेतात, देवळां बांदून दितात. आयज एकाएका मतदार संघांत ५० लाख रूपया उण्यात उणे खर्च करपी उमेदवार आसा. आनी तांचो हो इन्वेस्टमेंट समाजसेवा करपा खातीर न्हय म्हणपाचें आमकां पुराय खबर आसा.

आमी शारांतले मतदार सुशिक्षीत अशे मानत आयल्यात. हेर गांवगिरे वाठार आशिल्ले मतदार संघ चिकन खाबोवन, सोऱ्यान न्हाणोवन आनी पयशे वाटून मतां मेळोवपाचे ते मतदार संघ असो एक समज आसा. त्या मतदार संघां इतले दुडू शारांतल्या मतदारां खातीर व्हारोवचे पडनांत अशें कानार पडटा.

देखून आमकां मेळपी चार म्हयने आमी चार शारांतल्या मतदार संघांतल्या इत्सूक वो लोक जांचें नांव घेतात असल्या उमेदवारांचे भेटेक वतात तांची समाजसेवेची तळमळ जाणां जावन घेवपाखातीर. सुरवात आसा पणजे मतदार संघांतल्यान.. घुमचे कटर घूऽम!

हांव पणजे मतदार संघांतलो काँग्रेसचो ज्येश्ठ कार्यकर्तो

यतीन पारेख सद्या पणजी महानगर पालिकेचो उपमहापौर. फाटल्या सुमार ११ वेंचणुकांखातीर काँग्रेस पक्षाचो एक निश्ठावंत कार्यकर्तो. आपल्याक उमेदवारी मेळची असो हट्ट ताणें केन्ना धरलो ना. पूण हे खेप आपल्याक ती मेळटली अशें यतीन पारेखाक मना पासून दिसता.

यतीन १९९०त राजकारणांत भितर सरलो. आनी १९९६ वर्सा नगरसेवक म्हूण पालिकेचेर गेलो.

यतीन सांगता - आपल्याक शिक्षण व्हडलेंशें घेवंक मेळ्ळें ना. हांव फक्त अंडरग्रज्युएट. ल्हानपणारूच म्हजो बापूय भायर पडलो. वेवसायाची पुराय जापसालकी म्हजेर येवन पडली. शिक्षण आनी वेवसाय वांगडाच सांबाळचें पडिल्ल्यान शिक्षणाकडेन आडनदर जाली.

यतीन जेन्ना सक्रीय राजकारणांत आयलो तेन्ना ताका नगरपालिका म्हळ्यार फकत गार्बेज काडप अशें दिसतालें. पूण जेन्ना नगरसेवक म्हूण पयले खेप वेंचून आयलो तेन्ना वावराची जापसालदारकी केदी व्हडली आसा म्हणपाची जाणविकाय जाली.

यतीन पारेख आपूण समाजसेवक बी कोणूच नाशिल्लों म्हणपाचें मान्य करता. एक तरनाटो उद्येजक म्हण खेळांक प्रोत्साहन दिवपा खातीर तो वावुरतालो. खेळा मळार वावुरपी ताचो एक असो इश्ट-मित्रांचो पंगड आशिल्लो. हो पंगड पालिका वेंचणुके वेळार खंयच्याय दुसऱ्या उमेदवारा खातीर वावुरतालो. पूण जेन्ना वेंचणूक आयली तेन्ना तांच्या वांगड्यानीच ताका अपक्ष दवरून वेंचून हाडलो. प्रभागांतल्यान तीन खेप वेंचून येवन यतीन आतां उपमहापौर आसा.

पणजे हो वेगळे कालेतिचो मतदार संघ, कोणेय पयशे खावोवन तिकेट घेतली आनी मागीर मतदारांक जाय तें दिवन मतां घेतलीं अशें घडपी मतदारसंघ पणजे न्हय. हो बुध्दीवाद्यांचो मतदार संघ.

पूण यतीन पारेख म्हणटा हांव काँग्रेस पक्षांत ह्या मतदार संघाबाबतींत ज्येश्ठ कार्यकर्तो. पणजेच्या हेर नगरसेवकांचोय आपल्याक पाठिंबो आसा. पूण ताचो चड विस्वास आसा आपल्या सभावाचेर. ताका केन्नाय खंयचोय सामान्य मनीस थेट येवन मेळूंक शकता आनी यतीनय ताचें जाता ते परीन काम करता. खंयच्याय शाराची समस्या ही लोकांची समस्या आसता. थंयच्या लोक नियुक्त प्रतिनिधीन थंय राजकारण

खेळनासतना तिका यतीन पारेख तोंड दिवन ती सुटावी करूंक जाय अशें यतीनाक दिसता.

अकस्मात कोणेतरी उठचें, आपल्याक समाज सेवक म्हणोवन मुखार सरचें, पयशे मोडून वेंचून येवंक धडपडचें असल्या लोकांविशीं ताका घृणा आसा.

आमदार कित्याक जावंक सोदता हाची जाप दितना यतीन पारेख म्हणटा, जो कोण वेंचणुकेक रावता तो बेकारी पयस करतलो, पणजेची उदरगत करतलो अशें सांगत रावता. बेकार युवकांचो प्रस्न आसाच. तरनाटे बेकार आसात देखून ते खिणयाळ्या फायद्या खातीर रोखडेच धांवतात. पणजेंत मोठ्या प्रमाणांत स्थलांतरीत लोक आसात. ताचें कारण आमचे कडेन कुशळ कारागीर उणे आसात. ताचेर अभ्यास करून आय टी आय सारके विभाग उभारपाचे आसात. रस्ते करप, इमारती बांदप कोणूय करता. ताका हांव उदरगत म्हणना. उदरगत जावंक जाय मनशांची. तांकां २४ वरां उदक जाय. शार बकाल जालां ताची सुंदरकाय राखूंक जाय, पार्कींगचो प्रस्न सुटावो जावंक

दुसरी एक गजाल म्हळ्यार आयज राजकारण धंदो जाला. म्हजो बॅकग्राऊंड लोकांनी पळोवचो. देवादयेन म्हज्या वेवसायान म्हाका भरपूर दिलां. हांव तीन टर्म नगरसेवक आसा. कोणेंय सांगचें हांवें भ्रश्टाचार केला जाल्यार. म्हाका नांव जाय. म्हज्या वावरांतल्यान म्हाका तें मेळोवपाचें आसा.

आतां म्हाका उमेदवारी दिली ना जाल्यार हांव अपक्ष रावचोना इतलें नक्की. यतीन हांसत हांसत सांगता.

जें कितें चल्लां तें म्हज्यान पळोंव नज. म्हजी तिकेट पणजेच्या लोकांकडें आस

- व्हिक्टर आल्वुकर्क

म्हर्जी पिराय आतां ६५ वर्सांची. म्हजो व्यवसाय तेजींत चलता. आयजच्या ह्या राजकारणा खातीर म्हाका तसो वेळ ना. पूण आज गोंयांत जें कितें चल्लां तें म्हज्यान पळोंव नज. हे राज्य फोंडांत घालतात. देखून आमर्चे गोंय सालवार करूंक कोणे तरी मुखार सरूंक जाय. कांय जाणांनी म्हजे मुखार तो विचार मांडलो. तेन्ना धंद्या कडेन आनी भलायके कडेन थोडी आड नदर करून गोंयच्या सामाजीक, राजकीय प्रस्नांकडेन लक्ष दिवंचें अशें म्हाका दिसलें.

गोंयचे एक नामनेचे उद्देजक व्हिक्टर आल्बुकेर्क तळमळीन सांगतात. आमच्या गोंयच्या भुरग्यांचो फुडार काबार जायत चल्ला. राजकारणाचे अवमुल्यन जावन सुवार्थी राजकारणी फकत दुडू करपा खातीर राजकारणांत देवतात तें आपल्याच्यान पळींव नज जाता. हांव घुस्मट्टां. फाल्यां गोंयचें कितें जातलें? हाचो म्हाका एक जापसालदार नागरीक म्हूण हुस्को जाला. कांय दुडवां खातीर आयज राजकारणी आपलो आत्मो विकतात. लोक म्हाका म्हणटात तुं हे हळशिकेंत कित्याक पडटा? हळशिकेंत देवले बगर ती साफ करूं येना. आमच्या सारख्या दर एक शिकलेल्या मनशान राजकारण ही हळशीक, घाण मानून नाकाक धरून पयस रावले जाल्यार तें माफिया लोकांचें धंद्याचें साधन जातलें.

पणजी हो मतदार संघ वेगळो. हांगचो ८० टक्के लोक शिक्षीत. हेर मतदार संघांनी शाकोती, पयशे, फेणी वाटून मतां घेतात तशी परिस्थिती हांगा ना. हांगचों मतदार विचारी, चित्न मतदान करपी. नगरपालिकेंतले वार्ड ४००-५०० मतदारांचे. ते वेचणुकेचेर मतदार संघाचें राजकारण तलुं नज. हो मतदार संघ बामणांचो अर्थो म्हणटात तें म्हाका मान्य ना. तो शिकिल्ल्या, गांयच्या फुडाराचो हस्को आशिल्ल्या जाणकार लोकांचो. हांगा मसल पावर, मनी पावर हाचो नेट चलतलो अशें म्हाका दिसना.

सत्तेचे राजकारण करपा खातीर हांव हातूंत देवूंक सोदिना. ह्या आदीं केलेंना तें हे पिरायेर करपाचें ना. म्हजीं भुरगी व्यवस्तित शिकृत बरे तरेन जियेतात. पूण आयज राजकारणाच्या नावान गोयचो जो इबाड चल्ला तो पळेत जाल्यार हें गोंय सुरबा समादानान जियेवपा खातीर उरतलें अशें दिसना. म्हज्याच भुरग्यां खातीर न्हय तर गाँवकारांचे फुडले पिळगेक सवस्तकायेन जिथेवपा खातीर गोंच सांबाळपा खातीर कोणे तरी मुखार सरूक जाय, म्हाका तशें दिसलें. आतां फुडलें कितें तें लोकांचेर आया. ताणी मुखार सर म्हण सांगलें जाल्यार हांव फार्टी सरचो ना.

-दिनार कामत तारकार

पणजे मतदार संघांत काँग्रेस पक्षाची अधिकृत उमेदवार अशे जाचे विशीं चर्चा चल्ल्या आनी जाणे ह्या मतदार संघांत उमेदवार म्हूण व्यक्तिगंत पातळीचेर प्रचारूय सुरू केला तो दिनार कामत तारका आपल्याक उमेदवारी मेळटली हाची खात्री बाळगून आसा.

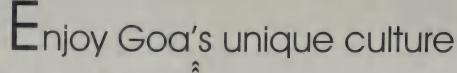
सरकारी पॉलिटॅक्नीकांतल्यान स्ट्रक्चरल फेब्रीकेशन चो डिप्लॉमा घेतिल्लो दिनार आयज गोंयचो एक यशस्वी तरूण उद्योजक जावन आसा. आपूण थोडो तेंप व्यवसाय करतलों आपलें बस्तान घट करतलों आनी मागीर समाजाखातीर वावुरतलों अशें आपणें थारयल्लें म्हणपाचें दिनार सांगता. आपल्याक समाजान खूब दिलां तें आपूण लोकांक परत दिवंक सोदतां. तेच पासत आपूण राजकारणांत देवलां. ताचें कारण म्हळ्यार आयज जे कोण राजकारणी आसात ते वैचारीक दिवाळखोर म्हणपाचे दिसतात. तांचे कडेन कसलेंच विजन ना. फक्त पेपर वर्क. आपणें आनी म्हज्या पार्टनरान फक्त एक हजार रूपयांच्या भांडवलाचेर १ मे १९९१ वर्सा धंद्याक आरंब केलो. आयज आमचें वेगळें सामराज्य आसा. शिस्त,धाडस आनी फुडाराची नदर दवरून वावरत जाल्यार जैत खंयच वचनां. तें आपशींच मुठींत येता हाचो अणभव घेतला. त्या भायर पुराय संवसाराची भोंवडी केल्या. हांव उच्च नीत मानतां. म्हजे जिणेक तेच गजालीक हांवें प्राधान्य दिल्लें आसा. म्हणटकच जाचे कडेन एका मनशाक जाय तें सगळें आसा, जाणें सगळें भोगलां ताका राजकारणांत तेंच भोगपाची आस धरून वचपाची गरज्च ना.

आयज पणजे मतदार संघांत मनोहर पर्रीकाराक फायट दिवपी काँग्रेसिकडेन उमेदवार ना. जे कोण आपुणूच योग्य उमेदवार समजतात तांकां समजा मेळ्ळी जाल्यार वेचणुके उपरांत ते खंय आसात तें अणभवान ताका कळटलेंच. हांव अजून मेरेन कोणाच कडेन उमेदवारी मागूंक वचूंक ना. बाकिचे तिकेट मागपाखातीर दिल्ली मेरेन वचन आयल्यात म्हण आयकतां. म्हाका खंयच वचपाची गरज ना. म्हजी टिकेट पणजेच्या लोकांकडेन आसा. पणजेच्या लोकांनी थारायलें की हांव तांची प्रतिनिधी म्हूण विधान सभैत वच्चौं जाल्यार खंयची टिकेट आनी खंयचे कितें? हांव विचार करतां तो काँग्रेस पक्षाक हो सीट कसो दिवंची.

हांव मनान, विचारांनी, पिरायेन सामको फ्रेश आसां. आज म्हज्यांत जी काम करपाची उमेद आसा ती आनी धा वर्सांनी आसत म्हणपाचे महाका मान्य ना. महाका दिसता लोकां खातीर कितें तरी करपाचें होच काळ आसा. हांव काळाक प्रमाण मानून लोकांचे इत्ये खातीर मुखार मल्लां. म्हजी टिकेट तांच्या हातांत आसा.

बिम्ब मासिक

Culture Comfort

While staying comfortably at GTDC Resorts

Goa offers a breathtaking mix of culture and heritage per sq. mile than any other state in the country. From ancient churches, temples, mosques and dargahs to heritage houses. Goan festivals like Shigmo and Carnival cut across religious barriers and are celebrated with a lot of song, dance and colour. Goans are famous for their hospitality and their *joi de vivre*, and the best way to experience this is to check into any of the Goa Tourism Development Corporation (GTDC) resorts.

GTDC has its resorts and residencies in the most unique settings in Goa- in the seclusion of rolling hillsides, overlooking emerald lakes, on the shores of pristine beaches, or, if you prefer- in the heart of the city. GTDC offers complete holiday packages that include sightseeing tours, river cruises, airport and railway transfers, fabulous breakfast-

ही म्हजी निमणी विधानसभा वेंचणूक : मनोहर पर्रीकार

मनोहर पर्रीकार हांच्या मुखेलपणा खाल भाजपा सरकारान ऑक्टोबर २००० ते जानेवारी २००५ ह्या साडेचार वर्सांच्या काळांत गांयाक थीर, कार्यक्षम आनी विकासाभिमूख अशं आदर्श सरकार दिलं अशं भाजपाचे कार्यकर्तअभिमानान सांगतात. ताका भाजपचे विरोधक लेगीत ना म्हणनात. आयज विरोधी पक्ष फु डारी म्हण विधान सभेंत वावुरपी आदले मुखेलमंत्री पर्रीकार पणजे मतदार संघांत आनी गांय विधान सभंत हे खेप अंतीम उमेदवारी भरतले. खंयच्याय आमदारान चडांत चड दोन टर्म म्हळ्यार धा वसा रावचं. आनी मागीर दुसऱ्याक संद दिवची अशं पर्रीकार मानता. पूण मुख्यमंत्री वो हेर मंत्री हांकां हो नेम आसचो न्हय कित्याक तांचो मंत्री म्हण अणभव गरजेचो आसता. खंयच्याय राजकारण्यान साठ वसा उपरांत वेंचणुके क रावचेंच न्हय अशें पर्रीकार हांकां दिसता.

आपूण राजकारणांत सक्रीय आसा सर कसलेंच पद घेवचो ना हें तत्व आपणायलां. खंयचेय सहकारी संस्थेचे वेचणुके क रावून निवडून येवन अध्यक्ष जावप शक्य आसा पूण तें आपल्या तत्वांत बसना अशें ते सांगतात.

हे वेचणुकेंत आपूण चड मतांनीं निवडून येतलों म्हणपाची तांकां खात्री आसा. पयले वंचणुकेंत ४५ टक्के मतां, दुसरे ५२ आनी तिसरे ५६ टक्के मतां पडिल्लीं. टक्के वारी कमी जांवचे बदला ती वाडत गेल्या हाचो तांकां अभीमान आसा आनी हेय खेपे ती वाडटली म्हणपाची खात्री आसा.

हे वंचणुके क आपल्याक चर्चीचो मोठ्या प्रमाणांत तेंको मेळटलो कितत्याक तर चर्ची कडेन आपल्या पक्षाचे बरे संबंद आसात. हे खेप कांय क्रिस्तांव उमेदवारूय भाजपाचे वतीन कांय मतदार संघानी उबे करतले. गोंय आमकां वाचोवपाचें आसा. गोंय म्हळ्यार फकत हिन्दूंचं न्हय, तातूंत हेरूय धर्माचे लोक आसात. जे कोण हेर राज्यांतल्यान येवन गोंयांत स्थायीक जाल्यात तेवूय गोंयकारूच. पूण मोठ्या प्रमाणांत तांचें मायग्रेशन गोंयांत जाता तें हुस्को करपा सारखं. ताका लागून गांयची लोकसंख्या वाडत आसा. कायदो आनी सुवेवस्था हाचो प्रस्न उप्रासता. हाचेर नियंत्रण दवरप खूब गरजेचं आसा.

वंचणुके क मोठ्या प्रमाणांत दुडवांचो वापर जाता ताचे विशीं पर्रीकाराक वायट दिसता. मतां मेळोवपा खातीर खूब दुडू व्हारयतात. ही परंपरा बंद जावप शक्य ना.पयलीं पयशे वांटप आनी मागीर तांकां लुटप. ही प्रथाच बंद जावंक जाय. जे प्रमाणान दुडवांचो वापर जाता ताचो भाजपाचेर कांयच परिणाम जावपाचो ना. लोकांनी मत कोणाक दिवप हं थारायलां. जे कोण दुडू वाटतात तांचे कडल्यान पयशे घंवचे आनी मतां आपल्याक जाय ताकाच मारचीं.

We have brought smile to 4050 proud owners

LEGACY ST.INEZ - ANNEXE -GOA

- * Stilted Car Parks*
- * Swimming pool
- * Gym / Games room
- * Exclusive Children's Park
- * Elevators
- * Back up generator
- · 24 hours water supply
- * Security

Models

DONA PAULA - GOA

2,3,4,5 Bed apartments

Hilltop Resort Apts. with panoramic view

- * Covered Car parks
- * Swimming pool to chill out
- * Children's play area
- * Visitors Lobby
- * In-house Mall
- * Club house with Gym
- * Tennis court
- * Elevators * Back up generator
- * 24 hours water supply
- * Security

ALEGRIA

PILERNE - GOA

2,3,4 Bed Villas, 1 Bed Apts. Water front villas, Apts, close to Candolim - Calangute Beach Holiday Locale

- * Exotic Swimming pool,
- * Gymnasium * Landscaped gardens
- * Covered car parks
- * 24 hours water supply
- *Security

4 th floor, Joffre Residency, behind Goa College of Pharmacy, Panjim Goa Ph.: 2227688 / 2226257 Fax: 2224484 E-mail: models@sancharnet.in

AHI3AAA

तिनसांजेची वेळ जाल्ली, मंद व्हांवपी वाऱ्यान आपली दिशा बदल्लेली, दर्या कसो शांत आशिल्लो. दर्यादेगेर उभें आशिल्ल्या सरीताच्या मनांत मात ल्हारांर ल्हारां आपटतालीं चितनांचीं, मन अस्वस्थ आशिल्लें. राजेशान सुफलाक काडीमोड दिवपाचो केला. हातूंत कोणाचें चुकता काय? अशें प्रस्नार प्रस्न तकले भोंवतणी घुंवताले. पूण हातूंत चडशी चूक राजेशालीच आसा, तो कसोच. तडजोड करपाक सोदिना. नोकरी सगलेच करतात, पूण हाजो अर्थ असो न्हय की रातचे एकाक जांव दोनांक घरा येवपाचें आनी तें लेगीत चार चार दिसांनी पार्ट्यांच्या निमतान, लग्न जावन अजून वर्स जावंक ना आनी हांची सदां उठून झगडी. किदेंय समजायलें जाल्यार रोखडोच आंगार धांवून येता. ''तुका आतां वेळ मेळ्ळो 'माँ' म्हज्याखातीर?" पापाक लेगीत तुवें केन्नाच समजून घेवंक ना. पापाक वचून आतां दोन वर्सा जालीं, ह्या मजगतीं तुका एकदांय वेळ मेळूंक ना. म्हजें एकटेंपण पयस करपाक. रात रात हांव भायर रावतां म्होणून, तुर्वे म्हाका लग्न केलो. पूण तेन्ना तुर्वे म्हाका आडायलो ना, म्हाका समजायलो ना. कीं, बाबा हें जें तूं करता तें वायट. पूण आतां खूप वेळ जाला. आतां हांव म्हज्या दोस्तांक सोडूंक शकना. ते म्हणटले, आतां लग्न जाला म्हणून हाका आमच्या मदीं रावपाक आवडना. फक्त

बायलेच्या पदराक धोून भोंवता. हे म्हजें प्राक्लेम सुफलाक समजूंक जाय न्हंय. आनी पार्टेक इल्ले घेतले म्होणून किदें जाता? दीस बदलतले हळू हळू पूण ना, ताका मात्तूय पासीयंस ना. तशें जाल्यार मागीर घे 'डायव्होर्स' राजेश इतलो घट काळजाचो जायत म्होणून चिंतलेंच ना.

दिसतालें हांबूंच खंयतरी चुकलेंकाय? समाजकार्य करतां करतां, म्हज्याच घरच्या पासून हांव पयस पावत गेलें. पूण हातून म्हजी एकट्याचीच चूक ना.

सुरवेक हांव एक सादी सुदी, म्हजें घर आनी संसार सांबाळपी घरगुती अशी बायल आशिल्ली. म्हाका घरांतलें काम करपाक, म्हज्या अपुरबायेच्या, माणकुल्या राजेशाची सगळी कामां करपाक खूप आवडटालें. कारण म्हाका तातूंनूच खूप समाधान मेळटालें. पूण उपरांत म्हाका समाजकार्यांत वाव कसो मेळ्ळो. समीराक लागन्च. तोच लागलो फाटीक. म्हणटालो. 'सरीता म्हजे सगले आमीग म्हाका पिशान काडटात. म्हणटात समीर तुजी बायल इतली शिकल्या, दिसताय सुंदर. तिका अशी घरांत बसून दवरूं नाका. चार वणटींमदीं ती बावून वतली.' आनी समीरानूंच म्हजी वळख करून दिली निलीमाकडेन. निलीमा एक अनाथ चलयांचे, बायलांचे पुनर्वसन करपी संस्थेखातीर वावुरताले. ताणेन म्हाका त्या संस्थेची पूर्ण म्हायती दिली. थंयच्या बायलांचे दुखणें, तांचे प्रश्न, संस्थेचो ताचे खातीर चलील्लो वावर. हें सगळें पळोवन

आयकून म्हजें मन खुपूच हाललें, दुखावलें आनी दिसलें हांवेंय किदेंतरी करचें ह्या अनाथ बायलांखातीर. घरा आयलें तरी म्हज्या मनांतल्यान ही गजाल वचच ना जाली. हांवें समीराक उलोवन दाखयलें तो खंती जालो.' बरी गजाल आसा आनी तशें पळोवंक गेल्यार घरांत तुजी गरज आसा अशेंय ना. किद्याक तर घरांत कामाक चेडवां, बायलां आसा आमगेर तीं पळयतलीं. राजेशाक शिवाय पयशांचीय कमी ना आनी किदेंय लागलें जाल्यार हांव आसाच.

हांवें बायलांक आदार दिवपाचो म्हजो वावर वाडयलो. जांचे घोव, घरांचीं सतायतात जांव भुरगेपणान आवय बापूय लग्नाचें दडपण हाडटात, समाजांत नोकरी वा व्यवसाय करतात त्या जाग्यार, जांव शाळेंत, विद्यापिठांत मानसीक तसोच शारिरीक अत्याचार भोगतल्या बायलांक, चलयांक समाजान मानान जगपाची वाट दाखयली. दिसाळ्यांचेर, मासिकांचेर लेख येवपाक लागले. वचत थंय लोकांच्या जिभेर म्हजे नांव घोळूंक लागलें. म्हजे फोटो म्हजी प्रसिध्दी पळोवन समीर खोशी जातालो, आपल्या दोस्तांक पाट्यों दिवप तांचेमदीं आपलें मोठेपण मिरवप. 'ह्या सगळ्या फाटल्यान म्हजो हात आसा. हांवेंच ताका फामाद केलें. अशें म्हूण तो फुशारक्यो मारतालो, म्हजीय तुस्त करून महाका आनीक उमेद हाडटाली.

पूण म्हाका हातूंतलें कांयच उमजनासलें, म्हाका दिसताली ती फकत गरजू, समाजान पिडीत बायलां आनी तांकां जाय आशिल्लो आदार. हातुन्च म्हाका एक समाधान मेळटालें. म्हाका कसलेंच मोठेंपण नाका आसलें, कसलीच शाबासकी जांव इनामाय नाका आशिल्लीं. म्हज्यान तांचे त्रास पळंव नजो जाताले, काळीज कळवळटालें. तांच्याखातीर किदेंय करतकीच म्हाका न्हीद पडटाली. नाजाल्यार रात जागून वताली.

दीस ना रात फक्त समाजसेवा. रातिचे सुध्दां फोन येताले संस्थेचे. घरांत मात्सो वेळ मेळटालो, तेन्ना राजेशाची वासपूस करप जाताली आमच्या कामवाल्यांकडेन. तो जेवलो? तो शाळेक गेल्लो न्हय? परिक्षा जाली ताजी? चड वेळ ताका खेळूंक दिनाकात, अभ्यासाक बसयात. तशेच ताका कपडे जाय जाल्यार, शाळेचें सामान जाय जाल्यार प्रयशे दितां हांव. अशें तरेन हांव ताजी वासपूस करतालें आनी हांगाच म्हजें कर्तव्य सोंपतालें.

तशेंच समिरा पासूनय हांव पयस वतालें, पूण हाजें ताकाय केन्नाच कांय दिसूंक ना. ताका पिशें लागिल्लें तें फकत नामनायेचें, मोठेपणाचें. त्या खातीर संसार वाऱ्यार घालचो पडल्यार जाता अशी परिस्थीती.

पूण आयज इतल्या वर्सांनी दिसलें म्हजे खंयतरी चुकलें. लोकांची दुखणी, काळजावेले घावे पयस करता करता, स्वत:च्या मनशांचें मन, गरजो, तांच्या काळजावेले घावे हांचो विचारूच केलो ना. समाजाची सेवा करतां करतां एक कोवळो जीव पालयलो. ताच्या जिवाचेर, मायेचेर आड येवन समाजसेवा घडयली. गाड न्हिदेन आसतना दिल्लो उमो त्या इल्ल्याश्या जिवाच्या काळजामेरेन पावलोच ना. बापूय अंतरल्यार आज दोन वर्सां जालीं, सदांच्या पार्ट्यांनीच ताजो जीव घेतलो. ताचें लीव्हर पेड्यार जालें. त्या मजगतीं हांवें राजेशाचीय मनस्थिती समजून घेतली ना. समाजान एक नासूर निर्माण हांवेंच केलो. आनी आतां घरांतल्याच बायलेचो म्हळ्यार म्हज्याच सुनेचो सुफलाचो संसार सांभाळपाची, समाजसेवा म्हाका करची पडली.

> आज म्हजी चूक म्हाका कळली. समाजसेवा करची पूण स्वताचें घर सांबाळून. समाज चलोवपी दरएकलो मनीस जर बऱ्या संस्कारान वाडलो जाल्यार समाजांत बायलांचेर अन्याय जावचोच ना हें आतां कळ्ळें. अजुनूय वेळ वचूं ना, म्हाका राजेशालो संसार म्हज्या पुताचो संसार सांबाळुंकूच जाय. किदेंयपूण करून

उजवाड हाडुंकूच जाय.

सरीतान मन घट्ट केलें.

आनी एक नव्या उमेदीन ताणन घराची
वाट धरली. तेन्नां दर्याच्या ल्हारांनी
आपलो नवो आवाज उक्तावपाक
सुरवात केली. कारण म्हळ्यार
दिशाहीन जाल्ले थंड वारें परतेंय मंद
गतीन झुळूझुळू करून दर्यादेगेर

वहांवपाक लागिल्लें. मन प्रसन्न, र जाल्लें. सरीताच्या मनान एक निश्चेव के हाजेफुडें समाजसेवा करपाची पूण ती वे तरेन. बायलांक तांच्या घोवाबाबल भुरग्याविशीं आशिल्ल्या ताच्या कर्तव्यावि जाणविकाय करून दिवपाची. समाजाक बरो नागरीक दिवपाची. प्रत्येक आवल् जाणविकाय जावंक जाय. समाजसेवा र हांगाच्यान सुरवात जावंक जाय आनीक सुध्दां आयज, आतांच्यान. आनी प्रत्येक घ घरांतल्यान.

-सत्यप्रसाद चं. धायमोडका २०७ (ए) १लो मजल हार्मनी अपार्टमें ताळगांव गों फोन - ९४२२४४८१७

बिम्ब परिवाराक शुभेच्छा

विनोद कामत

दिका

जाण्याची दुससी बाजू

खयच्याय वेळार वेचणूक जाहीर जावंक शकता. विधानसभा वेचणूक आनी पंचायत वेचणूक दोनय तोंडार आसात. राजकारणांत वावरपी प्रत्येक मनीस आपापलीं गणितां माडपाक लागला आनी आपूण वेचणुकेक उमेदवार म्हण कित्याक आसचो न्ही हाची सफाय दिवपाक लागला. राजकी पक्षांतलो आसूं वो तो अपक्ष आसूं. आपणें केल्ल्या कामाचो पाडो गावपाक लागला. आपणें जेन्नां इतलें काम केलां. तेन्ना पक्षाची वो लोकांची उमेदवारी आपणाक मेळपाक जाय आनी लोकांनी आपणाक निवडून दिवपाक जाय हो ताचो दावो. आपणें केल्लें काम लोक कितलें मानून घेतात वो लोकांचो प्रतिसाद कितें हें ताका पड्न गेल्लें नासता. तो आपणालेंच पेपारें वाजयत आसता.

बरें काम करता ताका निवडून दिवंक लोकांचो कायदो. पूण कितले फावट? बरें काम करपाक ताका एकल्याकच कळटा? ताच्या मतदार संघांत आसा ते सगले बोंडेर अशें तो सांगूंक सोदता? आपूण सगलें करूंक जाणा आनी हेरांक तें समजना असो ताचो चुकिचो समज. शंबरांत एक तरी हुशार मनीस जल्मता म्हण्टात. जाल्यार धा हजारांतय तोच एक उरता? वो ताचे हयत हय घालपी आमी, आमच्या दोळ्यांर साय हाडून ताका पळयतात? ताणें गांवांत एक बरें केलां म्हण ताचें सगलें वांकडे ताका माफ? वो ताचे सांगाती वो चमचे गूंड म्हण ताका भिवन तांचे बराबर आमीय हय घालतात?

गोंयकार एक गजाल विसरतात.

आमी लोकशायेंत जगतात आनी लोकशाय कायद्याप्रमाणें प्रत्येक वेचणुकेक आमकां आमचे पसंदी प्रमाणें उमेदवार निवडून हाडपाक स्वातंत्र्य आसा. ज्या उमेदवारान बरें काम केलां ताका अवश्य निवडून हाडचो. पूण तेचबराबर अख्ख्या मतदार संघाचीय पळोवणी करची. आज चडांत चड उमेदवार पयशां खुस्तार आनी सोऱ्या खुस्तार वेचणूक जिंखतात. हारिल्ल्या उमेदवारान लेगीत सोऱ्याचेर फुकट पयशे इबाडल्यात आसतले हेतून दुबाव ना. म्हणटच आमी सोऱ्याक लागून वो पयशांक लागून वेंचणुकेक मतां घालतात? मताचो अधिकार आमकां खबर ना?

म्हजो आनी वाचप्यांच्या मतांचो मेळ जावपाखातीर एक देख घेतां. एक आमदार पयलेच फावट निवडून आयलो. दैवसुयोगान तो मंत्री जालो. हे खुशेन आनी आपले निश्टेन ताणीं समाजाची खुब कामां केलीं. कितल्या जणांक नोकरेक लायले. गरिबांक आदार दिलो. गरज तांका उदक दिलें. गांवचे रस्ते सारखे केले. आमदाराचेर सगले लोक खूश. दुसरे वेचणुकेंत ताका भौवमतांनी निवड्न हाडलो. आतां तो खूश. पयले फावट कितले फावोर मागचे पडले, कितले पयशे वोतोवचे पडले, कितलो सोरो वाटचो पडलो. हे वेचणुकेंत सवायभितर जालें. हरशीं ते वेंचणुकेचे पयशे ताणें केन्नाच भरून काडले. तातुंतले हे वेंचणुकेक व्हगडावन पसून उरले. तो खूश. ताचे मतदार खूश. मागीर हांवच दुखी कित्याक?

हांव दुखी खंयचो? म्हजे सारख्या मनशाक कसो खूश करूंक जाय तें ताका ज्युस्त खबर आसा. मागीर हांव कोण तर म्हजी एकल्याचीच सेवा करपाक? हांव एक तुमचे भशेन मतदार. पूण हांव ताचेर वार करतां. हांव ताका म्हज्या प्रश्नाची जाप विचारतां. म्हजें काम जावंक ना जाल्यार तें कित्याक जावंक ना तें विचारतां. सभे माजार ताचे कडेन समाजाविशीं तयार जाल्ल्या प्रश्नांचेर भासाभास करतां. गांवांत जर कोणय गैर कारभार करूंक सोदता जाल्यार हांव ताका धारेर धरतां. सरकारी खात्यांत अफरातफर केल्यार विचारतां. पंचायतींत नाटकां चल्ल्यांत तांचेर प्रश्न करतां. गांवच्या लोकांनी म्हजेकडेन कसलीय कागाळ हाडल्यार ती घेवन ताचेकडेन वतां. वाचतल्याक दिसूंक फाव इतलें सगलें केल्यार हांवूंच आमदार जावंक कित्याक पात्र नहय?

आमदार जावपाचो आनी आमदाराचेर टिका करपाचो गूठ (secret) हांगाच लिपून आसा. सगलें करतासतना हांव काळजी घेतां. हांव कित्याकच जबाबदार आसचो ना. कित्याक हांव जाणां तो म्हजें एकय काम करिना जो मेरेन ताच्या चमच्यांची पळटण मुखार येना राजकी फायद्याच्यो गजाली घेवन तो मेरेन म्हजें एकय काम जायना. हांव फक्त म्हज्या आमदाराकडेन, म्हज्या मंत्र्याकडेन पावटी घालीत आसतां. जायते फावट म्हाका दिसता हांव वोगीच म्हजो वेळ इबाडूंक ताचे फुड्यांत वतां. तो म्हजें एकय काम करिना तरी हांव परत परत ताच्या फुड्यांत दिसतां. देखून जायते जण म्हाकाय ताचो चमचो म्हण्टात. आयकून घेवचें पडलें नां हांवें?

हांव जायत चमचो थोडचांचे नदरेन. पूण एक गजाल खात्रीन सांगतां. हांव जें जें आमच्या आमदाराकडेन उलोवन येतां, ती गजाल ताचो सचीव नोंद करून दवरता. हांव वतकच ते गजालींचेर भासाभास करता. मागीर त्या वाठारांतल्या आपल्या चमच्यांक हाडटा. तांचेकडेन ते गजालिविशीं सविस्तर म्हायती घेता आनी आपलो सरपंच वो पंच आसल्यार तांचे मार्फत म्हज्या खुस्तार सगलें लोकांक मेळोवन दितां. हांव चमचो जावनय म्हज्या खुस्तार जर लोकांचें काम जाता जाल्यार महज्या चमचेपणाक हांव येवकार दितां. श्रेय मात चमच्यांक वता.

पूण कितलो तेंप हांव असलीं चमचेपणां करत रावतलों? असलीं चमचेपणां सदांच करत रावप म्हळ्यार

मां डिल्लो प्रकार मानून घेतात. वायट केल्यार, आसूं सोड तें म्हणून ताका आमच्या माध्यार बसयतात. देखून तो दोन पावटी न्ही, धा पावटी निवडून येवपाक पात्र

ताच्या निश्टावान चमच्यांक हांवें खतपाणी घालप. तांकां आनीक तयार करप लोकांचीं फकाणां मारपाक, लोकांच्यो केडबायो करपाक, चलयां-बायलांक त्रास करपाक, समाजा खुस्तार फोल्गां मारपाक आनी फक्त आपलींच बोल्सां भरपाक. वांकडे रस्ते चलपाकय मागीर हांवूच जबाबदार. आमी टी.व्ही.चेर पळयतात राजकी पक्षाच्या मनशांनी अशें केलें, तशें केलें. मागीर ताकाय हांवच जबाबदार. ते परस हाचेर कायमचों विचार केल्यार बरो न्हीं!

हांव खंयच्याच राजकी पक्षाचो फुडारी न्हीं. कोणंच पुरस्कृत केल्लो मनीस न्हीं. महजे फाटल्यान कोणच ना. हांव एकलोच. तरी पळयली तुमी धारे? महजो झेत? महजो हावेस? महजे विचारे? महजो भावना? महजी महत्वकांक्षा? महजो अहंकारे? महजी निश्टा? महजो सहकारे? महजी भावनाे? हांव कोण न्हय पृण न्या राजकी मनशाचे नदरेन हांव बरोच वयर पूण तो महाका दाखोवन दिना, तुमकांय तो दाखोवन दिना. महज्यांतले सगले गूण तो आपणायता, हांव दाखयतां तें सगलें पळयता तरी सगलें आपूण करता महण प्रजेक दाखयता. प्रजेमुखार राजकी खेळ मांडटा. आमी भावनावश जातात आनी ताणें थारता. आमकां थावें जाता ताचेपरस आनीक दुसरो लीडर आमचे कडेन ना. ताणें आमचे पसत इतलें केलां थंय आमचें 'फक्त एक' मत ताका घालूंया आनी ताचेप्रती आमचो मोग दाखोवंया. अशें सांगपी ताचे चमचे आतां हुळहुळपाक लागतले. केन्नाच दिसनाशिल्ले मनीस तुमच्या दारांनी-घारांनी भोवतना दिश्टी पडटले.

हांव कोण हें हांवें सांगलें. हांवें कितें केलें ताचो परिणामय सांगलो. ताचे बरोबर कोण आसतात तें सांगपाचो हांवें यत्न केला. ह्या यत्नाक तुमी वळखून घेयात. तुमची कात सोदून काडात. आपूण जिखून येवचे खातीर एक आमदार-मंत्री तुमचे पांय धरतलो, त्या हाताक वळखात. तो तुमचें माथें पोशेतलो, त्या हाताक वळखात. तो तुमचें माथें पोशेतलो, त्या हाताक वळखात. तो तुमचें भोवतणी घालतलो. त्या हातांक वळखात. दोळ्यांचेर कान हाडून सोश्याभशेन सुस्त न्हिदून पडूं नाकात, माजराभशेन दोळ बंद करून दूद पियेत राव नाकात.

आमदार मंत्र्यान दाखयल्ली ही नाण्याची एक बाज़, दुसरी बाज़ कितें सांगता? २० हजार मतदारांतले आज ५० ते ६० टक्के मतदान करतात. हाचो अर्थ सुमार ४० टक्के लोक मतदानापासून पयस रावतात. कित्याक? जायत फावट एकाच मनशाक पळावन वीट

आयल्लो आसता. दुबाव ना ताणें गांव उदरगत केल्या. पूण हेरांकय सुयोग दिव जाय. गडये दुसरो हाचे परस बरी उदर करूंक शकता. बंद मुठीक आमच्य पारखुपाक जायना, कितल्या मोलाची त ताकाय एक सुयोग कित्याक दिवंचो न्ही हाचे वयल्यान दोन गजाली स्पश्ट जाता एक नव्या मनशाचे कुवतीची कसो लागता आनी दोन आदल्या मनशान तपासणी जाता. नवो मनीस नवीं का सोदून काडटा आनी आदल्यांपरस वेग कितें तरी करून दाखोवपाच्या यत्नां गांवचें कितें तरी चड बरें जावन पडट नव्यो गजाली भीतर सरतात. नवो जो निर्माण जाता. नव्या वातावरणांत लोव जगपाक लागतात आनी आमदार नव म्हण्टगीर ताचे कडल्यान काम करू घेवपाची आमची जबाबदारी. तोय वय सरतलो आनी आमीय वयर सरतले.

वेंचणुकेंत आमी आमच्यांत बदल हाडूंक शकतात? पोरण्या आमदार मंत्र्यांक थोडो विसव दिवंक शकतात? एक गांवच्या राजकारणांत म्हजेशिवाय दुसरे ना म्हणप्यांक आव्हान दिवंक शकतात! आदलो आपले अणभव सांगतलोच तसलेच अणभव नव्याकडेन आसल्यार ते आमच्याच फायद्याचे. देखून ह्या उरिल्ल्या दिसांनी गंभीरतायेन विचार करूं या. नाण्याचे दुसरे बाजूकडेन लक्ष ओडूंया आनी आमच्या गांवंचें तशेंच समाजाचें नवे दिकेन कल्याण करूया.

-विन्सी क्वाद्रूर 'स्नोज कृपा आर्लेम राय मो : ९८२२५८७४९८

पेडणेंकार

पेडणेंकार पेडणेंकार हांव रे बाबा पेडणेंकार .....

गोंयचे खंयचे वाटार आसात? जातूंत हांव ना असो पेडणेंकार .....

गोंयची खंयची कला आसा? जातूंत हांव ना पेडणेंकार .....

असली कसली पदवी आसा? जातूंत हांव ना पेडणेंकार .....

गोंयची खंची भाशा आसा? जी उलयना हांव पेडणेंकार .....

कोणाच्या अंतस्कर्णात ना? हांव रे बाबा पेडणेंकार .....

- प्रितेश मंगेश परसाई देऊळ वाडो हरमल पेडणे

अचानक

कोण गो तूं अशें अचानक, जिवनांत म्हज्या आयलें नकळत नकळत म्हज्या, काळजान घर करून रावलें

उगी उगी ओठांक म्हज्या, उलोवंक तुवेन शिकयलें एक एक दीस कितलो सुंदर, तुवें सिध्द करून दाखयलें

मेकळ्या तुज्या उलवण्यान, काळजांतले कांटे सरले गोड तुज्या त्या हासण्यान, दु:ख म्हजें पयस केलें

आपलेपणान तुज्या त्या, एकसुरपण विसरूंक लायलें कोण गो तूं अशें अचानक, जिवनात म्हज्या आयलें

तुटलेल्या मनांत विश्वासाचे दिवे तुवें पेटयले काळखी भिरांकूळ वाटेर फुडें सरूंक शिकयलें

जगप नाका दिशिल्लें जिवन तुवेंच शिकयलें कोण गो तूं अशें अचानक जिवतांत म्हज्या आयलें

> - पुजा दिनानाथ बोरकार खारेबांद रोड, मडगांव फोन-२७०३२५५

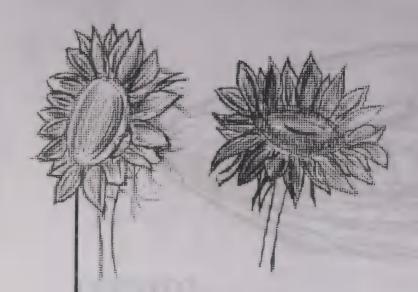
ताज्जोच स्वाद

उमतून सोडया मनांतुले पोरने, कडू उगडास! नाक्का आतं चोघळांवचे ताँडांत चोगरू घास!

कितलीं सरलीं, जीण्यांतुलीं धंवीं-काळीं वरसं! कितले मेळ्ळे, इष्ट-नि-सोयरे कांयच ना अदमास!

मेळैले खूप नि, व्होगडायलेई खूप, पूण नाक्काच ताजी याद! हळ्ळयेंत-लोकांत भोंवया आनी समाजदीणें दिवया, आत्तं मनांत ताज्जोच स्वाद!

> - सुधीर कोडकणी बी-१ स्नेहकुंज, लिकींग रोड एक्सटेन्शन, सांताकूझ (प) मुंबई ४०० ०५४

काकी गे ....

फुलांशिवाय माथ्याक तिच्या सोबा नासली रूपया येदो तिळो लावन ती सदांच आसली

जरीचें कापड न्हेसतलीं, मनांत आस आसली वेंतभर पातळान धोपरां सदांच धापचीं पडलीं

नुस्त्या हुमणाचो वास केन्ना वच नासलो भुरग्यानों येयात वाडटां सदांच तिचो उलो

आवयन मारतकीच पातळान म्हजे दोळे पुसले काळजांतलो तिजेर मोग हावें सदांच धापलो

भरपूर पयशे जोडटलें जरीचें कापड घेतलें हावें सांगचे पयलींच तिणें मात दोळे धापले

> -शिल्पा शांताराम केपकार गावसवाडा - म्हापसा फोन : ९८५०९९५८७७

फूल हांव फुल्लां

फूल हांव फुल्लां रे मोगी हातांत घाल रे परमळत्या वासा वांगडा मोग मोगीक दाखय रे

फूल हांव फुल्लां गो केंसांत तुज्या खोय गो रसरसतें आंग म्हर्जें सोबाय तुजी वाडय गो

फूल हांव फुल्लां गा देवा पांयांर घाल गा कर्मां म्हेळीं मोखून, देवाक श्रध्दा तुजी जागय गा

फूल हांव फुल्लां गे भुरग्यां हाती घालनाका गे इल्ली पूण दया करून वाजांत तरी दवर गे

फूल हांव फुल्लां आज देवा, आजून हांगाच उल्लां अशेंच बावून वचच्या भंयान पळय काळीज मातयेक भुल्लां

> - मिनीन आल्मेदा उसांमळ फातोइडे मडगांव - गाँय मो.: ९८८१२८०८२१

मनसंवेदना

घर

घर जावन आसचें देवळा सारखे राखपाक जाय सवळ्या सारखे

घरांत आसता दुख्ख पचवोपाक जाय म्होंवा सारखे घरांत आसता सूख वाडोवपाक जाय वेली सारखे

घरांत जातात झगडीं झुजां मिटवपाक जाय एका उतरान घरांत खेळचीं हांसती मुखां पळोवपाक जाय तृप्त नदरेन!

घरांत मनशा आसचीं हांसती मुखाची तेन्नाच देव दाखयता वाट सुखाची

> - सौ. दिपा दि. खोलकार दिकरपाली मडगांव फोन : २७६६००३

घडी घडी ओड तुज्या दर्शनाची। आतां तुजी मर्जी महामाये	11811
संवसारा तापांत अनंत आपदा। तुजोच सर्वदा धीर म्हाका	11711
देवी तुज्यो कळा कळनात कलिकाळा। अरिश्टां पायांतळा घेता लि	ळेन ॥३
भक्ति भावार्थान पडटां तुका पायां। कर म्हजेर दया महामाये	11811
तुंच म्हजे ध्यानीं तूंच म्हजे मनी। तूंच नारायणी अंतरांत	11811
रूप तुजें देवी सदां म्हजे चिन्ती। सदां काळ भिकत तुजीच जिवाक	11211
सरलो अभिमान विसरलों देहभान। राख तूंच मान महामाये	11311
कित्याक गे मागशी गरिबां जुनेर। आसून तुगेर वस्त्रांलंकार	11311
भांगर रूपें ओतता पायां सरीं। गळ्यांतली सरी मागशी किद्याक	11311
प्राकारांत लागले दिवे लक्ष लक्ष। तुर्जे मात लक्ष दुबळ्या घरार	11311
अशी कशी करणी तुजी नारायणी । कितें आसा मनी कळूंक येना	11811
दोळ्यां फुडें उबी तेजवंत मूर्त। देवी ती समर्थ महालसा	11811
रूप तें सोबीत सूख दिता चित्ता। तिचे हातीं सत्ता सर्वलोकी	11311
दया क्षमा शांती मायेची ममता । जागृत देवता दयावंत	11311
सर्वार्थी भावार्थ तुजे ठांय माते । करचें जें कितें तुजेच हाती	11811

सूख दु:ख आतां कोणाक सांगूं माये । तुजे कृपा छायेंत विसवलें चित्त ॥१॥ दु:ख जें भोगलें तुकांच तें कळ्ळें । काळीज तुजें कळवळ्ळें तेच क्षणी ॥२॥ मन आनंदान भरून जेन्ना आयलें । हासतें मूख देखलें तेन्ना तुजें ॥३॥ दयेस्त देवते तुकांच सगळी चिंता । तूं भगवती स्वता तारता आमकां ॥४॥

- रामकृष्ण जुवारकार व्हडलें - गोंय

हॉलीबॉलाचो दर्जो देवला

शरद बोरकाराची खंत

गोयांत खेळामळार जे नामनेचे खेळगडे जावन गेले तातुंतल्यान आदलो व्हॉलीबॉल गडो शरद बोरकाराक वगळप कशैंय शक्य ना. गोंयचें व्हॉलीबॉलांतलें योगदान मोटें आसा आनी तेन्ना शरद बोरकारा सारक्या खेळगडचांक लाग्न गोंयाक व्हॉलीबॉलांत बरीच प्रतिश्ठा मेळिल्ली.

शरद बोरकार ह्या खेळाकडेन वळपाक आदले मुखेलमंत्री रवी नायक, डॅनियल रॉड्रिग्स, मातियस डिकॉश्त हांचो चड वांटो आसा अशें बोरकार सांगता.

बोरकारान व्हॉलीबॉल खेळपाक सुरवात केली ती १९६८ वर्सा. तेन्ना तो फोंड्या मामागेर वतालो आनी म्यनिसिपल व्हॉलीबॉल कोर्टाचेर तो खेळ पळोवपाक रावतालो. एकदां एक गडो उणो पडलो आनी बोरकाराक खेळपाची संद मेळ्ळी आनी थंयच्यान ताणें फार्टी वळून पळयलें ना.

सुरवेक बोरकार मळा स्पोर्टस क्लबाक खेळटालो आनी तो व्हॉलिबॉलांतलो गोंयचो नंबर एक पंगड आसलो.

बोरकारान राष्ट्रीय पावंड्यार गोंयचें प्रतिनिधित्व खूप खेपे केलां आनी तो उणेच १० ते १२ वर्सा तरी गोंय पंगडाचो मुखेलीय आसलो. तेन्ना गोंयचो पंगड बेंगळूर, बडोदा, सिमला, केरळ, मद्रास हांगा वचून खेळटालो. विज्ञान फांट्याची पदवी घेतिल्ल्या बोरकारान मुंबय विद्यापिठाचो मुखेली म्हण दोन वसाँ भार संबाळ्ळा. गोवा नागरी सेवा व्हॉलीबॉल

पंगडाचेंय ताणें १० खेपे तरी प्रतिनिधित्व केलां. अखिल भारत नागरी सेवा राष्ट्रीय सर्तींत ताका सर्तींतलो उत्कृश्ट गडो म्हण इनामय मेळ्ळां. भारताच्या पंगडांतल्या सराव शिबिरांतय बोरकाराची निवह जाल्ली.

व्हॉलिबॉलांतली ताजी तेंगशेवेली कामगिरी पळोवन गोंय सरकारान जिवबादादा वक्षी बहादूर केरकार पुरस्कार दिवन ताजो भौमान

त्या वेळार गोंयांत वर्साक २० ते २५

बेस

जाताल्यो अशें बोरकार सांगता. पुण सालसेत. मड गांव हांगाचं स तीं चें आयो जन

जातालें अशेंय तो सांगता.

आयएनएस, गोमंतक आन कस्टम्स ॲण्ड एक्सायज ह्या पंगडामदली मॅ सामकी याद उरपा सारकी अशें तो सांगत कस्टम्स ॲण्ड एक्सायज पंगडांत खेळटन पंगड दोन सेटांनी फाटीं आसतनाय आपल पंगड जिखलो. ही मॅच उमळशीक वाडोवप

शरद बोरकारान जवाहरलात स्पोर्टस क्लब, एमआरएफ, कस्टम्स ऑण् एक्सायज, गोवा पुलीस, चर्चील ब्रदर्स ह्य पंगडांचें प्रतिनिधित्व केलां.

सद्याक गोंयचो व्हॉलिबॉलांतले दर्जी सामको उणावला.

आपल्या वेळार गोंयचो पंगड एकदांच, राष्ट्रीय सतींत वाटो घेतालो तर्र आमचो दर्जो खुबूच उंचेलो आसलो.

आतां १४, १९ वर्सा पिराये सकयले पंगड, ज्युनियर पंगड बांटो घेत आसात तरी गाँयचो दर्जो उणावला हाची खंत

बोरकाराक आसा.

रामानंद सरदेसाय, जॉन डिक्रूझ, रवी कुडस्कर, आवेलिनो पेरेरा, लाला अंकूश सारखे गडे आतां नात. गोंयांत असो एकूय गडो ना जो राष्ट्रीय पावंडचार खेळपाक शकता हे खातीर तो निशेला.

गोंयांत हॉलीबॉलाचो दर्जो वाडोवपाक बोरकारान ज्यो सुचोवण्यो केल्यात त्यो अशो :

 एनआयस प्रशिक्षकांक वेंचून काडचे.
 तांचे खातीर सराव शिबीर आयोजीत करचें.

- २) राष्ट्रीय पावंड्यार चडांत चड ज्युनियर गड्यांक प्राधान्य दिवचें.
- ३) गोवा व्हॉलीबॉल असोसिएशनान देशांत जावपी तरेकवार सर्तीनी वांटो घेवचो. तशेंच गोंयांतय सर्ती आयोजीत करच्यो.
- ४) गोंयांतल्या उद्देगीक आस्थापनांनी व्हॉलीबॉल खेळगड्यांक कंपनींत घेवपाक जाय. साळगांवकार, धेंपो सारक्या कंपन्यांनी व्हॉलीबॉलाचे पंगड सुरू करपाक जाय.
- ५) वर्सातल्यान दोनदां तरी एका म्हयन्याच्या काळाचें प्रशिक्षण शिबीर आयोजीत करपाक जाय.
- ६) खेळगड्यांनी व्हॉलीबॉलाकडेन समर्पीत भावनेन पळोवपाक जाय. फाटल्या कांय

म्हयन्यांत गोयांत पर्थून व्हॉलिबॉलाचीं पाळां- मुळां रूजपाक सुरवात जाल्या. गोंय व्हॉलिबॉल असोसिएशनान आपल्या कामाक एक दिका दिवपाचो यत्न केला.

हालींच माकावांत जाल्ले खेळांत गोंयच्या हॉलिबॉल पंगडान भारताचें प्रतिनिधित्व केलें. ह्या वेळार पुर्तुगाल पंगडाच्या प्रशिक्षकान लेगीत गोंयांत व्हॉलिबॉलाचो दर्जो वाडपाक वाव आसा अशें म्हळें. ह्या खिणाक तरी हैं कितें थोडें जालें?

> - मंगेश बोरकार मडगांव गोंय

सुवादीक

नुस्तें म्हळ्यार गोंयकार पिसो. देखून बाकिबाबा सारखो कवी नुस्त्याची म्हयमा सांगतना म्हण्टा 'नुस्तें आसल्यार गोंयकार वीर, नातर व्हीर.' खऱ्या गोंयकाराक आठ दीस नुस्त्याबगर दवरचो आनी मागीर तो कसो व्हिरा भशेन जाता तो पळोवचो.

ह्या महयन्यासावन आमी बिम्बाच्या वाचकांक एका एका नुस्त्याचो प्रकार घेवन ताचे वेगळेवेगळे सुवादीक प्रकार दिवंक सोदतात. नुस्त्यावांगडाच ताटांत भाजीय आसची देखून त्या काळार गोंयांत मुबलक प्रमाणांत मेळपी भाजयेचोय एक प्रकार दितात. चलात तर सुवादीक आस्वाद घेवया.

विस्वण

विस्वण हें नुस्तें आतां फकत गिरेस्तांचेंच नुस्तें उल्लेंना तर मध्यम वर्गीयांच्या जेवणांतलो सदचोच जाल्लो आसा. पयलीं सारखो विस्वण थारावीक काळारूच मेळूटालो अशेंय आतां वर्साचे बाराय म्हयने आतां विस्वण मेळटा म्हळयार जाता.

विस्वणाचें हुमण

साहित्य: ३ व्हडलीं पोस्तां वो ६ अर्दी पोस्तां, श्री व्हडलें कुलेर मिरसांगे पिठो, बोरा येदी आमटाण, धाकटें कुलेरभर हळदी पिठो, २ मध्यम कांदे, २ वाटयो सोय, १ व्हडलें कुलेर तेल, १२ काळीं मिरयां, रूची पुरतें मीठ.

कृती: विस्वणां पोस्तांक मीठ लावन १५ मिनटां उपरांत तीं धुवर्ची. सोय, मिरसांग, हळद, आमटाण, मिरयां बी बारीक वाटून घेवचें. कांदो बारीक चिरचो, तोपांत तेल तापोवन तातूंत चिरिल्लो कांदो घालून तांबसो जायसर तळसुचो. वाटपांत ४ वाटयो उदक घालून तळसयल्ल्या कांद्यांत घालचें. मीठ घालून एक खतखतो येतकच विस्वणां पोस्तां हुमणांत घालून शिजोवर्चीं.

विस्वणां सुकें

साहित्य : ४ पोस्तांचे कुडके, २ मध्यम कांदे, देड व्हडलें कुलेर भिरसांगे पिठो, २ ल्हान कुलेरां हळदी पिठो, देड वाटी सोय, चिंचाऱ्या इतली आमटाण, ८ बिण्णा सोलां, रूची पुरतें मीठ.

कृती: विस्वणां पोस्तांक मीठ लावन १५ मिनटांनी धुवचीं. कांदो बारीक चिरचो. सोय, मिरसांगे पिठो, हळदी पिठो, आमटाण बी एकठांय करून वाटची. तोपांत वाटप, सोलां, मीठ, चिरिल्लो कांदो १ वाटी उदका बांगडा दोनेक मिनटा शिजयल्या उप्रांत पोस्तां घालचीं आनी मागीर ३-४ मिनटां शिजोबचें. तळिल्लो विस्वण (तव्यार)

साहित्य: ६ व्हडलीं वो १२ अदीं पोस्तां, ल्हान कुलेरां मिरसांगे पिठो, देड ल्हान कुले हळदी पिठो, ३ व्हडलीं कुलेरां तांदळां पीठ १ ल्हान कुलेर मीठ, तव्यार तळूंक तेल.

कृती: विस्वणां पोस्तांक मीठ लावन १ मिनटांनी धुवचीं. मागीर तांकां हळद आन् मिरसांगे पिठो लावचो. तव्यार तेल घालू गरम करतकच एकेक पोस्त पिठांत लळोव तव्यार घालचें आनी वेल्यान थोडें तेल घालचें मंद उज्यार आरतून परतून गुलाबी जायस चरचरीत तळचीं.

विस्वणाची कळपुटी

कळपुटी हो खऱ्या नुस्तें मोग्यांच्या घोस्ताचें प्रकार. नुस्त्याचें बोडीक आनी बोडकाकडचें मासाळ भाग वापरून कळपुटी हो सुको प्रकार करतात.

साहित्य: व्हडल्या विस्वणाचें १ बोडीक वो धाकट्या दोन विस्वणाचीं बोडकां, देड वाटी सोय, १ व्हडलें कुलेर मिरसांगे पिठो, ८ बिण्णां सोलां, ३ मध्यम कांदे, १ ल्हान कुलेर हळदी पिठो, रूची पुरतें मीठ.

कृती: विस्वणाच्या बोडकाच्या दोनूय वाटांचीं घट्ट गालफडां काडून उडोवचीं. उरिल्ल्या बोडकाचे मोटसार कुडके करचे. मीठ लावन १५ मिनटांनी धुंवचे. कांदो बारीक चिरून हेर सगळें सहित्य आनी बोडका कुडके एक करचे. थोडें उदक घालचें. मंद उज्यार कांदो शिजून उदक आट मेरेन शिजोवंचें.

विस्वणा बालशांव

साहित्य: ८ मध्यम पोस्तां, ६ टोमाटां, ६ मध्यम कांदे, ८ सुक्यो मिरसांगो, १२ लवंगां, तिखी ५ सें.मी., आल्या कुडको, १ वाटी टोमाटां सॉस, १ व्हडलें कुलेर कोथंबीर, १ ल्हान कुलेर हळदी पिठो, २० मिरयां, १२ लसणी पाकळ्यो, १ ल्हान कुलेर जिरें, १ वाटी तेल, अर्द वाटी कोथंबिरे पालो, रूची पुरतें मीठ.

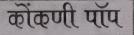
कृती: पोस्तां मीठ आनी हळद लावन दवरचीं. सगळो मसालो आनी कोथंबिरे पालो बारीक वाटचो, कायलींत तेल घालून तापोवचें. तातूंत पोस्तां तळून काडचीं. (पीठ लावंक फावना) कांदे मध्यम चिरचे आनी उरिल्ल्या तेलांत परतावंचे. कांदो मात्सो गुलाबी जातकच तातूंत वाटलेल्या मसाल्याचो गुळो घालून ३ मिनटां परतुंचचो. टोमाटां बारीक चिरून मसाल्यांत घालून ३ मिनटां परतुंचीं. मागीर तातूंत तळिल्लीं पोस्तां, मीठ आनी १ वाटी उदक घालून धापचें आनी ५ मिनटां शिजोवचें. उप्रांत तातूंत १ वाटी टोमाटां सॉस घालून अर्द मिनटांन उजो बंद करचो.

मुळ्याची भाजी

ह्या दिसांनी गोंयांत मुळ्याची भाजी मोठ्या प्रमाणांत मेळटा. मुळ्याची भाजी भलायकेक भोवच बरी.

साहित्य: ४ वाटयो चिरिल्लीं मुळ्याचीं पानां, २ मुळे, पाव कुलेर हळदी पिठो, १ व्हडलें कुलेर तोरची दाळ, पाव वाटी सोय, २ हरव्यो मिरसांगो वो अर्द कुलेर मिरसांगे पिठो, १ कुलेर साकर, रूची पुरतें मीठ.

कृती: मुळ्या वांगडाच मुळ्या पानांय बारीक चिरचीं. तोरची दाळ आनी चिरिल्ली भाजी १ वाटी उदक घालून शिजोवची. दाळ शिजतकच हेर साहित्य घालून मंद उज्यार उद्भक्त आद्धमेरेन शिजोवची.

लॉरी यो

चलो : हे ऽ रूपणें तुर्जें नियाळटां, जें काळजांत म्हुज्या रिगलां आंजा यो बेगीन तुकाच आशेतां

चली : सावळी तुजी दिसना, खंय आसाय म्हूण समजना लॉरी पळोवन तुका आस भागयतां

चलो : हांव तुजो, तूं म्हजें मरो पर्यान तुका पोयन म्हाका लागना भूक तान

चली: सोडचिना केदें व्हडलें आयल्यार तुफान लॉरी यो, लॉरी यो धरूंक गोपान

चलो : मोगान तुज्या हांव पडलां काळीज काळजाक भेटोयलां मन म्हुजें तुज्या मोगान पिसावलां

चली: हांवूय पिशीं जावन धावतां तुज्या मोगाक आशेतां दी उतर तुजी सांगातीण जातां

चलो : जनेलार बसून वाट पोयतां तुजी सांग केन्ना उतराची घालया मुदी

चली : तूं राजा, हांव राणी सोबीत ती जोडी लॉरी यो, लॉरी यो कर धादोशी

दोगांय: लॉरी यो लॉरी यो कर धादोशी

भलायकी

अनेमिया

'आरे, तूं धवो-धवो दिसता मरे, तुकां रगत ना काय कितें.' अशें आमी म्हणलेलें खुपश्या वेळां आयकतात. हाकाच आमी अनेमिया जाला अशें म्हणटात. रक्तांत जेन्नां हेमोग्लोबीन कमी जाता, तेन्ना त्या मनशाक अनेमिया जाल्या अशें म्हणटात. हेमोग्लोबीन रक्तपेशींक (Red blood cerpuscles) ऑक्सीजन पुल्मावांतल्यान (lungs) कुडिच्या सगळ्या भागांमेरेन पावपाक मदत करता.

अनेमिया किद्याक लागून जाता?
(i) जर आमचे कुडींत लोखंडाचें (iron)
प्रमाण कमी आसत जाल्यार अनेमिया जाता.
कारण हेमोग्लोबीन तयार जावपाक लोखंड
जाय पडटा. उदारणार्थ (i) आहारांत जर जाय
त्या प्रमाणांत लोखंड घेना जाल्यार.

- (ii) कसल्याय दुयेंसाक लागून वा अन्य कसल्याय कारणांक लागून कुडींतलें रगत जर भायर वता वा नश्ट जाता जाल्यार अनेमिया जाता.
- (iii) गुरवार वा आंगावेलें दूद दिता त्या बायलांच्या कुडींक लोखंड चड प्रमाणांत जाय पडटा. जर तें सारके प्रमाणांत मेळना जाल्यार अनेमिया जांव थेता.

पाले भाज्यो, बीट, खाजूर, गोड तातयां, हातूंत लोखंड खूप प्रमाणांत आसता.

II जर आमचे कुडींत विटामीन बी-१२ वा फोलीक ऍसीड कमी प्रमाणांत मेळत जाल्यार आनेमिया जांव येता. ह्या विटामिन्सांचो उणाव जाल्ल्यान, रक्तपेशी ज्यो तयार जातात त्यो फ्रांक जात आनी कुडीक सारको ऑक्सीजन पावना म्हूण अनेमिया जाता.

III थोड्यांक अनेमिया बडिचें किंवा वंशपरंपरागत आसतात. (hereditary) उदारण सीकल सेल अनेमिया, थालेसिमिया.

IV अप्लासिटीक अनेमियां - जेन्ना रक्तपेशी कमी प्रमाणांत तयार जाता तेन्ना हो अनेमि जाता - जो मनीस कॅन्सर सारख्या दुयेंसाक जेन्ना खर वखदां घेता तेन्ना हो अनेमिया जांव ये

अनेमियाचीं लक्षणां किदें?

- पुरो जावप •
- अशक्त जावप
  - खरस येवप •
  - कलकलप •
- घुवळ येवप •
- दोळ्यांकडे काळोख येवप
  - किरिकरेंपण •
  - हात-पांय थंड जावप •

प्रत्येक दिसा मनशाक कितलें लोखंड (iron) आहारांतल्यान वा वखदां म्हूण घेवंक जाय.

पिराय	भुरगीं	बायलां	गुरवारपण	स्तनपान
7-12 म्हयने	11मि.ग्रा.			
1-3 वर्सा	ं7मि.ग्रा.			
4-8 वर्सा	10मि.ग्रा.			
9-13 वर्सां		8मि.ग्रा.	27मि.ग्रा.	10मि.ग्रा.
14-18 वसां		15मि.ग्रा.	27मि.ग्रा.	10मि.ग्रा.
19-50 वर्सा		18मि.ग्रा.	27मि.ग्रा.	10मि.ग्रा.
51+ बर्सा		8मि.ग्रा.		

रक्त तपासणी करून घेतकत अनेमिया जाला म्हूण खात्री जाता आनी त्याच प्रमाणे, दोतोराच्या सल्ल्या प्रमाण वखदां वा उपचार करचे.

तशेंच योग्य प्रमाणांत आनी सकस आहार घेवप सामके गरजेचें.

- डॉ. वंदना धुमे

स्वताचे जाणवायेन वखदां घेवप धोकेदायक थारुं येता. तुमकां बरोवन दिल्ल्या वखदाविशीं (रशेद) जर कितेंय चवकशी करपाची आसत जाल्यार आमच्या फार्मासिस्टाकडेन उलयात.

हिन्दु फार्मासी

पणजी. फोन: २२२३११७३

बिम्ब मासिक

फंब्रुवारी २००७

उतरकुवाडें

आडवे

- १) गणपती
- ३) सुवात
- ४) मेस्त
- ७) दत्ता नायक असले निबंद बरयता
- ९) खाडकेवेले केंस
- १०) हून (उदक)
- ११) मनांतली वायट विकृत गजाल
- १३) काळजी, सांबाळ
- १७) भूल, भुरळ
- १८) शांतताय, एकांत
- १९) उतर आवासन

उबे

- १) एक काव्य प्रकार तशेंच गीत प्रकार
- २) नाकांतलो अलंकार
- ३) एक फूल
- ५) एक ऋतू
- ६) माडाचें पान
- ८) एक पेय
- ९) बद्दल, विशीं
- १२) ओशो
- १४) अमॅरीकी अंतराळ संशोधन संघटना
- १५) संगितांतलो राग
- १६) हार्मोनियमावेले स्वर : तीव्र आनी ×××
- १७) जो उलोवंक शकना तो

– मुकेश थळी

8			5		3		and the second second
	1 / V		8	y			ξ
y	6					8	
			१०				
88		\$5					
		83		१४	१५		१६
१७				१८			
		१९					

जानेवारी उतरकुवाड्याची जाप

			9				
S	व	<u>w</u>	ना	थ		ग	बो
स	£		म		गा	তা	5
2		311	दे	स		ग	
əff	2	क	व		भा	ज	Ч
त		9I		311	जी		रा
	311	दि	वा	सी		का	त
ह	S	वो		ना	S	द	
ती	ड		पू	ਗ		य	ज्ञ

आमी दिसपद्दो रांदपाक गॅस वापरतात गॅस हो सैमीक वायु ताचो स्त्रोत मर्यादीत रांदपाचो गॅस सांबाळून वापरात

जान्हवी गॅस सर्वीस

स्रांत-इनेज, पणजी.

प्रो. प्रा.: श्रीराम वळवयकार हांचेकडल्यान जनहिताय प्रस्तुती कुडतरेची इगर्ज केन्ना स्थापली तें खान्नेन सांगूंक जायना. थोड्यां प्रमाणें, ही इगर्ज बांदपाचो वावर १५९७ वर्सा चालू आसलो (The Garden of Golden Goa, बरोवपी जोजफ वेलीनकार एस. जे.

डॉक्टरल प्रबंध) 'ओरिएंत कॉन्क्वेस्तादो' ह्या इतिहासीक पुस्तकाचो लेखक.

फ्रान्सिस्को दे सौजा. एस. जे. १५८४ वर्सा आदीं उबारलेल्या इंगर्जांची वळेरी दिता पूण वळेरेंत कुडतरेचे सांत आलेक्साचे इगर्जेचो उल्लेख करीच ना. आनीक एक वस्त सांगचेली आसा ती ही. मातिआस दे आल्बकेर्क, ह्या गांवकाराच्या फोंडाची फातर इगर्जेंत आसली ती सिमितिरींत घातली तिचेर वर्स आसा तें १६२५, अशें आसता आमच्यान अदमास असो करूं येता, कुडतरेचे इगर्जेची स्थापणी १५८४ आनी १६२४ ह्या ४० वसाँमदें आनी अदीक करून १६२४ वर्सा (Bosquejo Historico Por Felipe Xleri Vol. 11. P. 382) जांव शकता. ही इगर्ज उबारूंक कुडतरेचे कोमुनिदादीन दुडवां आदार दिल्लो. आनीक एक दाखलो आसा ते प्रमाणे कुडतरेची इगर्ज १५४६ वो १९९७ त बांदलेली (Historia dos Religio - sos da companhia de Jesus, १६१४ बरोवपी डॉ. ए. ब्रगांसा पेरैरा हो दाखलो हांवें तपासूंक ना.)

पयल्यो इगर्जो सदांच मातयेच्यो आनी चुडतांच्यो आसताल्यो. पूण मागीर क्रिस्तांवांचो आंक वाड्न वतच, त्यो इगर्जो बाडोवन फातरांच्यो बांदच्यो पडटाल्यो. कुडतरची इगर्ज मागीर १६४० वो १६४७ वर्सा नव्यान बांद्रन काडली आनी हे बांदावळिचो खर्च कोमुदादीन आपल्या खांदार घेतलो. मों. फ्रासिस्को झेव्हियर गोम्स काटाव ह्या गोंयकार इतिहासकाराप्रमाणें, कुडतरेची इगर्ज १५९७ वर्सा स्थापलेली आनी 'मागीर' १६४७ वर्सा, ती नव्यान बांदून काडली.

आपोस्तलीक पत्रक, जानेरचे ३१ वेर १८१५ वर्सा उजवाडा हाडून, कुडतरेचे इगर्जेक क्रिस्ती करण

जेजुस्त मिशनार मायाचे पय १५६० वर्सा पयलेच पावटी साश्टीन म्हालांत भितर सरले आनी थंयसान ते अ उपरांत दुसरेय जेजुश्त मिशनार साश्टीन वेगवेगळ्या गांवांनी शुभवर्तमानाचें बी ओं

गेले आनी रोखड्य १६ वर्सा जात

> म ह ण स रायतुर मडगांव

मडगांव कु ठु । ळे , वेण्याँ, ओडले (ओल मुरगांवां (वास्कू) आनी राय स कातोत इगर्जो उब्यो जाल्यो. १५८१ वर्सा आनी तीन तयार जाल्यो. मडगांवसान क्रिस्तांवण

कुडतरे पावलें जायत. रायतुरची इगर्ज आख

साश्टींत पयली. मडगांव आनी रायतूर रायचूर महळ्यार शेजारचे गांव.

रोमाचो इतालियान जेजुश्त पा व्हेस्पीसियानो बोनामिसी हाका कुडत पाठयल्लो. ह्या जेजुइतान कुडतरेच्या गांव शुभवर्तमानाचें बीं रोयलें. क्रिस्तांव जावंच्या हो निमाणो गांव.

कुडतरे पयली फामील क्रिस्तां जावंक पावली ती म्हळ्यार पांडिकोत वाड्यांतली पोय फामील. तेग भाव आसले हरी पोय (वो हा पोय), गिला पोय आन् इला पोय तांकां बावतीं ज्य दिल्लो त्या जेजुर पाद्रीचें. आडनांव ह्या पयल्या कुडतरका क्रिस्तावांक दिलें. दा कोस्ता. हो जेजुरत पार्र पूर्तुगंज जावंक जाय कित्याफ दा कोस्ता एक पूर्तुगंज कुळनांव वो आडनांव. ताचो अर दर्याचे किनारे वेलो वो दोंगराच्य पालसणावेलो. हरी पोय इमान्युयेल दा कोस्त जालो आनी ताची पोतीण मारिया दा कोस्त आयज कुडतरे जायत्यों फामिली आसात 'द कोस्ता' आडनांवांच्यों - जायत हरी पोयचं संसत वो पिळगी. ह्या दा कोस्ता कुटुंबांतल्य

सांत आलेक्स आसकारी करून दिलो. (चत्राय, ३१ हो आंकडो वो तारीख दिल्या, थंय १३ हीय तारीख दिल्ली मेळटा हांगा आंकड्यांचो आदल - बदल जाला). ही इगर्ज रवळनाथाचें देऊळ आनी वाणयांची आंगड (बाजार) आसली त्या जाग्यार उभाल्ली. (Annuario da Arquidio cese de Goa e Damao para १९३३ - पान ८७-८८). ते आदीं आसकारी कोण आसलो जायत?

आदीं ह्या कुडतरी गांवांत १३ तरी देवळां आसलीं. क्रिस्तांवपण ह्या गांवांत भितर सरतच, तीं देवळां मोडून उडयलीं आनी क्रिस्ती धर्मांत रिगूंक तयार नासलीं तीं साश्टीचो म्हालूच सोडून तार उतरून पलतडी वचून आपलें पेणे करून रावलीं. तंन्ना सांवहें, पंचवाडी, आदी पुर्तुगेजांच्या ताब्यांत पडूंक नासलीं. कुडतरे देवळां आसलीं तीं ह्या देवाचीं. सांतेरी, नारायण, चांदास्परी (चांदेश्वरी), खेत्रपाळ, सांतुळयो, रवळनाथ, दुर्गीदेवी, भगवती, केशनाथ इत्याद.

कोमुनीदादीक वीस वांगड आसले. पुर्विल्ल्या गांवकारांची आडनांवा अशीं आसलीं. कामोत, पोय आनी नायक (Hindu Temples and Deities पा. ९८) दोन वांगडा विरगळून गेल्यांत. २१ वांगडा आसले म्हण आनीक कोण सांगता.

वंगहर्ष इंग्डिस्ट्राह्म मञ्जूषेत स्व संव भक्तिन्ते अपन

कुडरीचे हेतुग्द विकास

माईटिस्से स्पन्नयो झाली बेक्योपी बेल्यतारी उक्रम्सेस्सो १५६० वर्णा बेल्वंत पाडी प्रयत्नेच पावरी मापटीत भिता सम्मे त ब्रुट्टा से आरी मागोप आखडे मार्ग्यत तागी क्रिस्ती प्रयाप अस्म झालो उक्रस्त्या, तांत्रकी एक क्रियोड आमी झाले मत्त्रवाप ब्रुट्टांसी १५५१ वर्णा सगल्या लेक्स्स्त्र प्राचारको छाणी मार्ग्यत्ते भावा पात्रस्त १५८२वर्गा प्रचली लेक्द्रंत पार्थ बेब्ब्र मात्र प्राम्थित्व प्राविध्य राज्या असी उपात दूसन्या लेक्द्रंत प्रचली प्रयत्न असी इंट्योन पूर्तुगालाम अस्ट्रास असी मान्या बेब्ब्रामी विल्लो, प्राप्त १६६वर्मा उपात्र प्राप्त असी हा भीव मान्यवंत कार्तान्त राष्ट्रास - पृर्तुगालात - तांत्रा वेमाराम भरून चोर - नागीवये जाल्छे भागीन कैंग्री करून तिस्बीवाक प्रवयते तांत्रा ध्याच्या चेख्यपीनी दशकन उपामानी विवेशी मान्त्रे, १६२ वर्गा चेन्हुईत पाडी आने ब्रह्म कुडते. वाकुले ह्या वर्मा पीटी कुडते किंतले चेन्हुईत विगय आमने जायत! हांची आकडो आनी नांवा मिखीपीन्द हा गीचा दिता.

पवले किया महत्या है. आंतिनिओं दा कोम्टा (१५९६-१६०९), हा किया है 'दा कोम्टा ' मोब कुडतों अजून गाजता, निमाणी ते बुदंत कियान महत्याम कि. मान्युवेल जुने (१७५९ अधिरों.) हा किया क वार्किन दे रोज्यास (पूर्वपाला से पड़्यार प्रधानमंत्री) हास्या ने बुदंशों काका निम्मोक्त पाट्यारों अभी प्रय अध्येयताव है बद्यावणीत, १७६९ वर्सी मार्थाचे ४०वर, तो बोलों, हा वर्सी मार्वे एक लोच हायोभेजानी किएए मेळ्टा ती महळ्यार हि. मान्युयेल आंत्रोमिओ बाकीन (बी जानजे १) (१७३३-३५) -२३ वो किएए. तो गोयकार जावंक जाय कित्याक तेन्या वेजुईत चे ओदीन वेजी नामाट्यांक रोग दिवंक नामसे.

रावचे नाव

हा गांवान जयनी होना रेचनाले असी हा होतांचे भान बोह्यांनी भरून दक्कर जाय आसले. भानाच्या निकास लागून हा गांवास एक आह नांव पहले. मण्डीचो कोही. ही एक कुवसी नदींच्या कांट्रप करता, आदी रेमाय (आदां सां जुने हे विवास) १८२६ वर्म प्रमून कुहतांक लागू कांताले, नयांच महाकावन (माकावान) गांव, कांच्य माकावान, महाखादन उत्तरांचो एक प्रमहाच्य बाला, महाखादन उत्तरांचो एक प्रमहाच्य

- × (Se-

(खाला आसलेलें) शेत जंय सोंपेपणीं उदक भरता, अदीक करून खारें उदक, म्हा-खाजनाक तेंकून जुवारी नदीचो फांटो व्हांवता म्हण मनांत घरात. ह्या म्हा-खाजनांतल्या कपेलाक स्वतंत्र इगर्जेचो दर्जो १८०९ वर्सा फाव जालो, तशेंच मायण (चिखलाचो आनी उदकाचो गांव - आयज मायणा) आदीं कुडतरेक लागू जातालो. होय गांव १९६१ वर्सा एक स्वतंत्र फिरगोज जावंक पावली.

अशें आतां आयजची कुडतर, म्हाखाजन, मायण आनू नेसाय एकत्र धरल्यार शेतांचो एक व्हड गांव जातालो. ह्या शेतांनी बारोड वो बारोड म्हण भात पिकतालें. ह्या भाताचें पीक सांबाळून दवरूंक सगळ्याक कोडे वो कूड बांदूंक जाय आसले; हो गांवूच कोड्यांचो वो कुडांचो जावंक पावल्लो आनी देखून त्या गांवाक कुड + तरी म्हण नांव पडलें. तर वो तरी ह्या उतराचो अर्थ म्हाका मेळूंक ना, घडये जायत तड कित्याक हो गांव जुवारी नदीच्या फांट्याचे तडीर आसा, पेले-तडी शिरोडा वो शिरोडें आनी पांचवाडी वो पंचवाडी उरतात. वयर समजणी घेतल्या ते प्रमाणें ह्या गांवचें नांव कुड + तडी अशेंय बरोवंक जातलें. ड हें कठोर इंदयानी व्यंजन पुर्तुगेजांकडे उच्यारूक जायनां, देखून तें व्यंजन ताणीं मोव केलें आनी र ह्या अक्षरान बरोवंक लागले. देखून मोयडा आसलें तें मोयरा जालें; माजोड्डें जालें माजोर्डा, नादोडें जालें नादोरा, आदी.

आनीक कोण एकलो आपल्या गांवच्या नांवाचो अर्थ असो दिता. कडे + तारी म्हणजे पेले वो दुसरे कडे-ची तार. जुवारी नदीचो फांटो उतरूंक तार जाय आसली. अशें आसता कूड + तारी म्हूण त्या गांवांक नांव पडलें जायत - भाता आनी पिकेचे कूड वो कोडे तारीर आसले.

ह्या गांवच्या नांवाचे आनीक वेगळे अर्थ: कोडतारी, कोडुत्री, कर्दळी, कुडतरी. कुडास्थली म्हणजे कुडांचें स्थळ वो स्थली (सुवात) आनी शेकीं कुडतरी हळ्ळी-हळ्ळी कन्नड भाशेंत गांव. साश्टींत आयज पर्यान कितल्योश्योच हळ्ळ्यो आसात जश्यो कुंक + हळ्ळी (कुंकोळी), कांसार + हळ्ळी (कासावली) नांव वो नव + हळ्ळी (नावेली); देखून कुडतर +हळ्ळी. कदंब राजा चंद्र! सान साश्टीचेर राज चलयताले तेन्ना, साश्टीच्या गांवांक हळ्ळी म्हण नांव पडलें. कदंब कानडी मनीस आनी कन्नड भास उलोवपी आसले.

कुडतरेच्या शेतांनी दोन पिकां जातालीं कित्याक त्या गांवांत वो हळ्ळेंत १६ तरी तळीं आसात आनी १८ तरी झरी (घडये ८ जायत) व्हांवतात. ह्याच तळ्यांक आनी झरींक लागून, कुडतरे जायतें पीक जातालें आनी हेच पासत त्या गांवांक 'साश्टीचो कोडो' म्हण पाचारताले. कुडतरेच्या गांवांक ३६ वाडे वो भाग आसले, तांतलो एक मायण आनी दुसरो नेसाय आनी तिसरो म्हाखाजन.

तळीं

कुडतरेच्या गांवांत पांच व्हडलीं तळीं आसात तीं गांवच्या लोकान बांदून काडलेलीं; सैमीक वो निसर्गीक तळीं तीं न्हय. सगळीं मेळून १६ तरी तळीं आसात. तांतलीं पांच म्हा-तळीं आनी उदक सांबाळूंक ओंडे आसात. ते भायर ८ तरी झरी आसात. मुगाळें, तांबिटें, सिंदोळें, बागुलें, रूंबर्डें, सुकोडें, बांदोलें आनी माफुती, गरमेच्या काळार लोक ह्या झरींचेर उदक न्हावंक वेतालों आनी अजृन कांय जाण वेतात.

वयर सांगलां तेपरीं, कुडतरेंत पांच व्हडलीं तळीं आसात. तांतलें एक आंगडी तळें. हें तळें इगर्जे मुखार आसा. इगर्ज त्या तळयाक फुडो करून पळयता आनी त्या तळ्यांचेर आशिर्वाद घातला. इगर्ज आनी त्या तळ्यांमदें एक व्हडलें मळ आसा आनी त्या मळार एक वरीण्ठ, कलेन भिल्लो खुरीस आसा. हो खुरीस हांच पळोबंक गेल्लों तन्ना कांच शेतकारां खुरसा भोंचतीं आपले भात सुक्यताळीं. हो खुरीस लांब-लांब तोंकांचो, गोतीक कलेचों कसो दिसता, सरभोंवतीं खांचे आसात ते कोरींतींचन कलेचे जावंक जाय. ह्या खुरसाक चार बाजू आसात मदलो भाग वो बाजू सारकी रिकामी आसा आदीं तातूंत एक इमाज वो खुरीस बा आसले जायत. चारूय बाजूंनी एक-एक कुरकूट वे कोंत्रेल आसा, तातूंत आदीं सांतांच्यो प्रतिम (इमाजी) आसल्यो जायत. ह्या खुरसाच सगळो आकार एक सुपुर्लें देवूळ कशें दिसत पूण वयर एक चालतो खुरीस घातलेल आसा. त्या फातरांचेर इतली बारीक नक्षी कांतयली तें एक अजाप. हो खुरीस नव्यान बांदून काडला सो दिसता म्हण थोड्यांचें मत आसा. आदलो खुरीस काळ्या 'ग्रानायट फातरांचो आसलो म्हण समजतात. ह्य खुरसाक आठ कोनशे आसात-पायदळ क चोवकोन, चार कोनशांचें.

ह्या खुरसा सकयल आसा तें तळें इगर्जेचें तळें-इगर्जेचें तळें वो आंगडी-तळें थंयसरल्या शेतकारांनीं म्हाका सांगलें. ''ह्य तळ्याचो बांद ह्या (१९९७) वर्सा सेतेंब्राचे ३० वेर बांदलो पूण बांद बांदपाची पारंपारीक तारीख म्हळ्यार सेतेंब्राची २०.''

ह्या आंगडिच्या तळ्या मुखार सांत आलेक्साची इगर्ज उबी आसा. रवळनाथाचें देऊळ आनी वाणयांची आंगडी आसली त्या जाग्यार ती इगर्ज उबारलेली. हे आंगडीन त्या तळ्याक आपलें नांव दिलां. कुडतरेची सांत वो बाजार म्हळ्यार सदांच लोकांची गदीं आशिल्लें केंद्र, हो बाजार सांत आलेक्साचे इगर्जे बाजूक अजून चलता. ही इगर्ज एके दोंगुल्लेच्या पायदळाक उरता.

आनीक तळीं आसात तीं हीं. सांदिवला (वो सांदेवाला) वाडचांत रालयतळें वो रायतळें आसा. त्या जाग्यार आदीं सांतेरीचें देऊळ आसलें, तळें अजून दिश्टी पडटा. ह्या तळ्यांत आदीं मदेकात एक सुपुर्ली जुंबो आसलों आनी त्या जुंब्यार एका देसायान आपलें सुपुर्ले घर बांदलेलें. परंपर प्रमाणे ह्या तळ्याच्या केंद्राक दोन सिलींडर कशे खडपी खांबे (तळपां) आसात आनी

हीं तळपां वो खांबे पावस कितलो पडटा तो मेजूंक उपकारताले म्हणजे उदक ह्या खांब्या वो तळपां वयर सरत तर तें अदीक उदक वांयगण रोवंक उपकारतालें आनी हें उदक तांब्याच्या दोन मागांनी शेतांत पावयताले.

कारमीचें कपेल

हें कपेल, म्हाखाजन वेतात त्या रस्त्या कुशीकूच, उजवे वाटेंतल्यान उबें आसा, हें कपेल व्होवत्या वाडचांत उरता. तें १७८०वर्सा बांदलेलें आनी प्रजेक देजेंब्राचे ६ वेर, १८४७, उगडलेलें. हें कपेल पळवंक म्हाका वेळ नासलो. त्या कपेलांत पाद्री रावता.

मोंते दे सां जाकोब

हें कपेल एके सोंगुल्लेर इगर्जे वयर आसा. पुर्तुगेजींतल्यान ह्या दोंगराक कित्याक म्हण नांव पडलें जायत! ते आदीं देशी नांव आसलें काय? ते दोंगुल्लेर कपेल आसा तें मिलाग्रीस सायबिणीक भेटयलां, तें कपेल १६४७ वर्सा वाडेकारांनी उबारलेलें आनी घडयेक १७४५ वर्सा नव्यान बांदून काडलें आनी देजेंब्राचे ६ वेर १८४६ वर्सा प्रजेक उक्तें केलें.

सांत जाकोबाची दोंगुल्ली म्हळ्यार कुडतरेंत भोव उंच आनी केंद्रीक. थंयसान कुडतरेच्या गांवचेर बरी बारीक-सारीक नदर मारूंक जाता; कुडतरेचो गांव जुवारी नदिच्या एका फांटचाचे कडेक उरता, म्हणजे साश्टीच्या एका तोंकार, पेले तडी नवे काबिजादीचो फोंडें म्हाल उरता.

फांकी गांव

ह्या गांवांत 'मांडे' गेल्या शेंकड्याचे दुसरे अर्दळेंत जल्मले. जुवारी नदिच्या फांट्याची कड

आनी तार कुडतरकारांच्या कानार संगीत गायताल्यो. विशाळ शेतां-भाटां तांकां स्फुर्ती आनी प्रेरणा दिताल्यो. श्री. आर्नाल्दो मिनेझीस म्हळ्यार 'मांड्याचो बापूय' ते भायर आनीक संगीतकार उपजले ते म्हळ्यार डॉ. आलेक्सो आंतोनियो दा कोस्ता (संगीत रचणार) आनी ताचो पूत, फ्लावियानो, पियानिस्ट. श्री. आर्नोल्ड फिनो फेर्नांडीस पियानिस्ट असलो पतियाळाच्या म्हाराजान तोय संगितकार आसलो - ताका आपल्या राज्यांत व्हेलो आनी आपल्या म्हालांत वाजोवपाची चाकरी दिली.

डॉ. जुजे पेरैरा कोर्ज्या वाड्यांतलो उपजता भारती इतिहासांत आनी संस्कृतायेंत ताणें पिएचडी पदवी घेतल्या. लिस्बो वाच्या विद्यापिठांत तेच परीं लंडनच्या 'स्कूल ऑफ ओरिएन्टल ऑन्ड आफ्रीकन स्टडीज' आनी 'इन्स्टीट्यूट ऑफ आर्केलॉजी' हातूंत तो शिकला वो शिकयतालो. तो सद्याक अमेरिकेंत फोर्ड हॅम युनिव्हरसिटींत देवशास्त्र आनी तशेंच संस्कृत भास आनी हिन्दू, जैन आनी बुध्द धर्म शिकयता.

दुसरो म्हा-मनीस म्हळ्यार दो. कुस्तोदियो दे पिन्य, दुसरो गोंयकार बिशप (१६७१-१६९७). हो बिशप कुस्तोदियो १६३८ वर्सा जल्मलो. तो गांवान वेर्णेचो आसलो म्ह्ण पुस्तकां सांगतात. - अशें प्रि. कोज्मे जुजे कोस्ता बरयता. कसोय तरी हो गोंयकार तरनाटो रोमाक पावलो, प्रोपोगांमा खात्यान ताका बिशपाची माखणी दिली आनी १६७१ वर्सा इंदयेक धाडलो आनी ताणें दिवचले पेणें केले. हो प्रोपोगादाचो बिशप पुर्तुगेजांची इश्टागत जोडूंक पावलो आनी गोंयांत बिशप नासलो तेत्रा ताका ओर्दी दिवंक गोंयां हाडटाले. भाग्यवंत जुजे वाजाक पर्यान धांकटचो ओर्दी आनी १६७५ वर्सा दियावनाची ओर्द ताणें दिली, बाणावले १६९७ वर्सा हो बिपश मेलो आनी ताका बाणावलेचे इगर्जैत पुरलो. ताच्या फोंडार हीं उतरां आसात - PULVIS, CINIS शीं NIHIL. (धुल्ल, गोबोर आनी शुन्य). कुडतरेचे मिलाग्रीस सायबिणीच्या कपेलाचो ताका जण आसलो. तो कपेलाचे कॉफ्रीन तो ताका भेटयल्लो. कुडतरेचो गांवकार आनी नातू जावन, हो जण ताणें काँफ्रिक दिल्लो.

गांवच्यो शिमो

मागां कुडतरे आनी गिरदोळे (गिरदोलीम) मदें शेजारच्या गांवाक लागून एक किजील उपजलें. हे शेजारचे गांव म्हळ्यार हे: म्हाखाजन, चांदर आनी कवडी (कावोरीम) आतां दोन स्वतंत्र फिरगजो. हे वयले तीन गांव कोणाक लागू जातात ते विशीं भासाभास आनी वादिववाद चलताले. पूण हो प्रस्न कसो म्हूण सुटावो करचो? एक देववाणी (म्हणजे देवाचें उतर) उलयतली आनी तीच निर्णय घेतली. भोव चतूर पक्ष आसलो ताणें एक मांगणी सोदून काडली.. एका मनशाक एके पेटेंत (कायसांव) घालून नवे काबिजादींत फोंडे म्हालांत, जुवारी नदीचे पलतडीच्या गांवांतले एके दोंगुर्लेर जर्मनींत

पुरलो. आनी, आदी फुडेंच थारायल्ले प्रस्न करतच, जमीनूच उलोवन आपणाक खंयचे गांव जाय ते सांगतली आसली. विचार करतच, देववाणी वो जमीन उलयली खंय.

> ''सोर्ला, म्हाखाजन कुडतऱ्यांतू चांदर, कवडी गिर्दोल्यांतू.''

असलें चिकान केल्लो तो मनीस मेल्लो मेळ्ळो. ताच्या तोंडांत किडे भरलेले आनी तो जागो सदांच बोडको आनी खड्डो उरलो.

जेन्ना खालापुरा आनी ताळगांवां मदें शिमेचो तंटो चलतालो आनी तशेंच चोडण्यां आनी काल्वी जुंव्या मदें केस्तांव चलतालें तेन्ना असलीच कथा आयकूंक येता.

१८०८ वर्सा म्हाखाजनांत एक नवी फिर्गोज स्थापली तेन्ना सोर्ला वाडो म्हाखाजनाक दिलो.

इगर्जेचें वर्णन

तें आंगडी मळ सोडून हांव इगर्जेत भितर सरूंक गेलों. इगर्जे फुड्यांत आद्र बांदून काडलेलो आसा तो पळेवंक गेल्यार ११ पावंडे हांवें चउचे पडले. आद्राक एका दुर्गान वैडो घातला. दाव्याक आनी उजव्याकूय पावंडे आसात आनी दोन गोंयडे. त्या दुर्गाक स सुपुल्ले खांबे आसात आनी तातृंत बिजलेचे बल्ब दिश्टी पडले.

वयर इगर्जेच्या फुडचार पवित्र आत्मो दाखयला आनी ते सकयल सांत आलेक्साची प्रतिमा. दोनूय बाजुनी घुमट्यो वो तोरीं आसात त्यो देवळाच्यो कश्यो दिसतात. इगर्जेत भितर सरूं क एक (पत्र्याची?) पडवी आसा. इगर्जेच्या मदल्या दारार लॅटीन भागेंत हीं उतरां दिश्टी पडटात. ALEIXUS. NOBILISSINUS ROMANORUSM - - आलेक्स रोमकारां मदलो भोव कुलीन.

इगर्जेत मदत्या आल्तारा इंच एक खुरीस आसा. ताच्या फाटल्यान एकचीत्र आसा. त्या सकल सांत आलेक्साची प्रतिमा आनी आनीकूय सकल, उजवे वाटेन सांत फ्रांसिस्क शाविएर आनी दावे वटेन सांत आंतोन हांच्यो प्रतिमा आसात. हो सांत आंतोन जेजुईतांचे इगर्जेंत कसो भितर सरलो तर? तो एक फ्रांसिस्कानी मठवासी.

बाजुचे आल्तार सदांच भाशेन दोन. दावे बाजुच्या आल्तारार वयर सांत आना बसल्या आनी तिच्या सकयल तिचो नातू - जेजू बाळक, उजवे बाजुच्या आल्तारार वयर सांत आलेक्स आसा आनी सकयल 'ग्वादालूप' सायबीण. हे सायबिणीक आनीक एक वेगळ्या नांवान

वळखतात. Nossa SENHORA DE O. हें फेस्त म्हळ्यार भोव दबाजीक आनी तें देजेंब्राचे १८ वेर समारंबतात. नोस्सा सिन्होरा दे ओ - हें नांव सायबिणीक कशें पडलें तर! नातालांची तयारी करच्या निमतान, ८ दीस आदींच खेरीत प्रार्थना पाद्री करताले ती 'ओ' ह्या अक्षरान वो स्वरान सुरू जाताली - ओ खुशालकायेचो उदगार जावन आसलो. देखून सायबिणीकूच नोस्सा सिन्योरा दे ओ म्हण नांव पडलें. कोंकणी भाशेंत कुडतरेच्या ह्या फेस्ताक केळ्यांचें फेस्त् म्हण नांव पडलेलें, कित्याक त्या फेस्ता दिसा फेरयेंत केळीं विकताले. असलेंच फेस्त आदीं कांदोळेय समारंबातले. मागीर ते सायबिणीक नोस्सा सिन्योरा दे एक्स्पेक्टासांव म्हणजे प्रसूत जावपाची सायबीण हें नांव पडलें. नातालाच्या दिसा सायबीण आपल्या देवपुताक प्रसूत जातली. देखून ही परब नाताळा आदीं मनोवंक जाय आनी ह्याच मनान गेल्या वर्सा ही परब कांदोळेचे इगर्जेत देजेंब्राचे २१ वेर मनयली. हरशीं ती परब नाताळा उप्रांतल्या आयतरा मनयताले आनी नातालांचो अर्थ बिगडायताले. आयज हे सायबिणीक नोस्सा सिन्योरा दे एस्पेरेन्सा भरवंशाची सायबीण म्हण वळखतात. एक्स्पेक्टासांव जाले एस्पेरेन्सा.

ते सकयल वण्टींक तेंकून आनीक आल्तार आसात. उजव्याक अल्तार आसात ताचर एस गॅक आनी एस. सेवस्नियांव दिण्टी

पडटात; आनी दाव्याक आसा ताचेर स जुजे आनी सां. मिंगेल दाव्याक ते सकया अल्तार आसा तो जेजुच्या काळजाव भेटयला.

चवथ्या शेंकड्याच्या उगडासाव म्हण, दावे वटेंतल्यान, कोम्युनियनाचे ग्राव सकयल. एक सुपुर्लो अल्तार करून, ताचे भाग्यवंत जुजे वाजाचो पुतळो दवरला.

विगाराच्या निवासांत भितर सर्कक एक दरवंटो आसा ताचेर वयर क्रिस्त राय उबं आसा. विगाराचो निवास एकदम पोरणं जाला आनी आयजकाल तो सोबना तेन्नाच्या जेजुईतांनी बांदलेलो तो तसोच आसा. आयज तो मोडून आयजच्या गरजांव उपकारता तसो बांदपाची येवजण आसा.

-मोरेन द सौजा एस. जे पोरणें गोंय

२००४ वर्साचो केंद्रीय साहित्य अकादेमीचो पुरस्कार डॉ. जयंती नायक हांच्या अथांग ह्या कथा संग्रहाक फावो जालो आनी विवीध व्यासपिठांनी ह्या पुस्तकाचेर आनी तांतल्या कथांचेर उलोवपां-चर्चा तसोच अभ्यास सुरू जालो. ह्या पुस्तका संबंदी केल्ली चर्चा, उलयिल्लीं उलोवपां आनी बरयिल्लीं बरपां अशींच खंय तरी शेणून वचूंक न दितां, तांकां एकठांय संग्रहीत करून पुस्तक रूपान हाडिल्लें पुस्तक म्हळ्यार जयंतीची कथा - आस्वाद आनी समिक्षा. ह्या पुस्तकांत तीन उत्स्फुर्त पणान आयिल्ले लेख आस्पावल्यात. एक श्री. एम. एन. प्रभू हांचो, दूसरो डॉ. वासुदेव सावंत जाल्यार तिसरो श्री. रमेश वेळ्स्कार हांची.

ह्या पुस्तकांत वट्ट णव लेख आसात. १०८ पानांचें हें पुस्तक अवधूत आमोणकार हाणीं संकलन आनी संपादन केलां. तर राजाई प्रकाशनान उजवाडाक हाडलां. मोल १२५ रू.

चंद्रकांत नायक हांची मनसांज हो कविता संग्रह. राजाई प्रकाशनान उजवाडाक हाडिल्ल्या ह्या संग्रहांत वट्ट ९८ कविता. चंद्रकांत नायक आपणालो गांव, थंयचें सैम, न्हंय कवितेंत येता. तांचे हे मनसांजेंत ताच्या काळजाक साद घालपी सैम प्रगट जालां. मनशांमदली सर्वप्रीय आनी सोबीत अशी प्रेम भावनाय आयल्या. अवती-भोवतीचो संवसार नियाळटना मना उठिल्लीं सामाजीक जाणविकायेचीं ल्हारांय हे मनसांजेचे देगेर येवन निशेल्लीं दिसतात. जिणेंतली गृहताय आनी तिचीं रूपांय हे किवतेंत मदें मदें भेट्टात.

नामनेचे कवी आनी सुटके झुंजारी नागेश करमले हाणीं ह्या कविता संग्रहाक प्रस्तावनां बरयल्या. १०८ पानांच्या ह्या पुस्तकाक गौरीश वेर्णेकार हांचेंय मुखचित्र लाबलां. पुस्तकाचें मोल १२५ रू.

साहित्यदीप्ति हो केरळच्या शरतचंद्र शेणै हाणीं संकलन आनी संपादन केल्लो कथा संग्रह. ह्या संगहांत चौदा बायलांच्यो कथा आसात आनी डॉ. एल. सुनीताबाय हाणीं प्रस्तावन बरयलां.

फाटल्या कांय वर्सांत केरळांत कोंकणी कथेच्या मळार जें साहित्य निर्माण जालां तें चडशें नेमाळ्यांतल्यान उजवाडाक आयलां. शरतचंद्र शेणै हाणीं ह्यो कथा संग्रहाच्या रूपांत वाचकांमुखार दवरलां. १२४ पानांचें हं पुस्तक शरतचंद्र शेणै हाणींच प्रकाशीत केलां आनी ताचें मोल १०० रू. जावन आसात.

केरळाच्या वायलांनी निर्मिल्ल्या कथांनी सामाजीक फांटभूंय, जिणेची ओड हाचेच वांगडा तत्विगन्यानाची बैठक दिसून येता. कथा बरोवप्यांनी कथानकां फुलयल्यां. पात्रांची भावजीण वाचप्यांचें मन ओडून घेता.

माधवी सरदेसायाक इंग्लिश विशयांत पीएच डी

गों य विद्यापिठाच्या कोंकणी विभागांत वरिश्ठ प्राध्यापक आशिल्ल्या माधवी सरदेसायाक इंग्लिश विशयांत पीएच डी मेळ्ळ्या.

श्रीमती सरदेसायान 'कोंकणी उतरावळीवेले प्रभाव : एक तुलनात्मक भासविज्ञानीक आनी सांस्कृतीक अभ्यास' ह्या विशयाचेर गाँय विद्यापिठाक इंग्लिश प्रबंध दिल्लो. वेगवेगळ्या भासांचो मुखंलपणान पुर्तुगेजीचो कोंकणीच्या वेगवेगळ्या सांस्कृतीक आनी राजकी संदर्भात कसो प्रभाव पडला हाचेर ह्या प्रबंधांत संशोधन जालां. व्याकरणीक बांदावळीचे नदरेन कोंकणींतल्या उश्ण्या उतरांच्यो तरा, हिंदू आनी क्रिस्तांव कोंकणी बोलीतल्या नात्याचो उतरावळीचेर पहिल्लो हेरां भासांचो प्रभाव, सोळावो ते एकविसावो शैंकडो हातृंतल्या वेंचीक माहित्य कुर्तीचो विसकाटावणेच्या आदारान दाखयल्ले बरपांतले कोंकणीचेर पडिल्ले प्रभाव, मों. दालगाद, शेणैं गोंयबाब, ज्यो आं फर्नांडीश सारिकल्ल्या, कोंकणी साहित्याचें मुळावण घालपी व्यक्तीचे भाशीक नदरेचो साहित्यांतले कोंकणीचेर पड़िल्लो प्रभाव हीं ह्या संशोधनाचीं कांय मुखेल आंगां आसात.

हें संशोधन गोंय विद्यापिठाच्या इंग्लिश विभागांतल्या प्रो. आनंद पाटील (निवृत्त) आनी डॉ. किरण बुडकुलेच्या जोड मार्गदर्शनाखाला जालां. न. ध. बोरकार हाका पै फाऊडेशन पुरस्कार खळ्खा तथ

> कोंकणी साहित्यिक आनी स्तंभलेखक नं. ध. बोरकार हांच्या इपोकोड्ड कादंबरीक मणिपालच्या डॉ. टी. एम. ए. पै फाऊंडेशनाचो २००६ वर्सा खातिरच्या उत्कृश्ठ कोंकणी पुस्तकाचो पुरस्कार जाहीर जाला. २५ हजार रूपया रोख आनी मानचिन्नां अशें पुरस्काराचें स्वरूप आसा.

गांवगिरे जिणेचेर आशिल्ली इपोकोङ्क ही श्री बोरकार हांची पयलीच कादंबरी. बिम्ब प्रकाशनान पोरूं वर्सा ती उजवाडाक हाडिल्ली आनी वाचकांनी तिका उपाट्ट प्रतिसाद दिल्लो. नं. ध. बोरकार हांचें ललित

साहित्य सातत्यान विम्व मासिकांतल्यान वाचकांकडेन पावता. ह्या आदीं समर्पण ही धारावाहीक कादंवरी तशेंच हेर व्यक्तिचित्रां उजवाडाक आयिल्लीं तीं पुस्तक रूपांत येवपाच्या वाटेर आसात.

रोखर्डीच तांची दोन नाटकां मम्मी आनी वावराडी लोकार्पण जातली. पोको कादंबरी मेळिल्ल्या यशा खातीर बोरकार हांची तुस्त तोखणाय जाता.

गोंयच्या प्रा. प्रियदर्शीनी तडकोडकार हांच्या कोंकणी साहित्य मंजरी ह्या संशोधनात्मक प्रबंद संग्रहाक आनी मंगळूरच्या श्रीमती संध्या आर. शेवगूराली हाणीं डॉ. सूर्यनाथ कामत हांच्या इसि जियिसिदवरू ह्या कत्नड कादंविरच्या अणकाऱ्याच्या पुस्तकाक पांच पांच हजार रूपयांची पुरस्कार लावला. हे पुरस्कार दिवपाची सुवाळी रोखडीच मणीपाल हांगा जातली.

के. के. पै हांकां

कुळागर पुरस्कार

नीमनेचे उद्योगपती आनी मणिपालच्या टी. एम. एन. पै फावंडेशनचे अध्यक्ष के के पै हांकां हालींच 'कुळागर पुरस्कार' फाव जालो. कोंकणीखातीर मोलादीक वावर केल्ल्यांक हो पुरस्कार भेटयतात.

के. के. पैम्हळ्यार गोंयच्या कोंकणी मनश्यांचो, कोंकणी वावुरप्यांचो आनी संस्थांचो पै माम. कोंकणीचें कसलेंय काम आसूं, पै मामाक वचून सांगल्यार तें रोखडेंच जालें म्हण समजुपाचें. गोंयच्या कोंकणी वावुरप्यांचो के के मामाक खुपूच अपुर्बाय. तांकां मणिपालाक आफोवन व्हरून तांचो भोवमान करप, तांचो थातो मातो आनी अर्थ अपुर्बाय करप हें के के मामाचें काम. गोंयकार मणिपालाक पावले म्हणटकच के के पै मामाचें मुखामळ फुलता. टी. एम. एन पै फावंडेशन खुपश्यो कार्यावळी राबयता. पुस्तकांक पुरस्कार दिता, नाट्य महोत्सव घडयता. आनी हें सगळें घडटा तें के के पै मामाच्या देखरेखी खाल.

२००५ वर्साच्या 'कुळागर

पुरस्कारा' खातीर श्री. के. के. पै हांचेसारक्या एका अष्टताशी व्यक्तिमत्वाची वेंचणूक करून कुळागर प्रकाशनान खूप मोठे औचित्य साधलां.

श्री. के. के. पै हें नांव भारतांत आनी विदेशांत लेगीत सगळ्यांच्या वळखीचें. कलसांग कमलाक्ष पै हें तांचें पुराय नांव. मणिपाल महर्षी म्हणून ज्यांकां वळखतात त्या डॉ. टी. एम. ए. पै हांच्या संस्कारांत वाडिल्ले श्री. के. के. पै मोठ्या अभिमानान आनी योग्यतायेन तांची परंपरा चलयतात.

श्री. के. के. पै हांचो कोंकणी चळवळीकडेन खूब लागशिल्लो संबंद. म्हालगडे डॉ. टी. एम. ए. पै हे आपली सगळी पुण्याय कोंकणीचे उदरगतीखातीर, सामाजीक एकवट घट करचेखातीर खर्चीताले. ही परंपरा फुडें चलोवपाचें काम श्री. के. के. पै हे करतात. कोंकणीचें अस्तित्व जेन्ना कसाक लागलें तेन्ना काया-वाचा-मनान आनी धनान तांणी कोंकणीचें समर्थन केलें आनी प्रादेशीक तशेच राष्ट्रीय माचयेचेर कोंकणीच्या प्रस्नाक वाचा फोडली. १९७४ वर्सा गोंयांत जे अ. भा. कोंकणी साहित्य परिषदेची १३वी बसका जाल्ली तेन्ना ते अधिवेशनाचे अध्यक्ष आसले. कोंकणी चळवळ कर्नाटकांत

चलताली तशी हेरकडेनय चलताली. पूण गोंयचे आनी कर्नाटकांतले कोंकणी लेखक. विचारवंत, कार्यकर्ते हांचेमदल्या सहकार्याचें पर्व ताणी सुरू केलें. कर्नाटकांतले हिन्दू आनी किरिस्तांव जे गट करून आसले तांकां एकठांय हाडले आनी कोंकणी चळवळीक एक प्रतिश्ठा मेळ्ळी. कर्नाटक आनी गोंय हांकां कोंकणी जोडटाली पूण लिपी वेगळायताली. लिपी हें साधन मानून लिपीचो वाद भाशेचे उदरगतीक बादचो न्हय हे खातीर तांणी पावलां उखल्लीं. निवृत्ती उपरांतय डॉ. टी. एम. ए. पै फौंडेशनच्या मार्फत आनी हेर व्यासपिठावयल्यान आनी चड करून विश्व कोंकणीच्या व्यासपिठावयल्यान ते कोंकणीची उदंड सेवा करीत आसात.

२६ जून १९२१ दिसा जन्मल्ले श्री. के. के. पै. १९४४ वर्सा करूणा के. पै हांचेकडेन लग्ने जाले आनी १९४३ वर्सा सिंडिकेट बँकेंत सब मॅनेजर म्हणून कामाक लागिल्ले श्री. पै माम फुडें तेच बँकेचे अध्यक्ष आनी कार्यकारी संचालक जावंक पावले. अपार कश्ट, दृढ निर्धार, निश्ठा आनी श्रध्दा आनी उपजत बुध्दिमत्ता ह्या सदगुणांक लागून १९४३ ते १९७२ ह्या वर्सांतली तांची पदोन्नती नदरेंत भरपा इतली तेजिश्ट आसा. २२ एप्रिल १९७८ ह्या दिसा ते बँकेच्या सेवेंतल्यान निवृत्त जाले आनी तांचे प्रतिभेक मानवता तश्यो जायत्यो प्रवृत्ती ताणी सुरू केल्यो.

मणिपाल हें पै मामाचें मूळ पीठ. आपलें पुराय जिवीत ह्या नगरीच्या विकासाखातीर ओंपतनाच ताणी पुराय कर्नाटक राज्याच्या आनी भारत देशाच्या हिताची राखण करपाचें मोलादीक काम केलें. भौशीक जिणेंत उडुपी नगरपालिका मंडळाचे नगरसेवक म्हणून १४ वर्सां तांणी काम केलां आनी १९५५ ते १९६० मेरेन ते नगरपालिका

मडगांवच्या वुडलँड हॉटेलांत जाल्ल्या सत्कार सुवाळया उपरांत के के पै हांचे हस्तुकीं चंद्रकांत केणी हांच्या पुस्तकांचें प्रकाशन करतांना के के पै, अवधुत तिंबलो, विसू पै पाणंदीकार आनी उदय भेंब्रे.

मंडळाचे अध्यक्ष आसले. आनीक्य तरेकवार पदां तांणी सोवयल्यांत. जंय जंय ते वावुरले थंय थंय आपले सेवेन आनी वावरान त्या पदांक प्रतिश्ठा मेळोवन दिल्या. शिक्षणाचो प्रसार जावचो, जानाचो उजवाड घरा कणकणी पावचो, समाज निरामय आसचो आनी जण एका मनशान स्वावलंबी जावन आपल्या व्यक्तिमत्वाचो विस्तार करचो अशें ते मानतात.

प्रवृत्तीच्या लांब काळांत ताणी कितल्याशाच प्रतिश्ठेच्या स्थानांचेर मोलादिक वावर

करून त्या त्या क्षेत्राचेर आपली पदमुद्रा उदेवन दवरल्या. एक यशस्वी बँकर, व्यावहारीक शिक्षणशास्त्री, नम्न समाजसेवक आनी कुशल प्रशासक ह्या नात्यान तांचेकडेन संबंद पाविल्ले लोक मोठ्या आदरान तांचे नांव घेतात.

कोंकणी भास आनी कोंकणी समाज हांचे उदरगतीचे मुळाक सावन तांकां तळमळ. कामाचे व्याप वाडत उल्ले तरी कोंकणी प्रवृत्तीखातीर तांणी सदांच वेळ दिलो आनी मुंबयसावन कोचीमेरेन, तेच भाशेन दुबय सावन सां फ्रान्सीस्को मेरेन जंय जंय कोंकणी समाज आसा त्या समाजाचे प्रस्न समजून घेवन तांकां मार्गदर्शन केलें आनी ह्या भोवभाशी भारतांत कोंकणी समाजान हेरांखातीर आदर्श निर्मुचे अशी सुचोवणी केली. कार्यव्यापामुखार तांणी लेखन केल्लें नासलें तरी कोंकणी समाज आनी भाशेचे उदरगतीखातीर जो वावर केला, तो बुन्यादीसारको आसा.

आमच्या रेमोक पद्मश्री

आंतरराष्ट्रीय नामनेचे पॉप गायक रेमो फर्नांडीस हांकां पद्मश्री हो मानाचो किताब फावो जाला.

फाटल्या वर्सा प्रधानमंत्र्यांच्या विदेश दौऱ्यांत रेमोचो आसपाव आशिल्लो. रेमोन गोंयां वांगडाच देश-विदेशांत तरा-तरांचे मंगीत कार्यक्रम सादर करून गाजयलां. आपल्याक मेळिल्लो हो पुरस्कार म्हळ्यार एक खोशयेचो खीण आनी आपणेन आपल्याक तो मेळटलो अशें सपनांत लेगीत चितूंक नाशिल्लों अशें रेमो म्हण्टा.

अजून मेरेन ह्या जागतीक किर्तीच्या गायकाक आंतरराष्ट्रीय किर्तीचे सन्मान फावो जाल्यात. पूण गोंय सरकारान ताका कसलोच पुरस्कार अजून दिवंक ना. रेमो वेळ प्रसंगार गोंय सरकारच्यो चुको दाखोवन दिता आनी टिकाय करता ताचे ह कारण आसं यता.

बिम्ब मासिकाच्या पयल्या अंकाचें विमोचन जानेवारी २००२ वसा रमांच्या हस्तुकीं जाल्लें.

बिम्ब मासिकाच्या पयल्या अंकाचे विमोचन करताना रेमा.

विम्ब मासिक

काळचक्र

फेब्रुवारी २००७ चें राशी भविश्य

सरभोवतणचे लोक उलयत आसतात. पूण तें सगळेंच मनाक लावन घेवंक जाय अशें ना. आपलें काम आनी आपूण अशें धोरण आपणावचें फाटल्या म्हयन्यांतल्यो सगळ्यो विवंचना ह्या म्हयन्याक पयसावतल्यो. १८ फेब्रुवारी सावन मंगळ तुमचे राशीक सांगात दितलो. वांगडाच रवी आनी शुक्राचें फाटबळ लाबतलें. ताका लागून आत्मविस्वासांत प्रचंड वाढ जातली. भोंवडी, संगणक, कला, ह्या सारख्या माध्यमांतल्यान पयसो आनी मान सन्मान संभवता.

नोकरी वेवसायांत सद्या बरे दीस आयल्यात. सद्या सातवो गुरू आनी पराक्रमांतलो शनी हांकां लागून जानेवारी म्हयन्यांतल्यो सगळ्यो अडचणी ह्या म्हयन्यांत पयस जातल्यो. समाजांत मान सन्मानाचे योग संभवता. वेपारांत मोठ्या प्रमाणांत अर्थप्राप्ती जातली, घरांत वाद निर्माण जावपाची शक्यताय आसा आनी तातूंत म्हत्वाची भुमिका करची पडटली. व्यसना पासून हातभर पयस रावप खूप फायद्याचे थारतलें.

सय्यम आनी आयजवेर जी तडजोड केल्ली ती ह्या म्हयन्यांत तशीच दवरप शाणेपणाचें हें अणभवानूच तुमका कळटलें. घरांत गरजे भायर वाद निर्माण जातलो. तो वाडचोना हाची जतनाय घेवची. १६ फेब्रुवारी मेरेन शुक्राचें फाटबळ आसा. निर्माण जाल्ल्यो समस्या सुटाव्यो करपाक ताचो आदार जातलो. कोर्टाचीं प्रकरणां शक्य तितलीं पयस धुकलचीं.

उतरान उतर वाडूं येता आनी मागीर मोठ्यार पडूं येता. तेन्ना आदींच संयम बाळगप फायद्याचें. वर्साचों आरंब वायट जालो अशें जरी दिसलें तरी ह्या म्हयन्यांत बरोच बदल दिसून येतलो आनी मन सुखावतलें. वेवसायांत केल्ले अंदाज आनी गणितां खरीं धारतलीं. शिक्षण, कला, साहित्य, विज्ञान अश्या मळार दोळे दिपकावपी यश संभवता.

आर्थिक नदरेन हो म्हयनो हे राशीक समादान कारक आसा. तरी वेपार उद्देगांत आपले तांकी भायलें साहस करप समा न्हय. आपलेच दांत आनी आपलेच ओंठ जाल्ल्यान फसगत जावनूय ओगी बसचें पडटलें. खावपा-पिवपाचेर नियंत्रण दवरप गरजेचें.

ह्या म्हयन्यांत तुमच्या विरोधकांची वाढ जावपाची शक्यताय आशिल्ल्यान शाद्रताय बाळगुपाची गरज आसा. मुर्खा मुखार वाद घालून आपल्याक व्हडपण मेळना तर कारणा भायर विरोधकांची भर पडटली हाचें भान दवरचें. सामाजिक, धार्मिक वावरांत वांटेकार जावचें पडटलें. इतले दीस रखडलेलीं दुडवांचीं कामां जाग्यार पडटलीं.

धंद्यातल्यो अडचणी पयसावतल्यो. कला, खेळ हातूंत नांव लोकीक फाव जातलो. पयले पंद्रशींत रिवचें फाटबळाक लागून उदरगत नेटान जावंक पावतली. १८ फेब्रुवारी सावन मंगळाचें फाटबळ विरोधकांचेर जैत मेळोवन दितलें. आर्थिक वाढ जातली. प्रवासांत फायदो संभवता. नव्या धंद्याक हात घालू येता

एखाद्रें म्हत्वाचें काम इतले दीस आडखळून उरिल्लें तें म्हयन्याच्या आरंभाकूच तडीक गेल्ल्यान मन खुशालभरीत जातलें. उत्साहांत भर पडटली. आर्थिक परिस्थिती सुदारतली. १८ फेब्रुवारी सावन मंगळाचें फाटबळ विरोधकांचेर जैत मेळोवन दितलें. आर्थिक वाढ जातली. प्रवासांत फायदो संभवता. नव्या धंद्याक हांत घालूं येता.

खंयचेंय काम हाताळटना काळजी घेना जाल्यार काम किस्कटतलें आनी ताचो मनस्ताप जातलो. उतावळेपणां करचीं न्हय. आपले विचार हेरांक पटोवन दितना मन शांत दवरप गरजेचें. आपल्याच लोकांकडले मतभेद ह्या म्हयन्यांक टाळचे. भलायकेचेर लक्ष दवरचें पडटलें.

हो म्हयनो आर्थिक नदरेन तुमकां सामकोच ओडाताणांचो थारतलो. ताका लागून जमा आनी खर्च ह्या दोनूय गजालींचो जतनायेन ताळमेळ घालचो पडटलो. कुटुंबीक वाद जाता तितले बेगीन मिटोवपाकडेन भर दिवंचो. पिंताचो विकार बळावतलो वेळारूच लक्ष दिवंचें.

प्रसंगाचें भान दवरून जर कसलोय निर्णय घेतलो जाल्यार जावपी लुकसाण टाळूं येता. हातांत भरपूर दुडू ह्या म्हयन्यांत येतलो पूण तो तिगचोना. वाडट्या खर्चाक लागून बरीच कसरत करची पडटली. नव्यो संधी आयल्यो तरी विचार करून पावल घालचें.

पयले पंद्रशीत रिवचें आनी उप्रांतचे पंद्रशींत मंगळाचें फांटबळ हाका लागून हो पुराय म्हयनो तुमचोच आसा. कठीणांतली कठीण अडचण सहज मात करून मुखार वतले. व्यवसायांत उदरगत जातली. हातांत दुडू खेळटलो. तो वेवस्थीत वापरप शाणेपणाचें थारतलें.

उग्नाचे गहूर्त

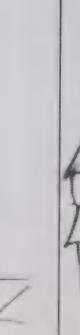
३(९.४७.१२.४६). ४(८.३९), ६ (९.४७,१२.४६), ७ (९.४२,९२.४७), ८(१२,४७), १९(९.१६,१२.४७), २०(१०.५३,१४,४७). २२ (१२.४८), २५(१०.३३,१८.३२), २६(८.४७).

आमच्या हॉटेखंत समर्थेच फ्रेंडा विस्वणान छांस मारिलल कुकाक हॉस्पेंट स्पेत व्हेंख व चेतकच उमक्त विस्वण फ्राय

दोंगर कापून छरां बाँद्वे परस आदिवासी प्रमाण काँग दीस रानांन रावल्यार त्या गिरेस्तांक वेगवो त्या भणभव भेर्टरोते!

सायब सिनेमा, सिरीय हीं कु साबें इमामां दितात . आमीं

रिमिक्स पदांबातीर खासा

फाटीचो कणो ? ताच्या उका तोंकार तकही वसता आनी दुसऱ्या तोंकार आप्री |

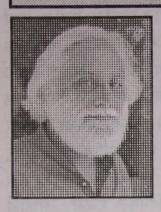

बिम्ब मासिक

म्हजी गांधीगिरी

गोवा बचाव अभियानाचें आंदोलन वो अभियान सोपलें. आतां म्हजें कशें कितें? तरी एक आस्त आसा. गोवा बचाव अभियानाचें तें गोंय वाचोवपाचें अभियान. अभियान म्हजे कल्पने प्रमाण सुरूच उरता. तें केन्ना सोपना आनी गोंय वाचोवपाचो प्रोसेस हो म्हाका दिसना केन्ना बंद जायत सो. तो बंद जाल्यार समजुपाचें गोंयांत सगळें अलबेल चल्लां. सगळे दानव देव जाल्यात आनी अभियान तातूंत यशस्वी जालां. ह्या मुखार कोण गोंयचेर वाकडी नदर घालचो ना आनी गोंयकारांक पिडचोना. आटपाट नगराची ही साठाउत्तराची कहाणी सुफळ आणी संपूर्ण गोंयकारांनी उपरांत गोंयचेर सुखा समादानान हजारांनी वर्सां राज्य केलें.

अशें जर म्हज्या गांधीमय मनाक खिणभर दिसलें तरी तो म्हजो भ्रम अशें म्हाका भितरल्यान कोण तरी खुणायता. भोवतेक गांधीच आसतलो. तो म्हाका विचारता, बंद जावंक तें कितें आंदोलन? पापया अभियान मरे तें. चालूच उरूंक जाय आनी हांव कोणे तरी हालोवन जागो केल्लेवरीं भानार येतां.

म्हाका ऑस्कर रिबेलो दिसता. मुखामळार तृप्त भाव हाडून, कानाक हेवाळें लावन तो गोंयकारांच्या काळजाचे ठोके मेजता. बिगर गोंयकारांची नाडी तपासता. त्यो दोनूय गजाली करतना हेवाळें ताच्या कानांत संदेश व्हरता - लब दब लब दब, दोतोर अभिनंदन प्रादेशीक आराखडो रद्द जालो. अभिनंदन... यू आर द ग्रेट... लब दब. ऑस्कर मुमुरखोच हांसता. आमी जिंखले. हें जैत लोकांचें..

पॅट्रिशिया पिन्टोक अजून आपूण कोण तें कळना. वता थंय ताका झांशीची राणी म्हूण वळखतात. आपूण पॅट्रिशिया म्हूण आपल्याक समजावपाचो ताणें खूप यत्न केलो. पूण लोक ताका तशें करूंक दिनांत. तूं झांशीची राणी काय पॅट्रिशिया? पॅट्रिशिया पिन्टो बंड करून उठटा. इतिहासाचें पुस्तकां चाळटा. मागीर मुमुरखेंच हांसता. पूण फाटीर भुरग्याक मारल्या बगर झांशीची राणी कशी दिसतली? देखून सतिश सोनकाक फाटीर मारून भोंवता.

रोलान्ड मार्टीन्स आनी साबिना मार्टिन्स हुसक्यांत पडल्यांत. राणेक गाळी घालतात. तांचो एन जी ओ आतांच खंय फु लारतालो. अभियानाचे गर्देंत ताणीं आपलो एन जी ओ दवरून भरपूर फोटो काडिल्ले, चित्रिकरण केल्लें. पूण फुडाराचे नदरेन जाय तितले पुरावे तयार जावंक नाशिल्ले. पूण राणेन रोखडोच वारो काडून घेतलो. आतां कितें करप? कोणाच्या तोंडा कडेन पळोवप आतां? म्हूण एकमेकाच्या तोंडाकडेन खंती जावन पळयत बाबडीं आसात.

सतीश आनी धर्मानंद दोगूय आपले परीन धांवपळ करतात. खरें म्हळ्यार धर्मानंद दिग्दर्शक. ताका दिग्दर्शन करपाचें आसा पूण सारथी जावचें पडलां. कित्याक सतिशाक रथ हाकूंक कळना. देखून तो दिग्दर्शन करता आनी धर्मानंद रथ हाकता. यदा यदा धर्मस्य.. म्हणत सतिश ताका गीता सांगता. दोगूय गोंदळांत सापडल्यात. पूण आपले परीन कितें तरी करपाचो यत्न करतात. धडपड चालू आसा. म्हाका तांची तोखणाय दिसता.

पूण अशे तोखणायेन म्हजी भुमिका सोपना, हांव विचारवंत, तोय बी कॉग्रेस पक्षा सारख्या सत्ताधारी पक्षाचो. पक्षा आड चलपी अभियानाचो एक घटक. म्हजे विचार कुंटीत जाल्यात. धर्म संकटांत पडिल्लेवरी गत जाल्या म्हजी. अभियान सुरू आसा काय आंदोलन सोपलां? निर्णय घेवप शक्य ना. एकंदर रागरंग पळयत जाल्यार सगलें उलगलां. सगळे फुडारी तृप्त आसात. मागीर हांवेंच वळवळप कित्याक? विचारवंताक सोबना तें! काँग्रेस पक्षा सारख्या राष्ट्रीय पक्षाच्या विचार विभागांतलो विचारवंत हांव! म्हजे विचार भरकटूंक फावना. अभियानां आनी आंदोलनां येतलीं वतलीं. पक्ष सासणाचो!

हांव काँग्रेस भवनांत भितर सरतां. पक्षाच्यो गोंय प्रभारी मागरिट आल्वा गोंयांत आयल्या. सुदिन ढवळीकाराच्या फुडाराचेर विचार करूंक. म्हाका पळोवन गोड हासता. वाट चुकिल्ल्या पुता कडेन पळोवन हासची तशी.

'पुता आयलो, यो बस. थकला आसतलो. च्या घेता मरे?'

हांव मान सयल घालून ओग्गी. म्हजे विचार बंद जाल्यात. कितें जाप दिवची तें कळना.

'गोवा बचाव, आंदोलना बी बरें आसा. आमी कितें गोंयचेर कोंत्र? आमकांय गोयचो बचाव जाल्लो जाय. गोंयच जर नासत जाल्यार पक्षान सत्ता खंय गाजोवप? पुर्तुगालाक?'

आल्वाचें म्हणणें बरोबर आशिल्लें.

'आतां कितें करूया म्हणटा पुता? सत्ता कोणाकडेन दिवपाची? भाजपा कडेन काय मगो कडेन?'

सत्ता काँग्रेस कडेन खंय आशिल्ली? ती तर मगो आनी राष्ट्रवादी कडेन आशिल्ली. सुदिन आनी विलीच्या हातांत. आनी ही म्हाका भलतेंच कितें तरी विचारता. म्हजी विचारशक्त चलना. थिंक

टॅन्क आरला.

'हें पळय दिलीप. चर्चीनी कितलोय विरोध केलो तरी चर्चीक गोंयांत काँग्रेसी बगर पर्याय ना. किरिस्तांव भाजपाकूय मतां मारचीनांत अनी मगोकूय. तेन्ना काँग्रेसचे चडांत चड सीट हाडप ही

अ । म ची जापसालकी, वेंचणूक लागीं पावल्या. हेंय एक अभियान. गोवा बचाव, काँग्रेस बचाव. केन्नाच बंद न जावपी.

महाका ती सांगता तें खरेंच दिसलें. इतले पयस सावन येवन आमच्या विचारांक चालना दिवपी लोक तशे कमीच. आमी आयकूं क जाय तिजें.

'हां वें कितें करचें मॅडम?'

'चाळी सूयं

आमदारांक घरा धाडात म्हणप समा न्हय. आमकां सरकार घडोवंक निदान एकवीस जाय?'

हांवें हय म्हण मान हालयली.

'तशें जाल्यार तुजे विचार आमकां सांग. तुज्या प्रगल्भ विचारांचें पक्षाक योगदान मेळूं दी.'

कोण तरी म्हज्या विचारांची कदर करता हे कल्पनेनूच म्हजें हड्डें फुलून आयलें.

'हांव कितें सांगूं? म्हाका कितें कळटा?' असलीं घोनेपणां करप म्हाका सोबपा सारकें नाशिल्लें. विचार मांडपाची संद मेळिल्ली. ती घेतलीना जाल्यार विचारमंचाक लज आशिल्ली.

हांवें म्हजे विचार, म्हजे अणभव मांडपाक आरंब केलो.

मॅडम, लोक म्हणटात राणे सामको निश्क्रिय. कसलोच निर्णय घेवंक येना. तरी ताचे

बगर आमकां काँग्रेस पक्षांत दुसरो मुख्यमंत्री कोण जावंक शकता अशें दिसना. त्या, भायर पयर हांव ताच्या वाढदिसाक गेल्लों. थंयची रयत अजून ताच्या पायांकडे बसून ताकाच राजा जा म्हूण पराथतात. असो आयतो निवडून येवपी उमेदवार आसतना ताका कुशीक काडप कित्याक? आमकां टेन्शन कित्याक तें? चाळीस वर्सां मतदार संघ आडावन आसा. अडलां खंय? चाळीस थंय आनीक वीस. ताकाच थंय उमेदवारी दिवप. जाय जाल्यार हांव वतां प्रचाराक.

म्हजे सुचोवणेक आल्वा खुश जालीना

तरी तिणें मान हालयत म्हळें, हांव हाकाच विनेबलीटी म्हणटां.

लुईझीन फालेरो तिसेक वर्सां नावेलीं मतदार संघ सांबाळटा. चर्चिलान कितल्योय बोबो मारूं - आपूण ताका उडयतांच. चर्चिलूय आमचोच मनीस. जर

> तो थंय जिकूंक शकता जाल्यार मिकी पाशेकोकूय आड घालूं शकता. म्हणटकच आमकां दोग जाण विनेबल मेळ्ळे. लोकांचें आयकप म्हळ्यार नेर्वां फ्राक जावप. अजून खूप जाणांक संगणक आनी सायकली मेळूंक ना. अशें अर्दकुटें उडोवप पक्षाक सोबा दिना. तुमकां जाय जाल्यार हांव थंयीय प्रचाराक वतां.

म्हज्या विचारांनी आल्वा तृप्त जाली. तीच गजाल म्हाकाय तृप्त करून गेली. हांव अतृप्त जावन अभियाना फाटल्यान कित्याक लागलों तेंच म्हाका कळना जालें. असल्यांनी म्हज्या विचारांचीं भजीं जावपाचीं.

सार्दीन, सुभाष, दिगंबर, दयानंद सगळे आमचे विनेबल. इतले विनेबल आसताना हांवें म्हजे विचार बलबलीत करपांत अर्थ

नाशिल्लो. फक्त तांचे खातीर थोडें काम करपाचें. तांचे आड आंदोलन न्हय.

म्हाका नव्या अभियानाची दिका मेळिल्ली.

गांधीच्या सपनांतल्या रामराज्याची स्थापना करूंक अभियान राबोवपाची दिका....

जय गांधी बाबा!

With Best Compliments From:

TAMA PAI FOUNDATION

Syndicate House, Manipal-576 104 Ph.: 2571762 / 2571014

SBI presents

Money Box Scheme

a Unique scheme offering

O Save in flexible monthly instalments for your rainy days

O Earn a fixed deposit rate of interest - No 1

Invest in or prosperou future

Visit us at http://www.stategankofindia.co